

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Bruhn, Rose.; Rose Bruhn.
Titel Title:	<u>Skygger</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : H. Hagerup, 1915
Fysiske størrelse Physical extent:	155 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

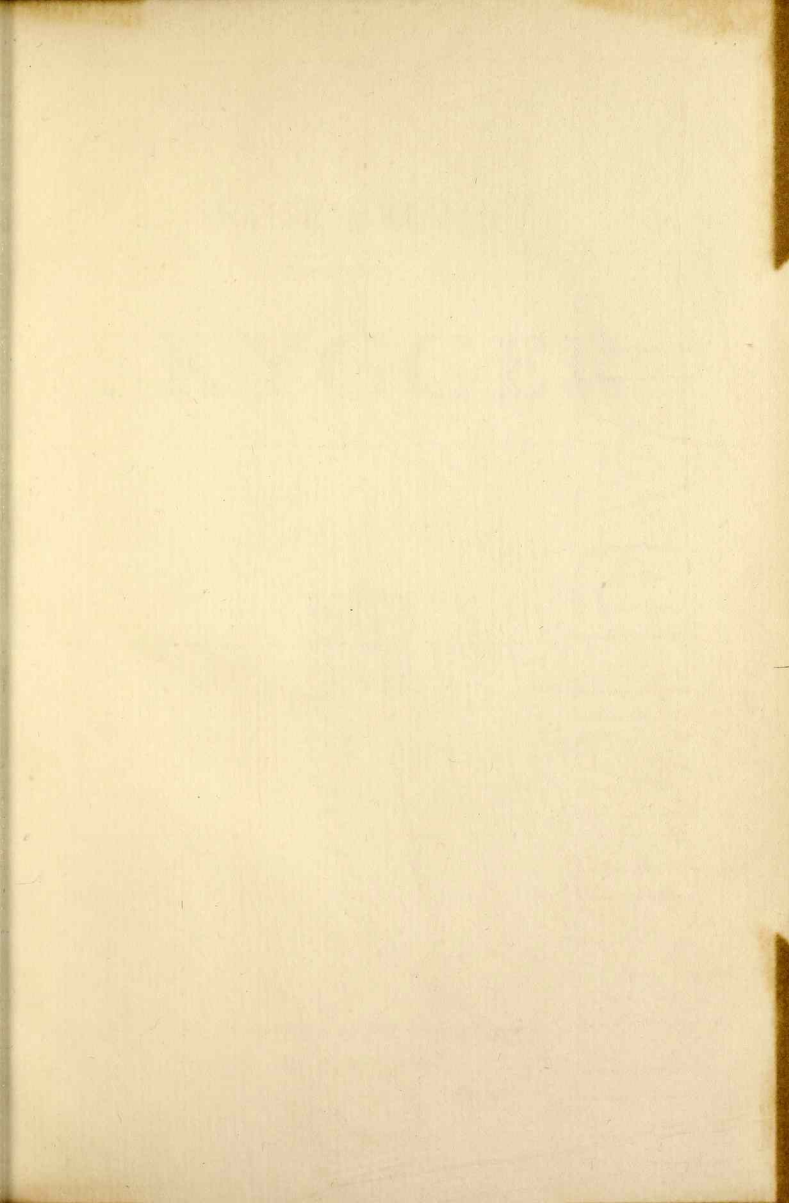
57, - 102

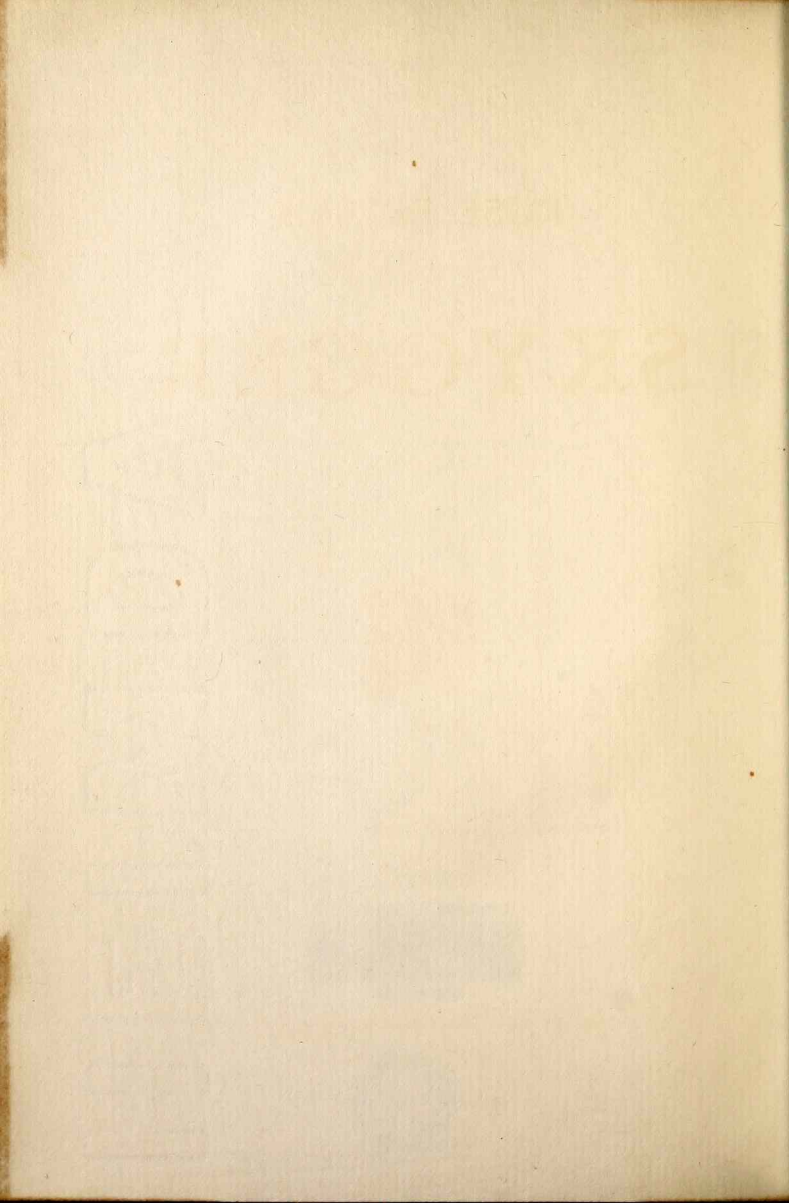
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023468973

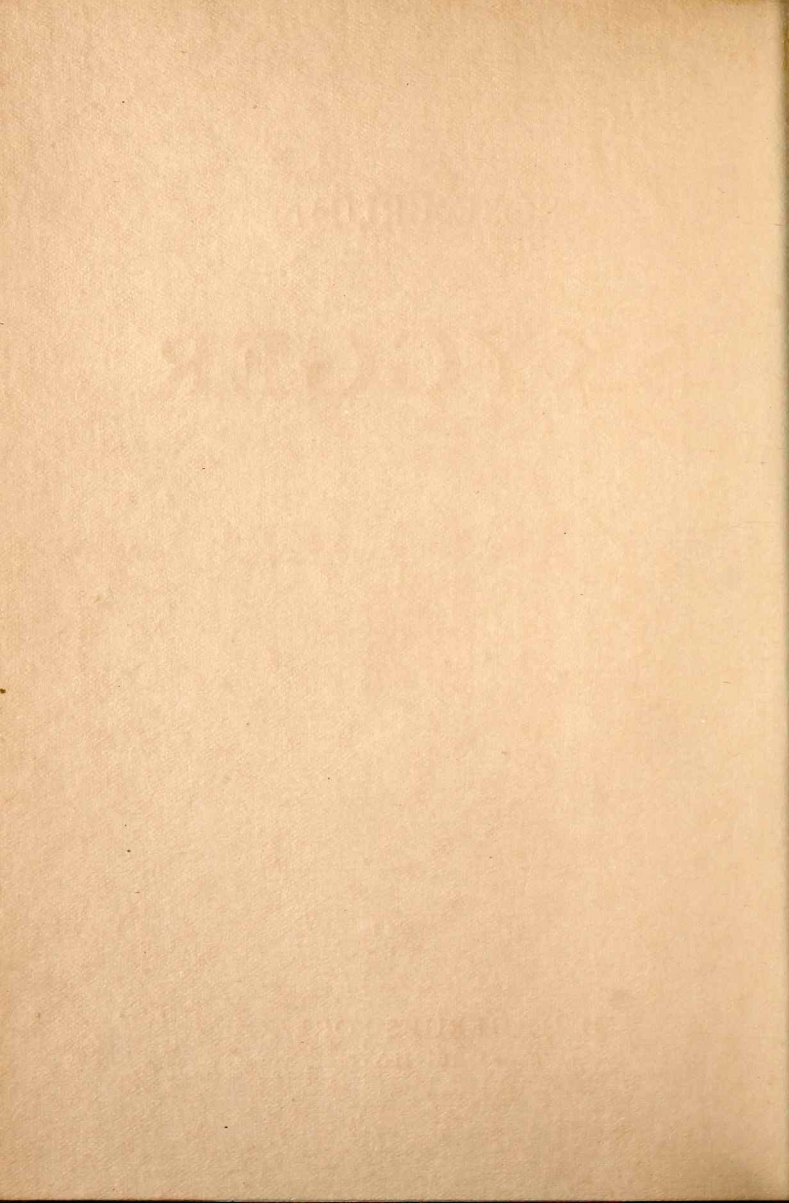

ROSE BRUHN

SKYGGER

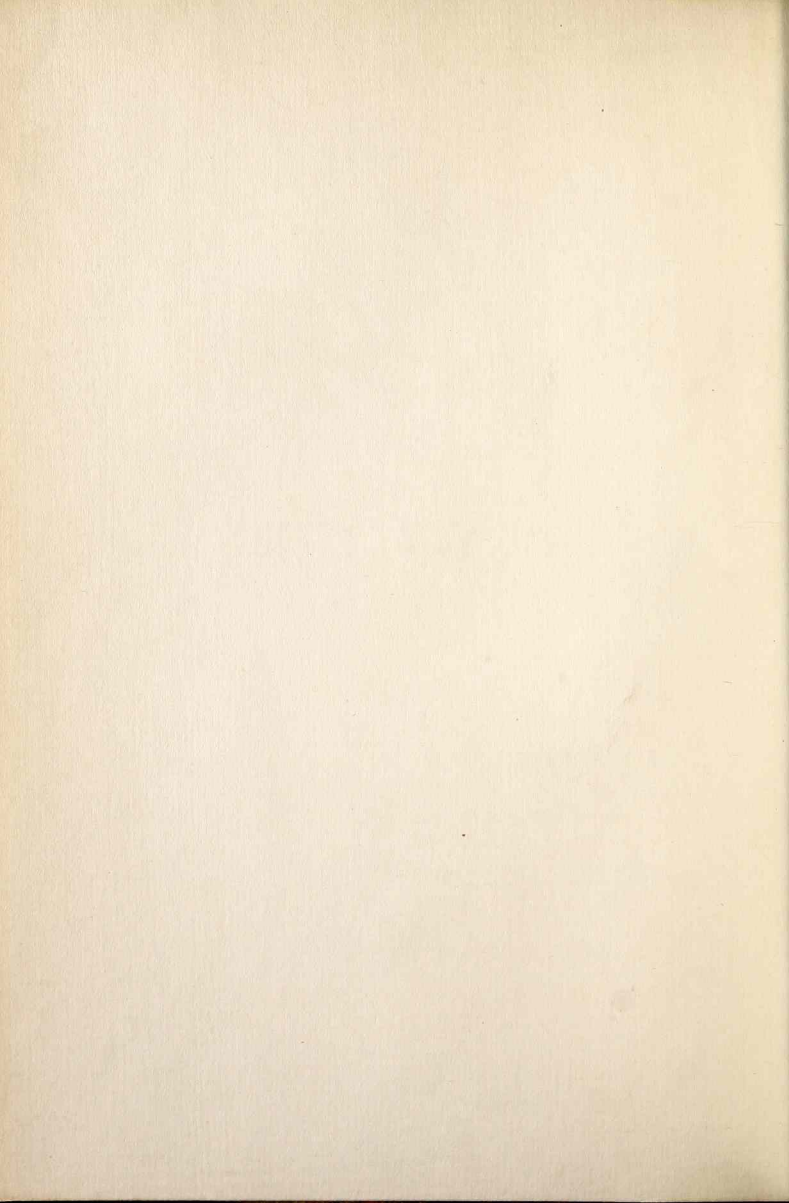

H. HAGERUP'S FORLAG
KØBENHAVN

SKYGGER

1916. 21393

ROSE BRUHN

SKYGGER

H. HAGERUP'S FORLAG
KØBENHAVN

ROBERT
KJØGER

TRIEBS BOUTRYKKERI
& LITHO- & KOPIERI
KØBENHAVN

1915

FREDLØS

EN LEGENDE OM PONTIUS PILATUS

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF COMPARATIVE ZOOLOGY

Forbi Domkirken i Vienne, den gamle Stad i Dauphinè med de skønne romerske Minder, løber Rhonen, den brede Flod med den stride Strøm. I hastende Jag iler den tæt op ad de ældgamle, minderige Mure, skyggefulde Haver og yppige Rosenlunde.

Mellem Stenege, Pinier og Cypresser rager Søjler og Kapitæler frem, de forvitrede Ruiner taler deres stille, dæmpede Sprog om hin Tid, da Staden var stor og mægtig under Romerriget.

Det nynner, sukker og hvisker fra de rindende Vande, den fine, lyse Hængepil bøjer yndefuldt sine slanke Grene ned i det kølende Vand, og Slyngroserne strør skønne, farverige Blade i kaad Overdaadighed ud over den sladrende Strøm.

Vindens Sus hvisker hemmelighedsfuldt i de svajende Kroner, alt er saa zephyrlet og fint, den sagte Pludren lyder dæmpet og melodióst som Toner fra Æolsharper. Floden lytter og svarer lige saa sagte igen:

„Jeg ved, — jeg ved, fortæl kun, jeg bærer det videre gennem de grønne Enge til Skoven mellem de store, tavse Bjerge“.

De gamle Stenege og Cypresser taler, dæmpet

og alvorligt, som deres Værdighed og Alder kræver; den unge, letsindige Hængepil med det lyse Smil pludrer det videre til Vinden og de ilende Vande.

Hør nu, hvad den fortæller:

* * *

Vor Stad var forhen stor og mægtig, — større end mange andre i Dauphiné.

Vi havde høje Mure om Staden, Triumfbuer, Amfiteater og skønne Templer for de romerske Guder.

Men alt dette svandt. Fjender kom fra Syd og Nord og nedrev vore Helligdomme. Ofte blev Staden lagt øde, af Templernes Mure dannedes Guds-huse, og fra Kejserborgen røvedes Klenodierne.

Domen, Du iler forbi, er vor ældste. Kirken var forhen et Afgudstempel opført af Helten *Brennus*, for hvem Romerne bævede. Derinde under de svale Buer gemmes mangt et Minde fra Viennes Stormagts-dage, Bannere, der har ført Gallerne til Sejr, og skønne Mindesmærker over tapre Hærførere og over Kirkens Mænd, Erkebisper og Kardinaler. Det mærkeligste vi ejer, er dog den Grav, der henligger uden Navn og uden prunkende Pragt skjult af Kirkens Piller. Det er kun en simpel Stenkiste, graa og sælsom, som den Mands Skæbne var, der hviler i den.

Det er *Pontius Pilatus* Grav, siger Legenden.

De gamle Cedre, ført hertil fra Libanon for at smykke Tempellunden, har selv sagt det, saa det er ganske vist. —

Hvileløs flakker hans Sjæl om, det stønner og hulker hemmelighedsfuldt her ved Midnatstide. Som en svævende Skygge farer Pilatus fredløse Sjæl fra Graven til det hellige Land hinsides Jordan. Paa *mons Pilatus*, det høje Bjerg Øst for Grænsen, hviler han en Stund, inden Dagen gryr, og han atter søger en stakket Fred i den graa Stenkiste.

* * *

Tiderne skifter, nu som i al Evighed.

Den store Statholder over Judæa, Pontius Pilatus var bleven en gammel, fredløs Mand.

Som et jaget Vilddyr, forfulgt og forhaanet, er han forvist til Vienne. Kejser *Caligulas* Unaade er over ham, og Prætoren i Staden, *Caius Marcius*, er ham ikke god.

De gamle Cypresser har hørt det fra de alderstegne Cedre, der forhen stod i Lunden omkring Templet, nu sladrer de lyse Hængepile det videre til de muntert rislende Smaabølger i Floden.

Og dog er Historien slet ikke munter, for det var en gammel, nedbøjet Stakkel, der hin Dag for næsten 1900 Aar siden i Bærestol blev baaret af nogle elendige Krigere ind ad Byporten og videre gennem Triumfbuen i den store Stad.

En Skare Folk fulgte med dette Tog, Rygtet var ilet forud, derfor saa Mængden haanende paa den afsatte Statholder, der ikke en Gang havde romerske Soldater til Beskyttelse og Ledsagelse. Smædeord lød, og Ungdommen, som den Gang ikke var bedre end

nu til Dags, lo og pegede Fingre ad den gamle Mand, med det trætte, sorgfulde Aasyn.

Toget standsede foran et anseligt Hus ved Marstemplet. *Albinus* var skrevet med store, røde Bogstaver over Indgangsdøren.

Den gamle Mand rejste sig fra Bærestolen og gik, trods sit svage Legeme, med hurtige Skridt fulgt af to jødiske Slaver ind i Modtagelsesværelset, hvor Husets Herre, hans fordums Ungdomsven, ventede ham.

Dybt bøjede de to gamle Mænd sig for hinanden. *Albinus* høflig, uden Hjærtevarme, *Pilatus* sorgfuld bekymret, fordi hans Ven ikke gav ham Broderkysset. *Albinus* vinkede til to Slaver, der førte ham til *nymphæum* for at bade og salve ham med Olie. Efter Badet tændtes Lamperne i Spiseværelset, og Maaltidet anrettedes.

Senator *Albinus* var ene ved Maaltidet med den fremmede. Dæmpet gik Samtalen imellem dem.

* * *

„Mange Aar er henrundne siden vor Adskillelse“, sagde *Albinus*.

„Lad os tømme et Bæger Vin til Velkomst“.

„Ja — mange, lange Aar“, svarede *Pilatus* og saa fast paa Ungdomsvennen for at udforske hans Minespil. Men ikke en Fiber bevægede sig i *Albinus* Aasyn, hans Træk var stivnede og kolde som Marmoret i Hallens Billedstøtter.

„Forbandet være den Dag, da jeg fulgte *Valerius Gratus* som Statholder over Judæa“.

„Høster ikke enhver, som han saar?“

„Nej Albinus, Skæbnegudinden spinder sit Spind om os, og det mægter vi ikke at sprænge“.

„Ærlig Mand kan fange Sejr og trodse Skæb-
nen“.

„Der er Ulykke ved mit Navn, en frygtelig Skæbne klæber ved den, der bærer det. En af mine Forfædre, Consulen Pontius, var en Skamplet for Rom, han endte sin Løbebane i Galgen efter Samniterkrigen. En anden faldt som Forræder i Krigen mod *Arminius*, — — og jeg, — jeg!“ Bægeret standsede ved Oldingens Læber, hans Taarer faldt i Vinen.

„Hvad har Du da gjort?“

„Ja, om jeg blot vidste?“

„Caligulas Uretfærdighed forviser Dig til denne Stad, — tag Dig ikke det saa nær. Vienne er skøn, Du kan leve i Herlighed og Glæde her“.

„Ved Du da ikke, at jeg er anklaget?“

„Hvem er ikke anklaget af Kejseren? — Jeg ved Du er beskyldt for at have handlet ilde af Had til Jøderne, og at Du er anklaget af *Vitellus*, Præfekten i Syrien, der er din Fjende. Jeg ved, at Du har revset oprørske Hebræere, fordi de havde overfaldet Samaritanerne“ — — —

„Nej, nej, Albinus, ved alle Guder, det er ikke Kejsereus Uretfærdighed, der nager mig“.

„Har Du gjort Dig skyldig i Udsugelser i Judæa?“

„Aldrig?“

„Har Du bortført smukke Jødinder fra deres Mænd?“

„Aldrig!“

„Har Du bragt romerske Borgere til Retterstedet?“

Pilatus svarede ikke.

„Jeg har forhen kendt Dig som klog og god, dertil streng retfærdig. Jeg har ogsaa nu højt og lydelig udtalt i Staden, at man har handlet ilde imod Dig ved at afsætte Dig. — Men forunderligt nok, Din Sag har ikke været for i Senatet, — Prætoeren er Dig ikke god.

Sig mig, hvorfor er Du anklaget? Hvad er din Brøde?“

„Albinus, jeg er træet, — jeg kommer lige fra Rom, Vejen hid var lang og besværlig, — lad os opsætte al Forklaring til i Morgen. — — — Denne Rhonevin er god, den dulmer og husvaler“.

„Vogt Dig for Rhonevinen, den forvirrer Forstanden“.

„En Dyd mere ved den. Jeg frygter den ikke! Jeg plejer at drikke den berømte Vin fra Engaddi, som er en underbar Bacchus Gave“.

„Drik saa meget Du vil.

Du kommer fra Roma. Sig mig, hvorledes staar det til der?“

„Værre end Tanken kan rumme. Det Rom, Du og jeg forlod i sin Tid, er ikke til at kende igen. Auspicierne er slette, — intet stiger, — alt falder, — Romeraanden uddør“.

„Hvad siger Du?“

„Sandheden! Du hører ikke den underjordiske Larm, der varsler om Undergangen. Der er en

usynlig, mægtig Magt, som driver Kejserdømmet til dets Fald. — Vore Guder er overvundne, — vore Guder forlader os!“

„Hvem skulde overvinde vore Guder?“

„Der siges mangt og meget. Nogle mener de Kristnes Gud, — — men tys, det er formastelig Tale, Væggene kunde have Øren. Bort med alle Sorger, lad din Slave skænke Vin i Bægrene, — Vin er Sorgens Trøster, — — se hvor den perler, det er som Glimt af munter Spøg i Øjenkrogene.“

De to gamle søgte i Nattens første Timer at fordrive Tiden med at opfriske i Erindringen de glade, sorgløse Ungdomsdage.

„Ja, den Gang! — den Gang ejede vi begge vore ærgerrige Drømme og vort lyse Haab! — Og nu — nu“. — — —

Pilatus Hoved bøjede sig, og et dybt Suk lukkede hans Læber.

„Lad Din Slave berede mit Leje. Næst efter Vinen er Søvn den bedste Trøster. Jeg ynder ikke den mørke Nat. Lad os skynde os at sove for at faa Dagen frem igen“.

Albinus rejste sig og fulgte sin Ungdomsven til Soverummet, bøjede sig dybt for ham og ønskede ham skønne Drømme i den svindende Nat.

Han vinkede til Slaven, at han skulde bære Sølvbækkenet til Haandtvætning for Pilatus.

„Nej — bort, — bort med det Bækken!“ Han skød med Tegn paa den yderste Modvillie Fadet fra sig.

*

*

*

Den følgende Dag vandrede de to fordums Venner om i Staden. Albinus søgte at adsprede Pilatus ved at vise ham Templerne, de herlige Monumenter og Triumfbuerne.

„Du ser, her er intet Spor tilbage af Allobrogerernes Herredømme. Siden Julius Cæsars Død har her hersket Fred. Livet leves godt og fredeligt i Vienne, ogsaa Du kan leve trygt her, dersom Guderne vil skænke Dig mange Leveaar.

Se, her er Kejserpaladset, det er ikke saa stort som det paa Palatin, men i Pragt staar det næppe tilbage for det. Og der til venstre ser Du Augustus og Livias Tempel, dersom Dine Øjne ikke er svækket af Judæa Sol, vil Du paa Inskriptionen læse:

Divo Augusto et Liviae, — og der i Olivenlunden er Templet for de hundrede Guder. Gaar vi over Gladiatorpladsen, kan vi stige ned til Flodbredden og svale os ved et Pust fra de kølige Vande. — Vil Du ikke give mig Ret, naar jeg siger, at Vienne er en herlig Stad? Klimaet mildt, Rosernes Duft liflig, Vinen læskende og berusende, Bjergene, der omgiver os, yder Læ for de skarpe Vinde. — Tak Skæbnen, der har føjet det saa, at vor Stad er dit Forvisningssted“.

„Ak, kunde jeg blot finde Fred her“.

De skraaede over Stadens Forum ned mod Floden. Midt paa Pladsen stod en Statue af Kejser Caligula. Albinus førte Haanden ærbødigt mod Hjertet og bøjede sig dybt for den kejserlige Billedstøtte. Pilatus bøjede kun let Hovedet, idet han gik forbi.

„Du er en modig Mand, der tør unddrage Dig at vise Kejserens Billede Ærbødighed“.

„I Jødeland blev jeg haanet og anklaget, fordi jeg forsøgte at rejse Kejserens Billedstøtte i Templet. Han havde jo givet den taabelige Befaling, at han vilde tilbedes som en Gud. Ypperstepræsten lukkede Templet, og Folket rasede mod Soldaterne, der skulde rejse Støtten. Saa lod jeg opplante romerske Faner med Kejserens Billede og paalagde Folket at vise det Hyldest og Ærbødighed. De sagde, jeg krænkede deres religiøse og folkelige Følelser, og styrtede i store Skarer til Landshøvdingen og fordrede, at den Formædelse skulde tages fra dem. Tro mod Caligulas Befaling, at hans Billede skulde hædres som en Gud, befalede jeg Soldaterne at sprede Mængden med Vaabenmagt. Istedetfor at vige, stod de alle stille som en Mur, bøjede Hovederne og raabte: „Vi vil hellere dø, end se vor Lov krænket!“ Jeg var magtesløs. Jeg kunde jo ikke straffe et helt Folk, — desuden gav jeg dem Ret i mit Hjerte. Ogsaa dette blev rettet som Anklage mod mig. Og nu, da jeg er dømt og forvist, vægrer min gamle Ryg sig ved at bøje sig for denne Forbryders Billede“.

„Tys, tal sagte. Ser Du de gallopperende Ryttere og de blinkende Vaaben der ved Rhonebredden. Det er Prætoeren, der kommer fra Amfiteatret. Saa han Dig gaa ligegyldig forbi Kejserens Billede, var Du mer end fredløs her“.

„Aa, hvad vilde det saa sige? — Hvor jeg gaar og staar, er jeg fredløs. Jeg bærer Forbandelsens Uro i mit eget Hjerte, intet Steds har jeg Fred!“

De gik gennem Quirinalgaden med Floden paa venstre Haand. Folket strømmede til i tætte Skarer, lokket af den krigerske Musik, de vilde se Prætoeren og hans prægtige Følge. Pilatus søgte at komme ud af Pøbelskaren, men hans ejendommelige Dragt vakte Folkets Opmærksomhed. Han havde bibeholdt den lange Kjortel fra Judæa, hans graa Haar bølgede for Vinden, og hans brune Lød gjorde, at han lignede Hebræeren mere end Romeren.

„Jøden — se Jøden!“ skreg de efter ham og pegede paa ham. „Tag vare paa Eders Børn, I Mødre, for Ulven er steget ned fra Quirinalet for at se Blod!“ Andre raabte: „Fang ham! — korsfæst ham!“

Albinus holdt sig tilbage, mens Pilatus i Rædsel flygtede op gennem Quirinalgaden, gennem Søjleraderne paa Forum og videre mod det Hus, han troede var Albinus.

En Dør var aaben, han skyndte sig ind og stængede efter sig. Et forfærdet Skrig mødte ham, og han hørte sit Navn nævne med Angst og Afsky.

Husherren med sin Familie sad ved Maaltidet i den indre Søjlegang. Han havde genkendt Pilatus. Fra sin Dør havde han den foregaaende Dag set ham komme i Bærestolen til Albinus, der var hans Nabo, og hvis Hus lignede hans.

„Pilatus — Pilatus!“ — raabte han i Rædsel. Hustruen samlede Børnene om sig, pegede paa ham og raabte:

„Se, det er ham, der har udgydt uskyldigt Blod og dømt Guds Søn. Forbandet — forbandet være Du i al Evighed!“ —

Det var en af de hemmelige kristne Familier, Pilatus var kommet ind hos.

Familiefaderen tyssede paa Hustru og Børn. Da der blev Stilhed bad han den fremmede følge sig, aabnede Døren og pegede paa Albinus Hus.

* * *

Fredløs — forbandet! — Var der da ikke det Skjul i Verden, som kunde dække ham?

Albinus fandt ham sørgmodig og sønderknust ved sin Hjemkomst.

Pilatus fortalte, hvad der var hændet ham i Naboenes Hus.

„Ogsaa her er jeg kendt. Mængden spotter mig, Børnene peger Fingre ad mig og forbander mig. O Albinus, glem ikke vore Ungdomsdage, husk vi har leget sammen ved Tiberens Bred, og at vi har været Kammerater ved saa mangt et Gæstebud. Beskyt mig nu under Dit gæstfri Tag og vær min Ven i Ulykkens Dage.

Albinus fremstammede nogle høflige Ord, greb Pilatus Haand og trykkede den i Taushed.

„Her er altsaa Kristne i Vienne?“

„Hvor finder man ikke dem? Siden denne Jesus ulykkelige Død, hans forunderlige Genopstandelse fra Graven, — og som de Kristne paastaar, hans Himmelfart, vidner hans Disciple og Apostlene om ham, og Legioner af Mennesker antager hans Lære“.

„Frygter Du disse Folk?“

„Ja — ja, jeg frygter dem. Jeg frygter alle Mennesker, Jøder, Romere, Gallere og de Kristne, alle

er de mig lige forhadte. Romerne ser i mig en Forbryder, der er falden i Kejserens Unaade, Jøderne den strenge Prokonsul, der vilde krænke deres Lov, og de Kristne deres Guds Bøddel“.

„Deres Guds — deres Guds, — hvem er denne Gud, de formaster sig til at sætte over vore Guder?“

„O Albinus, denne hemmelighedsfulde, ufattelige Gud er mægtig. Jesus, Nazaræeren, der blev født i en Stald i Bethlehem, korsfæstet, — — dømt af mig, — ham kalder de Guds Søn. — — Albinus, er det Rhonevinen, eller er min Forstand forvirret? Min Tanke kan aldrig slippe det Menneske!“

„Dersom han var født i et Palads under Purpurtæpper, vilde de ikke have tilbedt ham. Det er kun det fattige, uvidende Folk, der smykker ham med Guddomsmagt, fordi de er misundelige paa vore Guder, der staar i de prægtige Templer. Saalænge Verden staar, vil der opstaa Profeter. Trøst Dig med det!“

„Ingen som denne, Albinus. Han var mer end Profet, — mer end et Menneske! Hans rene, smertefulde Blik har brændt sig ind i min Hjerne. — Jeg vil fortælle Dig om mit forunderlige Møde med dette Menneske, — og saa faar Du selv dømme, om jeg er værdig til Din Gæstevenlighed“.

Pilatus skjulte Ansigtet i sine Hænder en Stund. Saa hviskede han: „Befal Albinus, at Dørene lukkes, og lad en Slave holde Vagt ved Tærskelen. Kejserens Øre er overalt.“

Du ved ikke, Albinus, hvor mægtig dette Menneske har grebet ind i mit Liv. Siden Nazaræerens Død forbandede Tiberius mig, Caligula forviste mig,

fordi der er forudsagt, at den nye Religion vil styrte Kejserdømmet. Alle disse Ulykker begyndte ved Calvariebjerg. Dersom Jesus ikke var bleven dømt til Døden, vilde hans Disciple ikke være trængt over Jordans Flod og langt over Havet. For dette Menneskes Skyld lider Tusinder Martyrdøden, og de forvildede Folk, der dør for deres Tro, øger Glansen af hans Glorie.

Du ved ikke, hvor jeg har tænkt og grublet over dette mærkelige Menneske, det faldt i min Lod at dømme. Undertiden staar det for mig, som var jeg forudbestemt til at være hans Bøddel. Hans Død kunde jeg ikke afværge. —

Da jeg skulde rejse fra Rom for at afløse *Valerius Gratus* som Statholder i Judæa, lod *Sejan* mig kalde til Palatiner-Paladset for at give mig sine Befalinger. Han sagde: „Du kender den romerske Politik, Du ved, Du skal handle i dens Aand. Judæa er et skønt Land, og et stort Arbejde for dets Fremgang er gjort af Romerne efter Erobringen. I samme Bane skal der gaas videre, stram og slap Tøjlerne som Din Klogskab siger Dig; tænk kun altid paa det store Romerrige og gør, hvad Du formaar, for at Romernavnet kan nævnes med Hæder, Frygt og Anerkendelse.

Der skal fares varsomt frem, derfor har vi ladet Jøderne beholde deres Konge, Herodes, af deres egen Æt, og vi har ladet dem beholde deres Tempel, deres Religion og deres Love.

Det er et stolt og tappert Folk, der har en stor og ærefuld Historie, den vi bør mindes i Ærbødighed.

Reger dem med Visdom og Mildhed, saa de ikke

i Dig ser en Fremmed eller en Tyran, der vil holde dem under Aaget“.

Herpaa sværgede jeg og rejste saa med min Hustru, *Claudia Procula*. Da jeg var naaet til *Tres tabernæ* mødte jeg Tiberius, han vendte hjem fra Pannonien. Da jeg saa den kejserslige Bærestol, steg jeg ud af min for at hilse paa Kejseren og bøje mig i Støvet for ham. Han var bekendt med min Udnævnelse og billigede den. Med Velvillie rakte han mig Haanden og sagde:

„Pontius Pilatus, det er et skønt Land, Du skal styre, gør det med en kraftig Haand og blid Tale. Virk for det offentliges Vel af al Din Evne, — men glem ikke den evige Grundsætning: Alt for det romerske Rige. — *Parcere subjectis et debellare superbos**).“

Drag bort og vær lykkelig!“

Saa drog Kejseren og jeg hver til sin Side. Jeg kom til Jerusalem og overtog Prætoratet. Jeg gjorde det med en pragtfuld Fest og stor Højtidelighed, for jeg vilde, Kejseren skulde æres gennem mig. Jeg indbød Judæa Tetrark, Ypperstepræsten og de fornemste Jøder, — de lønnede min Gæstfrihed med en beregnet Fornærmelse ved at udeblive. Nogle Dage efter værdigede Tetrarken mig et Besøg. Han optraadte stolt og højtidelig og foregav, at Religionen forbød Jøderne at spise ved vore Borde.

Jeg modtog denne Undskyldning med Høflighed; men fra den Dag mærkede jeg, at de Overvundne følte sig som Fjender af Overvinderne.

Jerusalem var paa den Tid den vanskeligste af alle

*) Skaan de ydmyge og bekæmp de overmodige.

de erobrede Storstæder at regere. Folket var heftigt og uberegneligt, hver Dag ventede jeg at se et Oprør bryde løs. Jeg havde kun en Centurion og faa Soldater. Jeg skrev til Præfekten i Syrien om Forstærkning, han svarede, at han havde ikke nok til sig selv. — Ak, det er en Ulykke, at Romerriget er saa stort. Vi har flere Erobringer end Soldater.

Blandt alle de Rygter, som hver Dag fortæltes i mit Palads, var der et, som vakte min Opmærksomhed. Mine hemmelige Spioner berettede, at en ung Mand, med glimrende Veltalenhed og med ophøjet Renhed i Sæderne, var optraadt i Galilæa. Han talte i Stæderne og vandrede ved Søens Bred og prædikede en ny Lære i den Guds Navn, som havde sendt ham. Jeg troede straks, at denne Mand vilde ophidse Folket imod os, og at hans Taler forberedte Oprøret. Det var ikke saa. Jesus, Nazaræeren, talte snarere som en Ven af Romerne end som en Ven af Jøderne.

En Dag lod jeg mig bære over den store offentlige Plads i Siloe. Der var en stor Skare Folk samlet. Jeg lagde Mærke til en ung Mand, der stod med Ryggen støttet mod et Træ og talte med Ro og Værdighed til Mængden. Man sagde mig, det var Jesus, — jeg behøvede for Resten ikke at spørge, jeg saa straks, at det maatte være ham, saa forskellig var han fra de andre. Han syntes at være 30 Aar gammel; hans ildfarvede Haar og Skæg gav hans blege Ansigt et lysende Skin. — Aldrig saa jeg et saa mildt Blik, et saa roligt og blidt Aasyn, hvilken Modsætning til hans Tilhørere med den brune Lød og det sorte Skæg!

Aldrig forhen havde jeg hørt slig Tale, aldrig i de

Vises Skrifter læst noget, der kunde sammenlignes med de ophøjede Læresætninger, han indgav sine Tilhørere. Da en af disse oprørske Jøder, hvoraf Jerusalem vrimler, spurgte Jesus, om man burde betale Kejseren Skat, svarede han: „Giv Kejseren, hvad Kejsersens er, og Gud, hvad Guds er“.

Det var klog og god Tale, langt fra Oprør.

Heraf kom den store Frihed, som jeg gav Nazaræren, det stod jo i min Magt at lade ham fængsle, fordi han talte paa offentlige Pladser, jeg kunde have anbragt ham paa en Galej og sendt ham bort, men undlod det, fordi jeg ikke vilde handle mod Retfærdighed og mod romersk Aand. Denne Mand var ingen Oprører, jeg dækkede ham, fordi det faldt saa forunderlig naturligt, ved min stiltiende Beskyttelse kunde han handle, tale, forsamle Folket, vælge sig Legioner af Disciple og lade dem følge sig til Søen, i Ørkenen, paa Bjergene; aldrig forstyrrede nogen Befaling fra Prætoeren hverken Tilhørerne eller Taleren. — Guderne straffe mig, dersom jeg taler Usandhed! Hvis nogensinde vore Fædres Religion falder for Jesu Lære, saa har jeg ulyksalige været et Redskab for det, de Kristne kalder Forsynet, — eller for det, vi kalder Skæbnen.

Den Frihed, Jesus havde ved min Beskyttelse, opbragte Jøderne, — ikke Folkehoben eller de fattige og betrængte, men de rige og mægtige. Vel er det sandt, at Jesus ikke skaanede disse, og Sandheden tro, var dette mig en politisk Grund mere til at lade Nazaræren tale frit. Det var mig en Fryd at høre ham kalde Farisæerne og de Skriftkloge for Øgleæt og kal-

kede Grave. Jeg hørte ogsaa, at han spottede bittert over Tolderens hovmodige Almisse og sagde til ham, at den Obol, som den fattige Kvinde hemmelig havde vedlagt, var mere værd for Gud, end hans prunkende Gave.

Hver Dag kom der Klager til Prætoratet fra Jøderne over denne Jesus, der talte til Folket. Jeg modtog Udsendinge, der kom for at nedlægge deres Klager for min Domstol. De sagde, at det vilde gaa Nazaræren ilde, og tilføjede truende, at det ikke var første Gang, Jerusalem havde stenet dem, der kaldte sig Profeter. Dersom Prætoeren nægtede dem Retfærdighed, vilde de henvende sig til Kejseren.

Jeg var kommet dem i Forkøbet og havde skrevet til Kejseren. Min Adfærd havde Senatets Billigelse, men man nægtede at sende mig Soldater, de svarede, der skulde komme Forstærkning til Jerusalem, naar Partherkrigen var endt; det vilde have lange Udsigter, for den Krig endes aldrig.

Hvor hadede dog ikke Ypperstepræsterne og de skriftkloge Jøder Jesus. Jeg fulgte deres Færd og vidste, de bar falske Vidnesbyrd imod ham. Der blev sagt, at Ypperstepræsten Kaiphas havde kaldt ham for Raadet og spurgt ham, om han var Kristus, den levende Guds Søn? Han havde blot svaret: „Du har sagt det“. Kaiphas havde da sønderrevet sine Klæder og raabt som et besat Menneske: „Han bespottes Gud!“ Og alle de andre svarede: „Han er skyldig til Døden“.

Efter Moseloven begaar den, der gør sig lig med Jødernes Gud, den største af alle Forbrydelser, og skal straffes med Døden.

Men Jøderne er jo under Romerne, og Folkets Øverst havde ikke Ret til at fuldbyrde nogen Dødsdom. Trods deres Had til Romerne, — os, som de kaldte Hedninger, maatte de ty til vor Domstol. Men da de kom til mig, anklagede de ham ikke for det, at han havde kaldt sig selv for Gud, nej, de beskyldte ham for at præke Oprør og sagde, han havde gjort sig til Konge, altsaa var han en Fjende af Kejseren.

Da jeg var uden Soldater, kunde jeg ikke tage imod et Oprør. Jeg vilde forsøge paa at bringe Ro i Staden uden at udsætte Prætoratet for Skin af ydmygende Eftergivenhed. Jeg lod Nazaræeren Jesus indstævne for mig, og han efterkom straks min Befaling og mødte Prætoratet.

O Albinus, nu, da Lidelser og Alder har nedbrudt mit Legeme, nu forstaar jeg, hvad det er, der isner mit Blod og lammer min Mandsstyrke. Men den Gang var jeg ung, og der flød spansk Blod, blandet med romersk, gennem mine Aarer. —

Da jeg saa Nazaræeren træde ind i min Basilika, var det som en mægtig Aand trykkede mig mod Marmorgulvet. Det er ikke Skik, at en romersk Fyrste bøjer sig og hilser den, der stævnes for hans Aasyn, anklaget som Forbryder, men da dette Menneske traadte ind og hilste mig værdigt og ærbødigt, var min Villie lammet, jeg maatte dybt gengælde hans Hilsen. Det var, som om alt maatte bøje sig for ham, selv de til Cæsar indviede Malmskjolde, syntes jeg, bævede paa Søjlerne.

Nazaræeren selv stod rolig som Uskyldigheden foran mig, kun en let Haandbevægelse syntes at udtrykke: Her er jeg. En Tid lang betragtede jeg med

en sælsom Blanding af Frygt og Beundring denne usædvanlig ophøjede Type for et Menneske, og uvilkaarlig kom jeg til at tænke paa alle de skønne Statter og Billedstøtter i Rom, som vore Billedhuggere havde givet Form og Udtryk fra vore Guder og Heroer; — men ikke en af dem havde et saa ophøjet og sjælfult Aasyn som Nazaræeren, der stod for mig.

Underligt bevæget sagde jeg:

„Jesus af Nazareth, i tre Aar har jeg ladet Dig tale frit, baade her i Jerusalem og rundt om i Galilæa, og jeg angrer det ikke. Dine Ord har været milde og vise. Jeg ved ikke, om Du har læst Sokrates og Plato, men der er i Din Tale en Dybde og majestætisk Simpelt, der endog ophøjer Dig over disse store Philosopher. Kejseren ved det, og jeg, hans ringe Statholder i Jerusalem, er stolt over at have vist Dig en Tolerance, som er Dig værdig. Men jeg vil ikke skjule for Dig, at Din Tale har vakt et frygteligt og mægtigt Had mod Dig hos Jøderne. Du har Fjender ligesom Sokrates. De dræbte ham, Dine er tifold værre, fordi de er opfyldt af et uudslukkeligt Had baade til mig og til Dig, — paa Dig for Dine Talers Skyld, og fordi Du rensede Templet, paa mig for den Frihed, jeg har tilstaaet Dig; de beskylder mig endog for at være i Ledtog med Dig for at ødelægge den borgerlige Magt, som Rom har givet Hebræerne. Jeg giver Dig ingen Befaling, jeg raader Dig blot til at vogte Dig for at støde an mod Dine Fjenders Hovmod, for at de ikke skal ophidse den dumme Pøbel imod Dig, — og jeg ikke blive nødt til at hæve Stridsøksen og bruge Magtsprog imod dem.

Nazaræeren svarede mig:

„— Jordiske Fyrste! Dine Ord udrinder fra en falsk Visdom. — Sig til Bækken, at den skal standse midt paa Bjergsiden, fordi den stride Strøm vil rive Dalens Træer op med Roden. Bækken vil svare Dig, at den lyder Guds Befaling. Der er ingen uden Gud, der ved, hvorhen Strømmens Vande gaar, ingen uden Gud, som kan fordele dens Kræfter. Sandelig, jeg siger Dig det, førend Sarons Roser har blomstret, vil den Retfærdiges Blod være udgydt“.

„Jeg vil ikke, at Dit Blod skal udgydes!“ raabte jeg heftigt. Du er blevet mig dyrebar, fordi Du ejer større Visdom, end alle de stortalende og hovmodige Farisæere, der misbruger den romerske Tolerance, lurar paa Oprør mod Kejseren og tror, vor Mildhed kun er Frygt. De ulykkelige, de ved ikke, at Roms Mildhed undertiden iklæder sig et Faareskind! Jeg vil forsvare Dig imod dem; mit Prætorium er Dig aabent, det er et ukrænkeligt Asyl som Tilflugtssted“.

Nazaræeren rystede paa Hovedet, smilede med guddommelig Ynde, og sagde:

„Naar Dagen og Timen kommer, findes der intet Tilflugtssted for Menneskets Søn, hverken paa Jorden, i Himmelen eller i Dybet. Det maa opfyldes, som staar skrevet hos Profeterne“.

„Jesus af Nazareth“, sagde jeg, „jeg har givet Dig et Raad, som Du burde følge, — nu giver jeg Dig en Befaling. Det Lands Sikkerhed, som jeg er sat til at styre, fordrer det. Jeg vil, at Du skal vise Maadehold i Din Tale. Vogt Dig for at trodse min Villie. — Gaa bort i Fred, Din Gud beskytte Dig!“ — Ved de sidste

Ord sank min Stemme fra Strenghed til Blidhed. Intet haardt Ord kunde komme over mine Læber mod denne sælsomt ophøjede Galilæer, der, efter hans Disciples Vidnesbyrd, stillede den oprørte Sø blot med at løfte sin Haand.

„Jordiske Fyrste“, sagde han, „det er ikke Ufred eller Krig, jeg bringer Verden. — Kærlighedens Bud giver jeg Menneskene. Den Dag, da jeg blev født, gav Kejser Augustus det romerske Rige Fred. Forfølgelsen kan ikke komme fra mig, jeg venter den fra andre, og jeg flyr den ikke. Jeg gaar den i Møde for at lyde min Faders Villie, der viser mig Vejen Lyd nu mit Raad og aflad fra Din daarlige Klogskab, — det staar ikke i Din Magt at standse Offeret ved Foden af Forsoningens Tabernakel“.

Han bøjede sig let for mig og forsvandt som en lysende Skygge bag Basilikaens Forhæng.

Ja, Albinus, hvad mere kunde jeg gøre? Skæbnens Veje er uransagelige.

Folket blev stadig mere og mere ophidset af Ypperstepræsterne og de Ældste, deres Had mod Nazaræeren kendte ingen Grænser, de brugte alle Midler til at opvække en ubændig Forbitrelse mod ham. Herodes, den Konge, Jøderne selv havde valgt, var en svag, uforstandig Vellystning. Lovens Formænd vilde nu udnytte hans Svaghed og forsøgte ogsaa at ophidse ham imod Jesus, men han lod ret ligegyldig overfor deres Klager, kun da de sagde, at han vilde gøre sig til Konge over Israel, blev han lydhør.

Atter kom Ypperstepræsterne fulgt af store ophidsede Folkeskarer til mig og fordrede, at jeg skulde dømme Jesus.

„Lader Du ham løs, er Du ikke Kejserens Ven“, raabte de.

Samme Dag kom Herodes til mig. Han begyndte Samtalen om ligegyldige Ting for at skjule den egentlige Grund til sit Besøg, først da han rejste sig for at gaa, spurgte han løselig henkastet, hvad min Mening var om Nazaræeren Jesus?

Jeg svarede ham, at han forekom mig at være en af disse dybe Philosopher, som undertiden opstaar i de store Nationer, samt at jeg ingeniende syntes, at hans Ord var farlige. Jeg tilføjede, at det var Roms Hensigt at lade den Vise have Frihed til at tale og handle.

Herodes smilte ondt, hilste mig med ironisk Ærbødighed og forlod mig.

* * *

Jødernes store Fest nærmede sig. Man søgte at drage Fordel af den Folkestemning, der altid ytrede sig ved Paaskehøjtiden i Jerusalem. Byen var oversvømmet af larmende Folkeskarer, der lig Aadselsravne udskreg Forbandelsen over Nazaræeren. Mine Udsendinge fortalte, at Templets Skat var bleven anvendt til at give Pøblen stærke Drikke for.

Faren begyndte at blive stor, flere Romere var blevet krænkede, Pøblen havde spyttet dem i Ansigtet. Jeg nægter ikke, at jeg begyndte at nære Frygt. Jeg sendte Bud til Syriens Præfekt og bad om en Legion Fodfolk og Ryttere. Han afslog nu som forhen mit Forlangende. Jeg var ene, uden Soldater i en ubefæstet By. Udenfor Prætoriet lød Raabet: „Grib Nazaræeren, den alske Profet, Jesus, — korsfæst ham, korsfæst ham!“

Tre mægtige Kaster havde forbundet sig mod Jesus, Herodianerne, Saddukæerne og Pharisæerne, — indbyrdes hadede de hinanden, men forenedes nu i Forbitrelse mod det romerske Aag. De havde aldrig kunnet tilgive mig, at jeg var draget ind i deres hellige Stad med Faner, der bar Kejserens Billede. De mindede mig ogsaa om en anden Krænkelse, den, at jeg havde ønsket Templets Skat skulde anvendes til offentligt Gavn, og som forbitret var blevet mig afslaaet. Pharisæerne var dog mest opbragt paa Jesus, i tre Aar havde de udholdt de strenge Taler, som han overalt holdt imod dem. Foruden disse tre Partier havde jeg endnu en Skare ophidsede, raa Mennesker, der søgte at drage Fordel af et Oprør, at kæmpe imod.

Jeg var stillet overfor en indviklet politisk Opgave. At Jesus af Nazareth var uskyldig, nærede jeg ingen Tvivl om. Da han anden Gang blev fremstillet for mig, anklaget for at have opkastet sig til Konge, sagde jeg til ham:

„Du er altsaa Konge?“

„Mit Rige er ikke af denne Verden“, svarede han mig.

Jeg tøvede ikke med at lade forkynde for Mængden, at jeg ingen Skyld fandt hos dette Menneske. Endnu mere ophidset førte Mængden ham bort og stillede ham for Præsternes Raad, — enstemmigt blev han dømt til Døden. Ypperstepræsten Kaiphass sendte Jesus til mig, for at jeg skulde dømme ham, blot for at vedligeholde et Skin af pligttro Underkastelse. Jeg lod sige, at da Jesus var en Galilæer, vedkom det ikke mig, de skulde gaa til Fjerdingsfyrsten Herodes. Den snu Tetrark gjorde saa et politisk Modtræk, lod

som han ydmygede sig, idet han gjorde Kejsereus Statholder til Voldgiftsmand, og nedlagde Nazaræereus Skæbne i min Haand.

Mit Palads lignede nu en belejret Fæstning, overalt strømmede der oprørte Skarer til, de kom fra Nazarets Bjerge, fra Galilæas Stæder, — hele Judæa oversvømmede Jerusalem.

Min Hustru, der var Gallerinde, havde som mange af sin Nations Kvinder, den overnaturlige Gave at kunne læse i Fremtiden. Hun kastede sig grædende for mine Fødder, vred sine Hænder og sagde: „Vogt Dig for at lægge Haand paa eller dømme dette Menneske. Jeg har i denne Nat set ham i Drømme, han gik paa Bølgerne, han svævede paa Vindens Vinger, han talte til Stormen, til Ørkenens Palmer, og de svarede ham alle. Kedrons Bæk har flydt med Blod, Kejsereus Billede har vist sig for mig bestænket med Blod. Prætoriets Piller styrtede om, og Solen blev formørket. O, Pilatus, der er Ulykke over dit Hoved. Dersom Du ikke tror Din Hustru, vil Du snart høre Senatets og Kejsereus Forbandelse over den fejge Proconsul. Jeg siger Dig, dette Menneske er helligt“.

Allerede skælvede Paladsets Marmortrin under Mængdens Fodtrin. Atter førte man Jesus til mig. Jeg gik ind i Retssalen fulgt af nogle Stridsmænd, og med streng Røst raabte jeg til Folket:

„Hvad vil I!“

„Dom og Død over Nazaræeren“, skreg de.

Værre end Sjakaler paa en Valplads hylede Mængden. Selv var jeg stedt ud i stor Angst og Vaande. Ved Mindet om min Hustrus Syn, fik jeg en lys Tanke.

Hvert Aar ved Paasketid har Jøderne Ret til at give en Fange fri. Der sad paa denne Tid i Fængslet en frygtelig Morder ved Navn Barabbas, dette slette Menneske, som havde saa mange Forbrydelser paa sin Samvittighed, lod jeg hente og fremstille for Folket ved Siden af Nazaræren. Jeg havde jo ventet, naar de fik Valget mellem ham og Jesus, hvis Liv var rent og pletfrit, de da vilde have givet Jesus Friheden. Men nej, Ypperstepræsten og de Ældste fór om i Skarerne og gav deres Befalinger, og som med en Mund lød det: „Ikke denne, men Barabbas skal gives fri“.

Nu var snart alle Veje til Frelse for Nazaræren stængte, hverken Herodes eller Folket vilde redde mig ud af Kravet, der stilledes til mig. Jeg havde Myn-digheden, Ansvar og — desværre Magten. Der stod det Menneske for mig, som var uskyldig og havde Ret til at faa sin Frihed, — havde jeg lydt mit Hjertes Røst og min Hustrus Bøn, saa havde jeg frikendt ham og ladet ham gaa. Samvittighedens Røst raabte; i Frygt og Rædsel bævede mit Hjerte, — men en romersk Fyrste maa ikke kende anden Samvittighed eller Retfærdighed end Politikkens.

Jeg havde ikke Mod til at gaa mod Folkemængden, jeg skælvede i Frygt for Kejseren og hans blodige Luner. — O Albinus, hvor Politik er en Forbandelse for Men-nesker, der gerne vil dømme retfærdigt. Hvor jeg hader det Ord, siden hin Stund, romersk Politik afholdt mig fra at udtale Frikendelsen over dette uskyldige Menneske. At jeg nu selv er forfulgt og jaget, er kun forskyldt Løn, fordi jeg ikke gik imod Strøm-men og satte mit eget Liv i Vove for denne Ret-

færdige. — Tifold — tifold raaber jeg Forbandelse over al samvittighedsløs Politik, for atter var det Politik, der gav mig den Indskydelse at pine dette Menneske for om muligt at frelse ham.

„Hvad er hans Brøde?“ raaber jeg ud til Folket. „Hverken Herodes eller jeg har fundet Skyld hos ham“.

— „Han er Gudsbespotter! Han har spaaet Templets Ødelæggelse! Han kalder sig Messias og den levende Guds Søn! — Han kalder sig Jødernes Konge!“

„Den romerske Lovgivning straffer ikke disse Forbrydelser med Døden“, svarede jeg.

„Grib ham! — Korsfæst ham!“ raabte de tilbage.

Paladset rystede i dets Grundvold af disse frygtelige Skrig. Kun en Mand stod rolig og frygtløs midt i Tumulten, det var Nazaræeren. Han, den rene, hos hvem jeg ingen Skyld fandt, og som mit Hjerte frikendte, mod ham benyttede jeg et politisk Kneb for at tilfredsstille Mængden, der tørstede efter Blod; — jeg tog den fordømmende Beslutning at befale, han skulde hudflettes, jeg gjorde det for at berolige det hylende Kobbet ved at vise dem Nazaræeren i en vanæret Skikkelse.

Da denne Dom var udtalt, forlangte jeg et Bækken med Vand, og for Folkets Øjne toede jeg mine Hænder, for at de, som ikke hørte mine Ord, dog kunde forstaa den allegoriske Betydning af min Handling.

Med Afsky vendte jeg mig bort fra Bødlerne, der havde grebet Jesus, afrevet hans Klæder og bundet ham fast til et Søjleskaft, mens Svøberne med de lange Remme, hvori der var indsyet Blyklumper, blev svunget i sviende Slag, saa hans Legeme blev sønderflænget,

og Blodet, der strømmede ned over ham, indhyllede ham som i en Purpurkappe.

Da Hudfletningen var fuldbyrdet, lod jeg ham føre frem for Folket. Nye Forhaanelser havde han været udsat for. Nu vilde de romerske Soldater tage Hævn over den Foragt, det jødiske Folk altid havde lagt for Dagen overfor Romerne, som de kaldte Hedninger. Jesus havde jo kaldt sig Jødernes Konge; derfor lagde de en gammel, pjaltet Purpurkaabe over hans Skuldre, flettede en Krone af tornede Kviste og trykkede den om hans Pande, gav ham et Siv i Haanden som Scepter og bøjede sig dybt for ham, idet de raabte: „Hil Dig, Du Jødernes Konge“.

De nærmeststaaende Jøder bøjede sig ironisk for ham, slog ham i Ansigtet med Rør og spyttede paa ham.

Nu tænkte jeg, at de blodtørstige Hebræere havde faaet nok, da de saa ham i denne fornødrede Skikkelse.

„Se hvilket Menneske!“ raabte jeg til dem og pegede paa ham.

Men af hele dette frygtelige Skuespil har Folket kun opfattet en Ting, at jeg er blevet bange og vil give efter.

„Korsfæst ham! Korsfæst ham“, skreg de endnu mere truende.

„Skal jeg korsfæste Eders Konge“, forsøgte jeg, ligesom for at tage Sagen i Spøg.

„Vi har ingen Konge uden Kejseren“, raabte de.

Ak, Albinus, der sagde de det afgørende Ord. Frygten for Kejseren fik Overtaget, Cæsar kastede sin Skygge over min Samvittighed. Den Politik, jeg havde forsøgt at følge, for baade at redde mig selv og Naza-

ræeren, — den fældede os begge. Jeg kunde ikke gøre andet, end overgive ham til hans Bødler.

Nu jublede Folket, — det var jo hans Liv, de vilde have! — — — Jeg har set mange Rædsler og mangt et Oprør, hvor Pøblen kan gaa til det yderste i sit Raseri, men af mit indre Syn vil aldrig det Indtryk udslettes, som jeg nu blev Vidne til. Det var som en dæmonisk Magt havde besat Jerusalem, alle de Aasyn, der med vilde Skrig drog forbi Paladset, var røde som Blod. Disse Mænd gik ikke, det var som de rislede frem gennem Svovlflammer. I levende Bølger væltede de fra Prætoriets Forgaard til Sions Bjerg, med Brøl, med Skrig, med Hvin, saaledes som jeg aldrig havde set et Folkeoprør under Forums Søjlerækker i Rom.

Jeg flygtede for dette forfærdelige Syn til de indre Gemakker i Paladset. Der traf jeg min Hustru sønderknust og grædende henslængt paa en Løjbænk. Jeg søgte at berolige hende. Hun stødte mig bort og raabte:

„Rør mig ikke, — Du har udgydt denne Retfærdiges Blod, det kommer nu over os og vore Børn“.

„Hvad jeg har gjort, har jeg gjort med Døden i Hjertet og ikke af Had til den uskyldige Nazaræer“, svarede jeg sagtmodig.

„Du kunde have hindret hans Domfældelse. Du har misbrugt Din Magt og Myndighed, — Du har ikke øvet Retfærdighed, det er Din evige Skændsel. — Vask kun Dine Hænder, aldrig i Evighed faar Du af tvættet det Blod, der besudler dem“.

Forbandet af min egen Hustru flygtede jeg til den yderste Krog i Paladset for at skjule mig. Højt

oppe paa Paladsets flade Tag fandt jeg et stakket Ly, men selv der trængte Hylene fra den bortdragne Skare op til mig. Og nu skete det sælsomme, at selve Jorden skælvede og den klare Dag blev fordunklet af et uheldsvangert Tusmørke, saaledes som det var sket ved den store Julius Cæsars Død.

Jeg støttede mig mod Gelænderet og stirrede gennem det svindende Dagslys ad den Kant, hvor den djævelske Skare var draget med Jesus til Retterstedet. Staden var øde omkring mig. Hele Jerusalem var styrtet gennem den Sorgens Port, der førte til Golgatha paa Oliebjerget. Over Omgivelserne var der noget sælsomt forladt og sørgeligt. Selv Vagten havde forladt deres Poster og blandet sig med Stridsfolkene, der fulgte Toget. — Jeg syntes, jeg var ene og forladt af Guderne og den ganske Verden. Kun fra Golgatha bar Vinden en forunderlig Lyd, der forkyndte mig en Dødskamp, som intet menneskeligt Øre vist endnu har hørt. Det dirrede i Luften af sørgmodige Toner, som naar Vinden leger paa Harpens Streng; — der var Sorg, der var Graad i de Toner.

Sorte, blytunge Skyer dækkede Templets Tinder og sænkede sig over Staden som et Slør. Sælsomme Tegn aabenbarede sig i Luften, mens Jorden skælvede, jeg ventede, at hele Verdens Bygning havde opløst sig og var gaaet under.

I Nattens første Time indhyllede jeg mig i min Kappe, gik ned i Byen og hen imod Golgathaporten.

Paa de tilbagevendende Skarer saa jeg, at Ofringen var fuldbyrdet. Men disse Mennesker, som nu stormede tilbage, var ikke at se til som de, der drog ud af

Jerusalem, — sørgmodige, tause og skamfulde kom de vandrende, som om det, de havde set, havde indgydt dem Frygt og Samvittighedsnag

Jeg saa min lille, romerske Cohorte passere forbi mig, Fanebæreren havde tilhyllet den romerske Ørn, som et Tegn paa Sorg, og jeg hørte Soldaterne mumle:

„Sandelig denne var en Retfærdig. I Dag er der udgydt uskyldigt Blod“! Andre talte om Mirakler, der var sket, og ofte standsede Grupper af Mænd og Kvinder og vendte sig grædende mod Golgatha, som om de ventede at se et nyt Mirakkel. En Skare forfærdede jødiske Præster kom stormende, jeg hørte de sagde, at Tæppet for det Allerehelligste i Templet var sønderrevet, og at Tempelgrunden havde slaet dybe Revner, de rev sig i Haaret og raabte, at dette varslende Tempelts Undergang.

Da jeg vendte tilbage til Prætoriet, saa jeg ved Skinnet af en Fakkellampe en mørk Skikkelse ligge paa Marmortrinene. Det var min Hustru, som med et fint Linklæde omhyggeligt tørrede Nazaræerens Blod bort.

„Hvad gør Du her?“ spurgte jeg forfærdet.

„Jeg tager den Uskyldiges Blod, for at det ikke skal komme over vore Børn“, svarede hun sørgmodig.

Da jeg kom op i Hallen stod en Olding og ventede paa mig. Han bøjede sig dybt og kastede sig ydmygt ned for mig. Bag ham stod nogle Kvinder, som Mørket hindrede mig i at se, kun deres Suk og Graad trængte til mit Øre.

Jeg bøjede mig ned over Oldingen og spurgte venligt: „Min Fader, hvad ønsker Du af mig?“ Han svarede:

„Jeg er Joseph, født i Arimathea og kommer for at bønfalde Dig om at vise mig den Gunst, at lade mig begrave Jesus af Nazareth i en ny Grav, som jeg ejer?“

Jeg rakte Oldingen min Haand, rejste ham op og sagde:

„Gør som Du ønsker!“

Saa kaldte jeg paa min Tjener Manlius, befalede ham at drage ud med nogle Soldater for at overvære Begravelsen og sætte Vagt ved Graven, for at den ikke skulde blive vanhelliget eller hans Disciple stjæle Liget.

Jeg ved, at Vagten var paalidelig, — og dog var Graven tom nogle Dage efter. Jesu Disciple forkyndte overalt, at den Vise var opstaaet fra de Døde, saaledes som han havde forudsagt.

Sælsomt var alt det, jeg havde oplevet i de Dage. Mit Hjerte bævede, ingen Ro havde jeg noget Steds. Søvnens flyede mit Leje, det var, som et stort Mørke havde omgivet min Sjæl. Det var ikke Frygt, jeg følte, kun en forunderlig nagende Pine. I denne mærkelige Tilstand skrev jeg til Kejseren og underrettede ham om de Begivenheder, der var foregaaet i Jerusalem. Jeg skrev meget omstændigt og skjulte intet for ham.

Det var om Natten, der fulgte paa hin ulykkelige Dag, at jeg skrev til Kejseren. Dagen begyndte at lysne mod Øst, da jeg var færdig.

Just som Dagen gryede, lød der krigerisk Musik, og da jeg kastede Blikket ud, saa jeg en Skare Soldater drage ind i Staden. Det var Hjælpetropperne, flere Tusinde Mand, som nu ankom. De havde gjort Nattemarsch for at naa Maalet hurtigt.

Saa havde Nazaræren Ret. Det, som nu var sket,

skulde opfyldes efter en højere Villie, siden de først kom om Morgen for at frelse det Menneske, jeg havde domfældt og overgivet til Bødlerne Dagen forud. Han havde jo forudsagt, at naar Timen kom, fandtes der intet Tilflugtssted for ham, hverken paa Jorden eller i Himlen, fordi det skulde opfyldes, hvad der stod skrevet hos Profeterne.

Og dog, Albinus, var denne Bevidsthed mig ingen Lise. Tanken om, at jeg havde ladet mig lede af Politik i Stedet for af et retfærdigt Hensyn, martrede mig. — Jeg kom til at hade det jødiske Folk, som havde gjort mig fejg og forbryderisk. Jeg hævnede mig ved at vække Rædsel om mig i Jerusalem. For at ægge mit Had endnu mere, fik jeg Brev fra Kejseren, hvori han strengt dadlede min Adfærd. Min Beretning om Nazarærens Død og Pinsel var bleven oplæst i Senatet og havde vakt dyb Bevægelse. Billedet af Jesus var blevet opstillet i det kejserlige Palads og æret som en Guddom.

De Senatorer, som var misundelige over min Ud nævnelse til Statholder i Judæa og Prætor i den skønne Stad Jerusalem, fik et Paaskud til at fremføre den lange Række Beskyldninger imod mig, som nu mange Aar efter Tiberius Død har ført til, at jeg forfulgt og forvist er naaet her til Vienne, hvor mit stakkels, forspildte Liv skal endes i Angst og Uro, som det begyndte i Jerusalem.

Jeg har nu fortalt Dig alt, Albinus! Jeg har ladet Dig se ind i min Sjæl, — og jeg haaber, at Du, min Ungdomsven, vil yde mig Retfærdighed og bedømme mine Handlinger ud fra, at jeg hin Stund i Judæa var mere ulykkelig end ond.

*

*

*

Pontius Pilatus, den gamle, trætte Olding sad med bøjet Hoved og stirrede ud i Rummet. Der var Angst i hans Blik, thi hvor han vendte det hen, saa han Nazaræerens blodstrimede, mishandlede Legeme og hans forpinte Aasyn.

Over Albinus var der en mørk Uro. Han vilde trøste sin Ven, men fandt ikke de rette Ord, fordi han i sit Hjerte ikke havde Medfølelse med ham. Han forstod ikke, at alt dette, som Pilatus havde berettet, kunde pine ham saa meget. Kun et stod ham klart, og det var, at denne Ven, som var i Kejserens Unaade, kunde blive ham farlig og besværlig. — Endelig talte han:

„Pilatus, Dine Ulykker er sørgelige og ikke almindelige. Du maa have udsat Dig for Gudernes Vrede, bed til dem og forret hyppig Ofre, saa denne Vrede kan blive afvendt“.

Pilatus saa med et bittert, taareblændet Smil hen paa Albinus. Han forstod, at fra den Ven, kunde han ingen Hjælp eller Sjælehusværelse vente.

„Denne Stad er ikke noget godt Opholdssted for Dig“, vedblev Albinus. „Hadet skjuler sig overalt, og heller ikke her findes Beskyttelse mod Stormene udefra. Du skulde søge op paa vore Bjerger, der vil Du finde den Fred og Ro, som vil blive Dig nægtet her. Bjergluften er ren og sval, den indbyder til Hvile og bringer Glemsel over de nagende Sorger“.

„Jeg forstaar Dig, — frygter næsten for, at jeg forstaar Dig alt for godt. Du gør ligesom Slangen en lang Omvej for at naa Dit Maal. Hvorfor siger Du ikke lige rent ud, at Du vil tillukke Dit Hus for mig?“

„Guderne er mine Vidner, at jeg aldrig har tænkt at ville krænke Gæstfrihedens hellige Love, — men —“

„Aa, Albinus, sig intet mere. Imod andre vilde Du mulig ikke krænke Gæstfrihedens hellige Love, — men imod mig, den fredløse, vil Du kunne forsvare det. — Jeg forstaar Dig, og jeg vil fritage min Ven for at udtale Ord, der nødvendig bør komme over hans Læber. — Albinus, den gamle Stoiker vaagner hos mig, Faklen blænder før den slukkes, — Albinus, jeg siger Dig Farvel og forlader Dig“.

Albinus slog Øjnene ned og sad taus.

„Din Taushed siger mere end megen Tale. Jeg vil kalde paa mine Tjenere“.

„Dine Tjenere!“ Albinus rejste sig og gik uroligt op og ned ad Marmorfliserne. „Du har ingen Tjenere, de er flygtede fra deres Herre“.

„Ogsaa de flyr mig!“

„Kun èn er blevet Dig tro, det er en gammel Soldat“.

„Kun èn, — det er Longinus. Bed Din Slave kalde paa ham, — og tillad mig saa at puste Din Lampe ud, den har ikke mere Olie. Se, Morgenrøden hilser den slumrende Jord, det er Tid, at den fredløse flyr“.

„Anklag mig ikke, Pontius. Lad ikke Dit Farvel krænke mine Husguder“.

„Jeg anklage Dig! — nej, jeg beklager Dig. Det romerske Blod fortyndes i alle Aarer, — eller rettere, — der er ingen Romere mere. Overalt oprejser man Altare, — der siges, det er for Guderne, — nej, det er for Frygten! — Albinus, Dit Hus er bygget ved Forgaarden til Marstempleet, jeg ser deri et Symbol!“ —

Pilatus rystedes af en Skoggerlatter, den standsede først, da Longinus traadte ind.

„Din Troskab være velsignet, Longinus! Du er ikke flygtet med de andre“. —

„Albinus, lad mig sige Dig, hvad denne Soldat har gjort. Han tjente blandt Spyddragerne; han var paa Golgatha ved Foden af Korset den Dag, da Jesus af Nazareth døde. Han saa hans Dødskamp og havde Medlidenhed med den Vise. Han vilde have gennem-boret hans Hjerter for at forkorte hans Lidelser, men da han kom til Korset, havde Nazaræeren bøjet Hovedet og opgivet Aanden. Han stak alligevel sit Spyd i hans Side. Efter det, er han bleven sælsom betaget, — Longinus vil dø som Kristen. —

Longinus bøjede sig dybt for Albinus.

„Tillad en ringe Tjener at fremføre et Vidne for denne Retfærdige?“

„Tal“.

„Min Broder tjente en romersk Høvidsmand i den Stad Kapernaum. Høvidsmanden satte stor Pris paa ham og betroede ham Vingaarden. Saa skete det, at min Broder faldt i en svær Sygdom og var Døden nær. Hans Herre sendte da hans Medtjener til Jesus, som netop var kommet til Staden, for at søge Helbredelse for ham.

„Du behøver ikke at ulejlige Mesteren her hen“, sagde han.

„Bed Nazaræeren kun sige et Ord, saa bliver min Tjener helbredet“. Og det skete, som han troede og haabede. Mesteren havde vendt sig mod Folkeskarerne, der fulgte ham, og havde sagt:

„Sandelig, i hele Israel har jeg ikke fundet en saadan Tro. Sig til Din Herre, at fra denne Time er hans Tjener karsk“.

Fra samme Øjeblik var min Broder helbredet.

At jeg følger Mesteren kan da ingen undres over!“

„Godt — godt, der siges meget sælsomt om denne Nazaræer. Jeg undres over det, Du har sagt; — men ophøje ham i vore Guders Kreds, det gør jeg aldrig“.

„Herre — denne Retfærdige, staar højt over alle de romerske Guder“.

„Ti — Slave!“ —

Har Du Dit Sværd ved Haanden, gamle Soldat, min sidste Ven?“ faldt Pilatus afværgende ind.

Soldaten nikkede.

*

*

*

Et Par Timer senere var Pontius Pilatus og hans Tjener paa Vej op mod Bjergene. Morgensolens Straaler glimtede i Victoriatemplets forgyldte Kuppel, men endnu var det dunkelt i de hellige Lunde, der omgav de udødeliges Boliger. Staden, der skraanede ned imod Rhonen, laa i let Taagedis, Cedrene og Cypreserne svajede let for den friske Morgenbrise. Det hviskede og suste sælsomt i Kronerne, Smaabølgerne lyttede og bar Hemmelighederne videre.

I gylden Klarhed laa Højene, Luften var frisk, Fontænerne rislede, og Fuglenes Sang steg op fra Dalen til Bjergene og bragte et velsignet Pust af Liv til alle dem, der kunde bære Dagens Møje med et let Sind.

Men de to, der møjsommeligt vandrede opad og

snart blev skjult mellem Bjergskovene, havde intet let Sind. Pontius Pilatus sukkede og stønnede ved hvert Skridt; hans tro Tjener støttede ham, og da Natten kom, redte han hans Leje paa Bærestolen og dækkede ham varsomt til.

Dag efter Dag vandrede de videre. Dybt under dem hørte de en brusende Bjergstrøm. Buske blandede med Dværgege og vilde Figentræer havde vævet et Net over de dybe Afgrunde.

Forpint, jaget og træt til Døden stirrede Pilatus ned i Svælget, vemodigt smilende betragtede han det vilde, skønne Landskab mellem de mørke, truende Klipper. Han tænkte paa Nazaræeren, — paa hans rolige Død midt i de oprørte Naturkræfter.

Han kastede sig ned og græd bitterligt.

„Longinus — bevar Din Tro paa denne rene, vise Mand paa Golgatha. Selv tror jeg, at højere Aander beskytter dem, som følger ham. — Ak, havde jeg blot ikke martret og pint ham, — kun Døden kan sone min Brøde.

Longinus, ved Du, at alle de, der har vædet deres Hænder med hans Blod, er døde en jammerfuld Død. Tænk paa Kaiphas og Herodes, — ja, selv den romerske Kejser, Tiberius døde for Snigmordere. Kun jeg ulyksalige, lever endnu! — — —

Stik Dit Sværd i Skeden, Longinus, jeg trænger ikke mere til det. Jeg kan dø uden det, jeg vil ikke besmitte Dine Hænder med mit Blod, — for ogsaa ved Dig klæber der andet Blod, som aldrig kan af-tvættes“.

Han styrtede hen mod Afgrunden. Longinus hørte

Træernes Grene brage, saa et hastigt Glimt af Togaen, som de tornede Buske sønderrev. — Han hørte et Legems tunge Fald mod Klippevæggen — et rædselsvækkende Skrig, der forstærkedes af Ekkoet, og et Plask i den stride Bjergstrøm.

„Den korsfæstede Herre Jesus Krist, være hans forpinte Sjæl naadig“, lød som et stønnende Suk fra Pontius Pilatus tro Tjener.

*

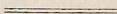
*

*

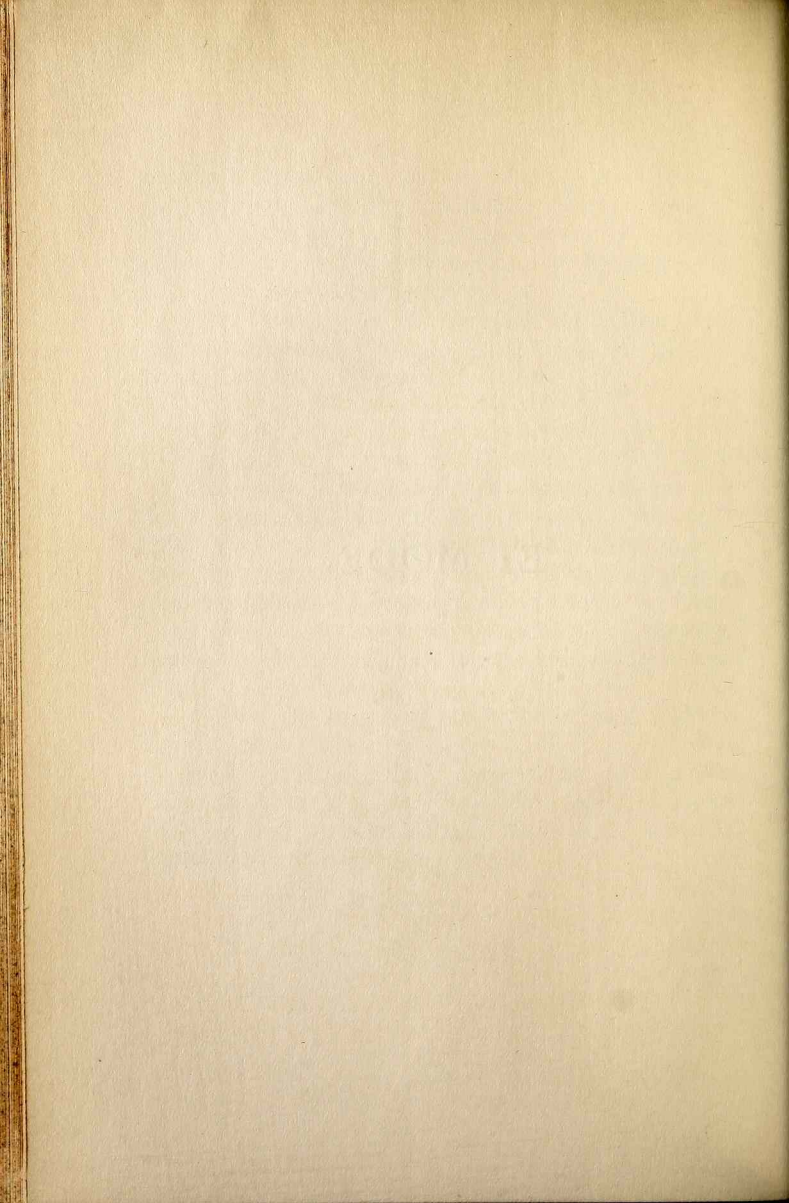
Den stride Strøm bar et lemlæstet Lig gennem Klippedale og Sletter, fra Pilatusbjerget til Rhonens brede Vande. Ved Jupitertemplet i den Stad Vienne blev den sin Byrde kvit. Der, under Basilikaens Buer fandt Statholderen af Judæa, Pontius Pilatus sin Grav, — en navnløs Grav, — men dog med Genklang af et Navn, der lyder med Rædsel gennem Tiderne i al Evighed.

Saaledes lyder Legenden om den tause Grav i Viennes gamle Kathedralkirke.

De gamle Stenege og Cypresser har ved Vindenes Sus meddelt sig til hinanden, — den unge lyse Hængepil har lyttet og ladet det gaa videre til de sladrende Smaabølger i Rhonens brede Strøm.

ET MØDE

Det var Paalandsstorm paa tredie Døgn. Det skotske Krigsskib „Fleur de Lys“ havde taget en drøj Tørn — først med Stormen derude i Nord-søen og siden været i en varm Bataille med det danske Orlogsskib „Bjørnen“ i Læ under Storskaløen ved Indsejlingen til Bergensfjord.

Sønderskudt og ribbet som en slagen, vingskudt Havørn, stod det Sonden ind og krængede voldsomt for at klare Odden ved Korshavn.

De gennemhullede Sejl stod i spændte Buer, og det begede Tovværk vikledede sig om Mast og Rær som sorte Snoge, der vred sig i Døds-kamp. Roergængereren stod med sammenbidte Tænder ved Rattet, mens han stirrede mod Odden, hvor de vældige Søer skyllede taarnhøje over de skarpe Undervands-skær.

I de sidste Timer var der spillet Brikker om Liv og Død. Det danske Orlogsskib, der var betydelig større end det skotske, havde klaret sig bedst. Vel var Skanseklædningen splintret paa flere Steder, og Sejlene hang i Laser, men alligevel gled det i fuld Rejsning, med Flag for og agter, støt og sikkert bag „Fleur de Lys“, afventede det Øjeblik, da det skotske Skib stødte,

— for ukendt som Styresmændene var med Farvandet, maatte det ufravigeligt gaa sin Undergang i Møde.

To mørke Skikkelser stod bag den blege Rorgænger paa den skotske Orlogsmand. Den ene var Skibets Befalingsmand, Kaptajn David Wood, den anden Skotlands fredløse, tapre Feltherre, James Hepburn, Jarl af Bothwell.

Under Statsomvæltningen og Borgerkrigen var han nu flygtet fra Skotland. Selv paa Ørkneyøerne, hvor han havde sit Herresæde og var arvelig Hertug, turde han ikke mere sætte sin Fod. Æreløs og fredløs fór han om fra Kyst til Kyst og kæmpede for Livet sammen med nogle faa trofaste. Til Fribytter og Sørøver havde Ulykken og Livets underlige Omskiftelser gjort ham.

I lang Tid havde han været en haard Svøbe for Farvandene ved den norske Kyst. Nu endelig havde det danske Krigsskib faaet Ram paa ham. „Bjørnens“ kække Fører, Kaptajn Christian Alborg havde ligget paa Lur bag Øerne, og lige udenfor Bergensfjord havde Bataillen staaet. „Fleur de Lys“ havde ikke turdet søge ud i rum Sø i den stærke Storm med sit ribbede og gennemskudte Skrog. Nu var det eneste Haab at klare Odden og knibe ud gennem Fjorden nord for Bergen; men Lykken skulde være god, om Skær og Brænding klarede.

„Klarer vi Odden, Skipper Wood?“ — Det var Bothwells Stemme, som skar skarpt gennem Stormens Hylen.

„Ja, om Skuden holder og lystrer Roret“.
Rorgængerens vendte sit blege Ansigt imod dem.

„De danske Hunde har pillet saa fordømt ved Skroget og givet Roret et Stød, saa hun er ikke til at lide paa“.

Bothwells Ansigt lyste endnu mere gulligt hvidt, idet hans Haand faldt tungt paa Rorgængerens Skulder:

„Du faar klare det, Mand!“

„Her gælder hverken Eders eller min Villie, Herre. Kun han deroppe over Skyerne, den milde Herre Krist og Guds hellige Moder, kan hjælpe nu. — Gaa, Herre, og bed for os“. —

„Haardt Styrbord“, raabte Skipperen. Kommandoraabet døde bort i et Drøn, og Skuden dirrede fra Skrog til Rejsning under den mægtige Braadsø, som nu fejede hen over Dækket og tog fem af Søfolkene over Bord. Bothwell blev slaet i Knæ, men fik Tag i Skanseklædningen og rejste sig hurtigt.

„Gaa under Dæk og bed til Gud, Grev Bothwell, for nu er alle Djævlø sat løs paa os“, skreg David Wood.

Knagende og stønnende huggede Skibet videre frem gennem de mægtige skumbræmmede Søer.

Bothwell slap sit Tag og kravlede frem til Kahytten.

„Bede“, — hviskede han ud gennem de blaalige Læber med et haanligt Smil, mens han tumlede ned ad Trappen.

„Ja — a — nu er det Tid. — Vidste jeg blot, hvilken Vej, jeg skal søge Gud Herren? Gennem min Skytshelgen, Sante Johannes paa Ørkna? eller gaa lige til ham uden Kruseduller, som John Knox lærer?“

Et nyt Brag af en Braadsø, halvvalte Raab derude fra det fraadende Hav fik ham til at holde Vejret

tilbage. Skuden stod sitrende stille en Stund, — saa krængede den voldsomt, og det grønblaa, sydende Havvand trængte i en Stribe, strid og fossende ned over Trappen og hen over Gulvet i Kahytten.

„Bed til Gud“, sang det i hans Hjerneceller, mens han klyngede sig fast til Køjen. —

„Nej, her er ikke Stunder til Bøn og Klage. Nu faar vi to tage et Livtag, Du Gamle deroppe“.

Det tunge Brystharnisk rev han af sig.

„Kom an! — Skal jeg slænges i Dybet, skal det ikke være med overflødig Ballast. Endnu vil vi spille en Stund om Brikkerne. — Du tror vel, Du har mig nu?“

En ny Braadsø, Raslen af Jernkæder og Brag af de faldende Master.

Hans Læber bevægede sig i Bøn, det blev en forvirret Opremsning af det, han havde lært som Barn, mens han sled Harnisket af sig, kastede de tykke Pludderhoser og de store Kravestøvler hen ad Kahytsgulvet. Tankerne jagede som vilde Fugle, der pikkede paa hans Samvittigheds skrøbelige Bur.

Skulde han dø nu? Var der Mening i at rives bort i sine bedste Manddomsaar? — Nej, endnu var hans Livsgerning ikke endt, — Døden kunde lure paa ham saa meget den vilde, han skulde være paa Post og væрге det Liv, der betød saa meget for de Tusinder, der ventede paa ham. Tilbage til Skotland maatte han. Som en sejrende Løve, der rejste Manken, skulde han slaa Kloen ned paa det Regimente, der nu havde Magten!

Som et stønnende Dyr i Dødsangst huggede Skibet, og Bølgenes drønende Vask mod Skibssiderne

lød som Hammerslag mod en Ligkistes haarde Nagler.
— „Jesus, — Maria — var der en Gengældelse?“

Han stirrede ind i Rummets dunkle Mørke. —
Hvad var det for lysende Øjne, som mødte hans? —
Kvindeansigter — raa og stærke, — fine og sorgtyngede!

Koldt og haardt mødte Anne Rustung Rosenkrands' stærke Blik hans. Hun knyttede Hænderne og aabnede Læberne til Forbandelse over ham, der havde lokket hende med fagre Elskovsord og bortført hende paa dette selvsamme Skib. Netop her i denne Kahyt havde han i Ungdoms Overmod drevet Spot med Guds hellige Ord, og det højhellige Sakrament, da han lod sin ryggesløse Ven og Kammerat Lord Ormestone agere Præst og lægge hans og Jomfru Rosenkrands Hænder sammen i et Skin-Ægteskab.

For hans indre Øje gled Billed paa Billed frem. Som i Drømme saa han hende knæle foran Skotlands Dronning, Maria Stuart, anraabende om Beskyttelse for al den Haan, hun havde lidt, tryglende om Retfærdighed overfor ham, der havde forstødt hende lige saa snart hun havde sat Foden paa Skotlands Jord. Gennem Bølgernes Brus bares nu atter „Skottefruens“ klagende, bønlig Ord til ham, dem, han med koldt Blod gjorde til Løgn: „Vis mig Naade og Retfærdighed, Eders Majestæt! Jeg er hans Hustru. Ved vor Frelzers hellige Kors har han lovet at elske, ære og beskytte mig“. — Og han mindedes, hvorledes han medlidende havde smilet og svaret Dronningen: „Greven af Bothwells Ord har ingen endnu vovet at betvivle. Overfor en Glædespige behøver jeg ikke at sætte det i Pant“.

Dronningen troede det, hun helst vilde tro. Anne

Rustungs Rosenkrands' Ord vejredes bort i Spot og Latter. Haanet og vanæret blev hun sendt om Bord paa et Skib for at føres tilbage til sit Fædreland.

Duvende og dukkende drev Skibet gennem de rasende Braadsøer. At holde sig oprejst dernede i Kahytten var umuligt, for hvert nyt Stød Skuden fik, sank han dybere i Knæ. Med lukkede Øjne og Panden støttet i Hænderne hang han over Bordpladen. Et skælvende Dirr gik over de blaanende Læber, mens Skyggernes Tog drog forbi ham i Billed paa Billed. Hvor fast han end pressede Øjnene til, han kunde ikke jage Synerne bort. Der kom de, alle disse mishandlede og forhaanede Kvinder, der kun havde tjent ham til Tidskort eller været Trin for hans umættelige Ærgerrighed. Hans Hustru, den lille yndefulde Jane af Huntley, som Skilsmissen og hans Troløshed havde gjort vanvittig. I sit Sinds Forvildelse havde hun slynget deres lille Søn ud af Vinduet paa Borgen Bothwell, saa Barnet fandt Døden i de kolde Bølger under Slotsmuren. — Tys — hørte han ikke nu gennem Stormens Hysten sit Barns klynkende Klage? — Var da alle onde Aander sluppet løs paa ham? — Han, den stærke, stolte Hærfører skreg ud af sin forpinte Sjæl, kravlede paa Knæ hen til Køjen og borede sit Hoved ned i Tæpperne for at jage Synerne bort. En Skibsrotte fór over hans Hænder. — Hellige Guds Moder og milde Krist, nu var det Doms Dag, siden Rotterne søgte mod Lugen! Han løftede Hovedet og saa dem myldre op ad Trappen, vejrende med de spidse Snuder og stirrende med angstfulde, sorte Øjne lurende paa Lemmen for at kunne slippe ud gennem Spræk-

kerne. Ved Skibets Slingren raslede de tilbage, faldt snart paa ham, snart over ham.

Havets drønende Slag mod Skibssiderne og Planernes knagende Brag lød bestandig vildere. Gennem Bulderet og de sælsomme Lyde fornåm han Havdybets Rædsler, han syntes at se de blege Lig rejse sig og atter dukke ned i Hvirvlerne. — Han lyttede med tilbagestrængt Aandedrag, — tys, var det fjerne Kirkeklokker? Hvorfor kom netop den Klang til ham nu? Han, som kun en Gang i sit Liv havde staaet med bøjet Hoved under Kirkens Hvælvinger, mens Klokkernes dybe Malmtoner rungede, — hin frygtelige Stund, da hans lille Søns Lig laa paa Baare og blev stedt til Hvile i Gravkælderens paa Bothwell.

Der hørtes et Drøn som af mange Skud. Skuden stod sitrende stille, og Dødens isnende Gru stivnede ham i nogle faa Øjeblikke.

Han fór til Lugen og stødte den op. Rotterne løb pilsnare over hans Fødder op paa Dækket og forsvandt over Rælingen. — Hvad i Herrens Navn var dette? Stormasten knækket, Sejlstumperne hang i Laser som viftende Nødflag. —

Tovværk brast, Sejl flød hen, fire Mands Nødraab hørtes som ét hæst Skrig fra den Braadsø, der fejede hen over Dækket og rev dem med sig i et sidste Favntag. — Dette Skrig gennemisnede Bothwell og greb ham med Rædsel; for i samme Nu hørte han et forlængst hendøet, fortvivlet Skrig om Barmhjærtighed, — Skriget fra Darnley i hin Kongemordets skrækkelige Time i Edingburgh, da han med disse sine egne Hænder svang Køllen til det dræbende Slag over den døds-

syge, hjælpeløse Dronning-Gemal, inden han sprængte Huset i Luften.

I Drøn paa Drøn gav Havet Salut, som Eksplosionen hin Stund, da Darnleys lemlæstede Legeme slyngedes over Bymuren. — Ogsaa den Gang lød det: „Bed, — bed for min arme Sjæl!“ —

Hans Ungdomsven og ryggesløse Stalbroder kom kravlende hen over Dækket: „Bed — bed for os, hellige Guds Moder“, lød det gennem skælvende Læber fra Lord Ormestone.

„Nej, jeg har ikke Stunder til at gøre Regnskab op her. Naturen, den store hævnende, lader jeg ikke godvillig holde Dom over mig. — Endnu er min Gerning ikke endt, — hver Blodsdraabe jeg ejer, har jeg Brug for! — Du strenge Dommer deroppe faar levne mig Tid til at gøre godt igen, noget af det, jeg har forbrudt mod hende, — hende, som søgte Hvilen i min Favn og i hensynsløs Hengivelse lagde Dronningekronen for min Fod, — hende, der kun burde have været Kvinde, — og aldrig Dronning“. —

Og som al Livets Kraft vendte tilbage ved Tanken paa Maria, den faldne Dronning derovre i det fjerne Rige paa den anden Side af det brusende Nordhav, smilte han og løftede Hovedet højt i al den Dødens Rædsel, som stod om ham. Hverken Kaptajnens hæse Brøl i de korte Kommandoraab eller Matrosernes angstfulde Bønner tog nu i den farefulde Stund Modet fra ham.

„Gud Herren i Himlen være os alle naadige!“ Det var David Wood, den skotske Skippers sidste Ord. Skibet blev løftet højt i Skumsprøjtet og stødte nu med sin sidste Kraft mod Skærene.

Bothwell greb fat i Rælingen, dukkede sig, mens Braadsøen slog over ham, kendte hvor Skibsplankerne gav efter og splintredes mod Klipperevet. Med ukuelig Villiestyrke kastede han sig ud i de skummende Hvirvler. Baaren og kastet blev han med den næste Sø over Skæret, løftedes atter op og fik Luft, tog Tag med Armene og lod sig bære paa Bølgerne, hvis Styrke nu var brudt.

I Dragsuget skyllede Søerne over ham, men støt og rolig kæmpede han sig frem og naaede ind i Vigen bag Odden, hvor han som et Stykke Vraggods skyllede op paa Stranden. Halv afmægtig og i sval Bedøvelse laa han længe under Klipperne paa Øen Korshavn.

Da Vinden strøg hen over hans Ansigt og vaade Haar, vækkedes han til Live i svag Bevidsthed om at være frelst fra Døden i Bølgerne.

„Jeg var dog den stærkeste“, mumlede han, mens et sejrende Smil gled over de blege Læber.

„Ja — for Vorherre vilde ikke ha' Dig, — og Fanden turde ikke ta' Dig“, lød gennem Stormens Hylen, mens nogle knoglede Hænder famlede ved hans Halskæde. Han bed i den kolde Knoglehaand, der lød et sært Skrig, som af en jaget Ravn. Da han bøjede Hovedet saa han en gammel, kroget Kælling labbe af Sted og forsvinde bag Klipperne.

„Et daarligt Varsel“, hviskede han, mens han sank tilbage i Dødsens Træthed.

I den synkende Sol saa han Vraget af sit stolte Skib derude i Brændingen. Agterenden ragede op mellem Braadsøerne ved Undervandsskæret. Der paa en Spydstage hang Flagkluden med hans og Maria Stuarts

Vaaben, den knejsende Løve med en brudt Bjælke mellem Kløerne, og den knækkede Rose, med Kongekronen over. En isnende Angst, som han aldrig tilforn havde kendt, greb ham, idet han saa Agterenden af Skibet splintres og synke i det fraadende Dyb med Banneret.

Feberhede Syner tog ham. Han saa et blegt Ansigt omgivet af mørkgyldent Haar glide hen over de blaagrønne Bølger. Banneret holdt hun højt hævet i Haanden. Han stirrede paa Synet, som om Liv og Død afgang af, om Vaabenmærkerne kom fri af de skummende Hvirvler. — Nu sank hendes Arm, og Banneret flød en Stund hvileløst paa Bølgerne. I et hæst Nødraab skreg han ud over Havet: „Maria — Maria, hvi slap Du vort Mærke?“ — To sorgfulde Øjne sænkede sig i hans, i Dødens stivnende Ro bøjede hun Hovedet. I det samme sendte Solen en sidste, blodrød Stribe hen over Vandene:

„En brudt Bjælke, et bristende Blik og en knækket Rose favnet af et blodrødt oprørt Hav, — er det Afslutningen?“ lød det som et stønnende Suk fra Bothwell.

* * *

Næste Morgen gik en Afdeling Orlogsfolk fra det danske Krigsskib langs Stranden for at søge Bytte efter Stormen. De fandt Bothwell og et Par andre Skibbrudne fra „Fleur de Lys“ liggende bevidstløse i Lybag Klipperne paa Strandbredden. Som Fanger blev de ført om Bord paa „Bjørnen“, og næste Dag kastedes der Anker under Fæstningen ved Indsejlingen til Bergen.

* * *

I Bergens Kongsgaard var der hin Dag i det Herrens Aar 1567 Liv og Larm. Oktobersolen lyste i Høstdagens Glans saa fornøjeligt over de gamle, graa Mure.

Erik Rosenkrands, Slotsherre og Lehnsmand paa Bergenshus stod rejseklædt paa Slotstrappen og mønstrede sine Landsknægte. Det danske Krigsskib stod jo leden ind og lagde sig nu til Ankers. Om føje Tid skulde han gaa om Bord paa det og drage i Spidsen for otte fuldt tilriggede Skuder, der laa sejlklaare paa Vaagen og drage sønden ned til Oslo for at yde Lehnsmanden, Christen Munk paa Akershus, Undsætning mod Svenskerne, der var brudt over Grænsen og hærgede stygt i det Søndenfjeldske.

Efterhaanden som Afdeling efter Afdeling var bleven forsynet med Vaaben, drog de raslende og syngende af Sted, ned forbi Haakonshallen og det halv fuldførte Rosenkrandstaarn mod Tyskebyggen, hvor Fløtmændene laa ved de grønnskede Trapper, rede til at ro dem om Bord paa Skuderne. Ogsaa paa Bryggen var der Liv og ulmende Røre, megen Ungdom var samlet for at give de bortdragende det sidste Haandtryk. Glædespigerne var mødt helt fuldtallige og mellem dem saas ærbare Matroner, der gav drøje Kindheste og Puf til dem, der var altfor nærgaaende i deres Afskedstagen med deres Mænd og Sønner. Grinende og fjasende drev de tyske Krambodssvende frem og tilbage og blærede sig med, at nu havde de Pigerne for sig selv.

Slagsmaal og Tumult blussede op hvert Øjeblik, Byvagten og Vægterne kunde ikke alene holde Orden, men saa rykkede sindigt den faste Stok fra Fiskebryggen, de vejr-bidte Striler frem med et Stykke Kvejte og en levende Torsk i hver Haand og smurte de værste Urostiftere godt om Ørerne med de vaade, kolde Fisk. Krambodssvendene fnøs og forsvandt ind i Boderne, Pigerne fór hvinende efter dem ind i de lange, mørke Pakhuse og saa luntede Strilen tilbage til sin Handel paa Torvet. — Da den sidste Baad med Krigsfolket lagde fra Bryggen, gik Livet atter sin rolige Gang i Bergens By.

Fra Orlogsskibet „Bjørnen“ løsnedes der Skud for at melde, at den nu laa for Anker parat til at føre Befalingsmanden til Oslo.

Da den sidste Afdeling havde forladt Slotsgaarden, gik Erik Rosenkrands hurtig ind i Hallen, hvor det festlige Afskedsmaal tid stod beredt for ham.

Mellem de travle Tjenere saas festligt klædte Kvinders skinnende Dragter. Stort skulde det sidste Gæstebud være, inden Lehnsmanden drog fra Bergenhus, thi længe kunde det kanske være, inden han atter vendte tilbage. For Resten drog han trygt bort nu, endelig havde han faaet knægtet og bundet det iltre Handelsfolk paa Tyskebryggen.

Det mægtige tyske Kontor, som hidtil havde optraadt som Herrer og hersket egenmægtigt, var nu endelig efter lang og drøj Kamp blevet indlemmet som en Stat i Kommunen og maatte lyde Lands Lov og Ret. Men Kanonmundingerne fra Slotsvolden og Bastionen om Taarnet havde først maattet rettes mod Gavlene langs Vaagen, der hvor de store Handelsgaarde

laa Side om Side, med Vippetængerne udenfor. Som en pansret Næve laa de stadig rede til at feje al Opstand og Mukkeri bort.

Korte Kommandoraab hørtes, taktfaste Trin gav Genlyd gennem Forhallen. Det var Befalingsmanden, Christian Alborg fra „Bjørnen“ som bad om Foretræde hos Lehnsmanden. Erik Rosenkrands havde lige vendt sig mod sin Hustru, Fru Helvig Hardenberg, og sin Søsterdatter, den høje, blege Anne Rustung Rosenkrands for at føre dem til Sæde ved Gæstebudet.

Anne Rustung var for Aar og Dag siden faret med ham fra Danmark til Bergenhus, for under hans og hans milde Hustrus Varetægt at glemme den Tort og Forsmædelse, der var overgaaet hende for tre Aar siden, ved hendes Bortførelse og Flugt til Skotland med Jarlen af Bothwell. Kort havde Lykkerusen været. Forstødt, fornægtet og forhaanet var hun for Aar og Dage siden vendt hjem. Hendes nærmeste Slægt i Danmark havde nok modtaget hende, men den vilde dog helst være hende kvit en Tid, for at der kunde falde Stilhed over denne ogsaa for Slægten ærekrænkende Sag. Som den rige Arving hun var, haabede de, at den endnu unge, skønne Adelsdame kunde faa ombyttet Smædenavnet „Skottefruen“ med et mere værdigt Adelsnavn i Norge, der som Fruenavn i Tugt og Ære kunde knyttes til hende.*) Da hun fra lille Barn havde været sin Morbroders, Erik Rosenkrands Yndling, faldt det saa naturligt, at hun drog op til Bergens Kongsgaard.

*) Anne Rustung Rosenkrands blev senere gift med sin Slægtning Lehnsmand Konrad af Salsberg, der ejede Hovedgaarden Sem i Smaalenene.

Lehnsmanden vendte sig om, da han hørte Støj og Vaabenklirren. Da han saa Befalingsmanden fra „Bjørnen“ rakte han hjertelig Haanden mod ham og bød ham velkommen. I faa Ord meddelte Christian Alborg ham, hvad der var hændet Dagen forud ved Bataillen mod det skotske Fribytterskib „Fleur de Lys“ samt at Jarl Bothwell, Lord Ormestone og Sir Bolton nu var hans Fanger om Bord paa Orlogsskibet.

Anne Rustung greb sin Morbroder haardt i Armen for ikke at segne om ved denne Efterretning. Varligt ledede Erik Rosenkrands hende til Sæde. Hun knyttede Hænderne og pressede dem mod Brystet, idet hun hviskede:

„Tak og Pris, at dette skulde hænde! Fanger jeg nu Hævn, faar vel dette Hjertes store Pine den Husvalelse, det længe har sukket efter“.

„Det var en sælsom Tidende just nu, liden Anne“, hviskede Rosenkrands tilbage.

Hun lagde sin Haand paa hans Arm og trak ham ganske nær til sig:

„Nu faar min kære Morbroder lade Jarlen blive *min* Mand“.

„Du vil da ikke sige god for den Kongemorder og ryggesløse Fribytter? — Han, som har hærget vore Kyster og krænket Dig og vor Slægt paa det skammeligste?“

Blodet steg og gav hendes ellers saa blege Ansigt Farve. De blide, blaa Øjne blev mørke og staalhaarde. I Mundens Bue laa Slægtens stærke Villie tegnet, idet hun koldt og haardt svarede:

„Vær I kun rolig, Morbroder. Slægtens og min Spot og Spe glemmes ikke. — Nu, da Bothwells Time

er kommet, beder jeg Eder kun om, at I lader mig afsige hans Dom?"

Erik Rosenkrands saa længe forskende paa hende, mens han overvejede, hvordan han skulde gribe Sagen an.

„Tør jeg stole trygt paa, at Du ikke paa Kvindevis vil lade ham vederfares Gunst og Forbarmelse? — Han har dog en Gang ejet Dit Hjerte, og hans daarende Tale lokket Dig, saa Du forglemte alt, — selv Ære og Velfærd for at følge ham.“

„Efter Synd kom Straf. Da han i Holyroods Kongshal fornægtede mig som sin Hustru og kaldte mig Skøge, svor jeg en Hævn, som I nu lade mig holde.“ Atter knugede hun Hænderne mod sit Bryst. — „Nu er her koldt herinde, og slukt er al Elskovs Brand i dette Hjerte, kun Hadets dræbende Ord sidder end tilbage, — stol kun trygt paa det, Morbroder.“

Har Du det paa den Vis, da overantvorder jeg Dig helt gerne at forkynde ham den Dom, at han paa Kong Frederiks Befaling, som Fange og i Lænker skal føres til Danmark paa det Orlogsskib, jeg nu farer med til Oslo. Om Bord tales saa han og jeg nærmere ved.“

Taus gav hun Erik Rosenkrands Haanden. Da Maaltidet var endt, drog Bergens Befalingsmænd om Bord paa „Bjørnen“, og kort efter indfandt Anne Rustung sig i Riddersalen omgivet af sit Følge og Borgens Vagt.

Imens var Bothwell ført op i Kongsgaarden og afventede nu sammen med Lord Ormestone og Sir Bolton det Øjeblik, da han skulde føres frem for Slots-herren.

*

*

*

I Riddersalen paa Forhøjningen foran Højsædet stod Anne Rustung Rosenkrands, da Vagten slog Dørene op, og Fangerne førtes ind.

Endnu var hun ung og skøn, kun en Bleghed som en ond varslende Skygge var udbredt over hendes Træk. Hendes Haar var flettet paa simpel, nordisk Vis og lagt om Hovedet i en Krans. Det tunge Hovedsølv laa hen over Panden. Hendes Højtidsdragt var rigt baldyret, paa Brystsmækken glimrede skønne Klenodier. I urokkelig Ro og Værdighed stirrede hun paa ham, der en Gang havde været hendes Skæbne, og nu stod som en stækket og vingeskudt Ørn for hende.

Kaptajn Christian Alborg ledsagede med dragen Sabel Fangerne. Underbefalingsmanden og flere andre af Hovedsmændene paa Bergenshus stod med deres Lanser plantet ved Foden omkring Forhøjningen.

Uvant, som Bothwell var med at indtage en ydmyg Stilling, gik han ogsaa nu med stolt løftet Hoved ind i Riddersalen; kun i det Øjeblik han saa Anne Rustung og genkendte hende, fór han et Øjeblik uvilkaarlig sammen. Det varede dog ikke længe førend han genvandt sin overlegne Ro. Med et Smil og en sirlig Hofmands-Bøjning lagde han Haanden paa Hjertet og sænkede sit Væрге for hende. Med et stolt Kast løftede han atter Hovedet, idet han knugede Vaabenet med det gyldne Løvehoved fast i Haanden.

Der gik et Drag af stolt Triumf over Annes Ansigt. Aars nagende Pine ligesom opløste sig og gav hende lindrende Ro, mens hun fast og længe saa paa Bothwell.

„Løs Grevens Væрге og forsvar det,“ sagde hun til Underbefalingsmanden.

„Det gøres ej nødigt, skønne Frue. Gerne lægger jeg mit Vaaben for Eders Fod.“ — Med et sirligt Buk bøjede han Knæ og lagde Vaabnet foran hende paa Forhøjningen.

Den vejrbitte, stridhaarede Kaptajn Alborg dirrede af Utaalmodighed efter at komme frem med sit Vidnesbyrd. Nu kunde han ikke styre sin Tunge længer:

„Den højvelbaarne Frue skal vide, at denne forvorne Sørover og Fribytter har ikke undset sig for at beskyde kongelig Majestæts Orlogsskib her udenfor Bergensfjord! Død og Ulykker har han udbredt i de sidste Maaneder ved den norske Kyst. Farvandene har han gjort usikre, røvet og plyndret hvor han kom frem. Derfor var det en stolt Dag for mig i Gaar, da jeg fik Ram paa denne Karl, skudt hans Skude i Sænk og taget Jarlen af Bothwell tilfange. Gud Herren ske Tak, at jeg nu kan formelde kongelig Majestæt, at hans ringe Tjener har sat Bom for Jarlens Misgerninger, som baade her og i hans Fædreland raaber til Himlen om Hævn.“

Et spottende Smil bredte sig mere og mere over Bothwells Ansigt.

„Jeg fordrister mig dog til at mene, Himlen just ikke har sendt Eder, Kaptajn Alborg, ud for at røgte sit Kald, eftersom I skød saa bravt paa os, at I derved viste, I helst vilde have overladt os til Neptuns Forsorg.

Men kanske det nu turde forundes mig at blive stedet for Bergens Befalingsmand, Hr. Erik Rosenkrands“, svarede Bothwell, idet han haanlig trak paa Skuldrene ad Kaptajnens Rapport.

Anne Rustung løftede hyssende Haanden imod dem:

„Hold inde med al unødigt Tale! — I staar her for Eders Dommer, Grev Bothwell.“

„Er det Sæd og Skik i Norge, at fribaarne Mænd skal hente Dom fra hævnsyge Kvinder?“ Blodet farvede Bothwells Ansigt, og hans sorte Øjne glødede i Trods og Harme, mens han udfordrende stirrede lige ind i Annes.

I rolig Værdighed mødte hun hans Blik, indtil hans Øjne veg fra hendes. — Endelig talte hun:

„Saalunde skulde vi altsaa mødes. Tak og Pris, at Timen nu er kommet, saa Regnskabet mellem Jarlen af Bothwell og mig kan gøres op.“

I det kolde Blik, han mødte fra sin fordums Elskede, vejrede Bothwell, at her maatte kæmpes med andre Vaaben end Overmodets. Saa greb han til de gamle, ufejlbarlige, der aldrig forhen havde svigtet, naar han stod overfor Kvinder. Med sit mest daarende og indtagende Smil saa han op paa hende og sagde:

„Da vi to drog sammen ud i Elskovs Henførelse til Skotland, tænkte vi ikke, der skulde komme en Dag som denne. — Anne — mit Hjerte, I var mig god den Gang, — kan sligt glemmes?“

„Mellem hin ulyksalige Fart, da jeg var taabelig nok til at lade mig lokke af Eders Løfter og fagre Ord ligger en Verden af Forsmædelse og Haan, som ikke er glemt.“

„I syndede dog gladelig, al den Stund I bar Elsk til mig.“

„Den Synd har jeg sonet og bødet i Spotten og Speen, da I fornægtede mig. Nu er det Eders Tur, Jarl af Bothwell, til at sone og bøde.“

„Kvindens ædle Styrke er just at skrive i Sand, hvad der udi Elskov er syndet og forbrudt imod hende. Eders skønne, milde Øjne forjætter mig, at den fagre, lykkelige Tid, da vi to stod hinanden nær, ikke er ud-slettet af Eders Hjerte. — Ej sandt, hine Stunder, da Du var min fromme, hengivne Due, var Bothwell den eneste Mand, der havde Værd for Dig? — Se endnu er min Kappe vid nok til at skjule Dig, — og endnu banker der bag den et Hjerte, der vil sone den Brøde, de onde Tider og vor sælsomme Skæbne førte imod os.“

„Skæbne — ja, Du har Ret! — Nu er det min Tur at være Jarlen af Bothwells Skæbne. — Mangt og meget erindrer jeg nu, Du staar for mig som en forsmædelig Fange og Morder. Thi vide skal Du, at Dit usle Liv er i mine Hænder.“

„I bedre Varetægt end under Eders Beskyttelse ved jeg, at jeg ikke kan falde,“ kom det slagfærdigt og galant fra Bothwell.

Sælsom betagen af den stolte Ro, der var Bothwells Styrke, stirrede Anne Rustung paa ham. Med let dirrende Stemme kom det sagte:

„Mangt og meget mindes jeg. Din daarende Magt og fribaarne Sikkerhed under alle Livets Forhold beundrer og ærer jeg. Men intet vejer det mod den Dom, jeg med Hævnens Ret vil fælde over Dig.“

„Der fejler Du, mit Hjerte. Hævnen er en lav Følelse og har ingen Ret.“ —

„Havde Du Medlidenhed med mig hin Stund i Kongshallen paa Holyrood, da jeg i min Vaande knælede for Dronningen og kun talte Sandhed, da jeg

sagde, at Du var viet til mig af den hellige Guds Mand om Bord paa Dit eget Skib, da Du bortførte mig fra Danmark til Orkneyøerne?“

Fra Lord Ormiston hørtes en undertrykt Latter. Ham var det jo, der havde ageret Præst.

„Hin hellige Mand var ingen Præst. Det var kun et skønt Bedrag, forsvarligt ud fra den Elskovsrus, hvorudi vi begge var stædt.“

„Ja, med Løgn og Bedrag lokkede Du, og i yderste Nød svigtede Du mig! — Aa — endnu hører jeg Dig kalde mig „Glædespige“, da Du svor Dig løs fra mig overfor Dronning Maria; — hende, Du siden lokkede og tvang paa samme Maade som mig!

Man har sagt mig, at Du havde hende kær, — og dog har Du tændt Oprørets og Borgerkrigens Flammer om hende og troløst svigtet hende i Stedet for at staa eller falde ved hendes Side. Din er Skylden, at hun maatte flygte til sin argeste Fjende, Dronning Elisabeth af England. — Alle Dine vilde, ærgerrige Planer er svundne og vejrede hen som den Sne, der faldt i Vaar. Dine Gerninger bærer Straffen i sig selv, slig som det gaar de Mænd, der kun kæmper for lave Maal!

Som æreløs Fribytter er Du nu i min og den danske Konges Vold. Og i kongelig Majestæts Navn forkynder jeg Dig, at Du i Lænker skal føres som Fange om Bord paa hans Orlogsskib til Danmark.“

„I Lænker! — Og det drister en Kvinde sig at byde Bothwell. — Glemmer Du og I alle, at jeg er skotsk Hertug, en Dronnings Ægtefælle, — Regent over et Kongerige?“

„Alt det *var* Du; — nu er Du kun et stakkels, slaget Menneske, — nej, ikke en Gang det! En Røver og Kongemorder, som er hjemfaldet Loven, og fra denne Stund kun bliver tilmaalt det samme Maal, hvormed Du saa ubarmhertigt tilmaalte alle dem, der stod din Ærgerrighed i Vejen. — Selv Kvinder foragter nu Jarlen af Bothwell. — —

Kaptajn Alborg, James Hepburn, Jarl af Bothwell, er Kongens Fange. Før ham bort om Bord paa Orlogskibet „Bjørnen“. Inden Sol gaar ned, er I ude af Fjorden og under Sejl til Danmark.“

*

*

*

Dommen var udtalt, et krænket Kvindehjerter havde søgt Husvalse i Hævnen.

De væbnede Landsknægte omringede Bothwell, Kaptajn Alborg nægtede sig ikke den Glæde selv at lægge Lænkerne om hans Hænder og Fødder, inden han blev ført bort.

Lyden af de raslende Lænker fik Anne Rustung til at fare sammen. Hun knugede Hænderne i Vaande, mens al Kvindens Medlidenhed rejste sig mod den Mand, som saa dybt havde følt hendes Hævn.

„Skottefruens“ sidste Kraft var brudt. I Rædsel stirrede hun mod den forhen saa mægtige Herre, — ham, hun en Gang havde elsket, — og som end ikke her i yderste Nød var bøjet.

I Døren vendte han sig og saa koldt paa hende. For sidste Gang hørte hun den Røst, der forhen havde lydt som en Livets forjættende Hymne.

„Som et ringe Vederlag for denne Retsforhandling udenfor Lands Lov og Ret, skænker jeg Eder, Anne Rustung, mit stolte Skib „Fleur de Lys“. — Drag ud og se paa det! Som et hjælpeløst Vrag staar det paa Odden ved Korshavn. — Det er godt at faa Forstand af for Dig og mig, — Billed, som det er, paa Livets Omskiftelser!“

*

*

*

De tunge Døre faldt til med et hult Drøn efter Jarlen af Bothwell, som nu gik mod de elleve Aars Fangenskab, før Døden forbarmede sig over ham paa Dragsholm.

SANTA LUCIE FESTEN

ALMA TUDOR BOSTON

Det var d. 13. December, Santa Lucie Dag, at der herskede stor Travlhed hos Enkedronning Sofie Amalie, højsalig Kong Frederik III. Efterleverske.

Anledningen var den endelige Afslutning paa de aarelange Forhandlinger angaaende Ægteskabet mellem hendes Datter Prinsesse Ulrikke Eleonora og den svenske Kong Karl XI.

Det var Sveriges betroede Gesandt og indflydelsesrige Statsmand, Baron Johan Gyldenstjerna, der blev gjort en Afskeds-Banket for, og til denne vilde Enkedronningen føje en lille privat Hævn, fordi alle hendes Anstrengelser for at faa den svenske Baron smedet i Hymens Lænker, mens han var ved det danske Hof, var strandet paa hans kejtede og anstødelige Afvisning overfor alle Angreb.

Der sagdes, at hans Had til Kvinder kom af, han havde lidt den Tort at faa Afslag paa sin Bejlen til den unge kokette Adelsdame Elisabeth Oxenstjerna, der trolig havde opmuntret ham til Frieriet og saa bagtefter ikke alene haanligt afvist ham, men meget kort Tid efter giftet sig med Gustav Adolf de la Gardie. Nok er det, han var en næsten berygtet Kvindehader.

*

*

*

I Modtagelsessalonen paa det nye pragtfulde Sofie Amalienborg gik Dronningen uroligt frem og tilbage paa det bonede Gulv, mens hun personlig overværede en Instruktion, den franske Dansemester gav de unge Hofdamer og Kammerfrøkner ved Indstuderingen af de sirlige Pas og Reverenser, de skulde udføre som Staffage om hendes høje Naade ved Festen samme Aften. Mangt et drøjt Øredask blev langet ud af den kongelige Haand, naar alt ikke gik, som det skulde. Da denne Prøve var overstaaet, kom Hofkavalererne, Lakajerne og Tjenerne ind for at modtage Ordre. De lød paa, at alle Mandfolk i Dag under Banketten skulde holde sig fjernt fra Slottets Hovedfløj. Da de havde modtaget deres Ordre, gik de leende bort, — navnlig Dronningens sidste Befaling morede dem. Den lød paa, at Livvagten udenfor Slottet skulde paradere i Skørter, Portvagten og de Tjenere, der lukkede Vogndørene op, skulde ligeledes være udklædt som Fruentimmere.

De unge Jomfruer og alle Slottets Piger skulde optræde i Pagedragter og staa opstillede paa Trapperne for at gøre Honnør ved Festen.

Barberere og Parykmagere, næsten alt hvad Hovedstaden ejede, var tilsagte for at „gøre Forvandlingen“ ægte.

Dronningen havde befalet, at de alle skulde paradere for hende paa Slaget 4 oppe i Riddersalen, og da nu Slotsuhret faldt i med fine klangfulde Slag og bagefter spillede en tysk Salmemelodi, gik Dronningen op i Salen og indtog sin Plads paa det ophøjede Sæde under Baldakinen.

Unge, kvindelige Piger slog Fløjdørene op, gik et

Par Skridt frem og bøjede sig dybt for Dronningen. Nu myldrede de frem i hundrede Tal, de unge, smidige Skikkelser i de stramme Silkehoser, kort Trøje, Dolk ved Siden og Baret med vajende Fjer paa Hovedet. Alle maatte de hen og hilse „med høvelig Anstand“ paa deres Herskerinde, dernæst dreje sig gravitetisk om, for at Dronningen kunde se, om „Klædernes Snit var passende til deres Skabelon“. De tykkeste og tyndeste blev uden Naade kasserede og fik Befaling til at klæde sig i Stads paa Kvindevis.

Den sidste i Pagernes Flok var Gyrithe Nielsdatter, en Præstedatter fra Fyn, som var givet Dronningen til Forlyst og Morskab, efterdi „hun var saa liden af Legemsvækst, at hun maatte for Pusling regnes“.

Da hun kom frem paa sine hjulede, korte Ben i stram Pagedragt, lo Dronningen, saa hun nær var drattet af Stolen: „Mein liebes Lustigmacherchen, deine Hinterseite ist zu grossmächtig“, udbrød Dronningen, idet hun klappede hende paa Kinden og drejede hende rundt, for at se hende baade for og bag.

Gyrithe, som var Dronningens Yndling og havde fri Spas indenfor den ellers saa stive Kammertone ved Hoffet, satte sig nu dristigt paa Skamlen ved Dronningens Fødder og sagde, idet hun kyssede hendes Haand: „Eders Naade faar være beredt paa at miste mig; thi jeg forventer, den svenske Baron bliver saa elskovssyg, naar han ser mig, at han bortfører mig“.

„Miste Dig, mit lille Hjerte, det kan jeg ikke bære over mit Sind“, lo Dronningen tilbage.

„Eders Naade lade mig da gaa og tage Fruentimmerklæder paa“, bad Gyrithe.

„Nej, Du forbliver i Silkehoser og Frak, saa kan da Baron Gyldenstjerna se, at vi ikke er helt uden Mandfolk ved mit Hof“.

Gyrithe saa forfærdet paa Dronningen og fik Taarer i Øjnene: „Jeg er jo ikkun Eders høje Naades ringe Nar og Tjenerinde“, svarede hun.

Sophie Amalie taalte ikke gerne Indvendinger:

„Was hör ich nun, liebe Gyrithe! Du kan da vel være med til en lystig Spøg paa Santa Lucie Kvæld“. Derpaa vinkede hun hele Pageflokken af, men beholdt den lille Puslings Haand i sin, strøg en Ring af sin Finger og satte den leende paa to af Gyrithes smaa-bitte Barnefinger, gav hende et Dask i Bagen og lod hende løbe efter de andre.

Før den egentlige Fests Begyndelse skulde Sverrigs Gesandt og de indbudte Gæster imponeres ved Udstillingen af Prinsessens mange Brudekister, der, hele 20 i Tallet, stod oplukkede i Spejlsalen. 500 Skrædderes Arbejde i et halvt Aar laa udbredt i Silke, Damask, Fløjl og Gyldenstykkets Klædninger, foruden Gobelin-Vævernes kostelige Billedarbejde til Dragning af den unge Dronnings Værelser i hendes nye Hjem, og Lin-Vævernes Spærlagen og Silkebolstre samt Guldsmedenes Arbejder i Kæder og Klenodier i Guld, Sølv, Perler og ædle Stene, ret en Øjnenes Lyst af Brudesmykker, værdig en Kongedatter. Det eneste, der endnu manglede, var Fæstensringene og Brudevognen. De førstnævnte skulde Brudgommen Karl XI. sørge for,*) Brudevognen derimod hørte med til Brudens Udstyr, men den var endnu ikke færdig. Et kunstfærdigt

*) Han glemte dem paa selve Formælingsdagen.

udført Billede af den gyldne Hængekarm var i fuld Størrelse opslaaet paa Salens Endevæg, saa Baronen kunde trøstig rejse hjem til den svenske Konge og berette, at alt anbelangende Prinsessens Udstyr var i tilbørlig Orden, og dernæst berede hendes Indtog. — Den stakkels, lille blide Prinsesse fik forresten en krank og pauver Modtagelse. Karl XI., der skulde have modtaget hende i Helsingborg*), havde i Stedet travlt med at mønstre Tropper i Halmstad. Saa drog hun ene med sit Følge til Landsbyen Skillinge, hvor det saa var Bestemmelsen, de skulde mødes. Men heller ikke dertil naaede han. Han havde gjort en Afstikker til den Valplads, hvor han en Gang havde overvundet de Danske. Endelig den tredie Dag overkom han at hilse paa sin Brud, og samme Dag fejredes Brylluppet i yderste Tarvelighed paa Gaarden Skottorp.

*

*

*

Den Dag Festbanketten skulde være hos Enkedronningen paa Sophie Amalienborg, hændte der Baron Johan Gyldenstjerna en sælsom Begivenhed.

Som Kong Kristian V.s Gæst boede han paa Københavns Slot. Her meldte hans Kammertjener ham, at en fornemme Frøken ønskede at indlades til geheime Audiens hos Baronen. — Et knaldende Øredask var Svaret: „Har Du visat et fruntimmer vägen hit in till mig?“

Den forfærdede Tjener løb ud og havde i Døren nær væltet en ung Dame, som havde skyndt sig lige efter ham til Baronens Værelse.

*) Den 4. Maj 1680.

„Bliv ikke fortørnet, naadige Hr. Baron Gyldenstjerna. Jeg vil kun bede Eder være af den Godhed, at bevise mig en stor Gunst og Villighed“.

Baronen, der var lige saa forlegen som ulykkelig, naar han stod overfor Damer, stammede: „Hvem är hon — å, förlåt mig, jag menar — hvad vill hon? — Hvem är den vackra unga menniskan?“

„Mit Navn er Ellen Kirstine Ulfeldt. Jeg er kommen langvejs farende for at bønfalde hendes Naade Enkedronningen om Mildhed og Retfærdighed for min kære ulykkelige Moder histovre i Blaa-Taarn“.

„Ah — hon är dotter til furstinnan Leonora Kirstine! — Ack, kunde jag blott tjena er, jag gjorde det gärna. Men icke kan jag draga till drottningen i company med ett fruntimmer“.

„Dersom Deres Naade vil tillade mig at følge Eder som Page, var det ikke vanskeligt at tage mig med“. Hun kastede den lange Kaabe og stod nu som en indtagende Page for ham.

„Ja — sannerligen — hon är schön och välproportionerad, — men“, — han trak sig ængsteligt tilbage Skridt for Skridt, — „hon är då inte alls en mansperson“.

„Se nu her, Eders Naade. Er jeg ikke en Mand“. Hun tog et lille fikst Overskæg frem fra Barmen, gik hen foran Spejlet og satte det paa: „Hvad siger I saa? Kan jeg ikke nu gaa for Eders Naades Page?“

Baronen maatte le: „Jag arma menniska, hon vill da inte, jag skal åka till banketten med ett fruntimmer?“

„Nej, ikke med et Fruntimmer, — men med en ung Mand“, sagde Ellen Kirstine og satte sig ned paa

Kanapéen saa fast, som agtede hun ikke at forlade Værelset den Dag.

Til sidst gik han ind paa Spøgen, nærmest for at faa hende til at gaa, for han vilde nødigt lide den Tort at blive overrasket af sin Kammertjener med et forklædt Kvindemenneske hos sig.

Da han om Aftenen steg ind i Karossen for at køre til Festen, kom en ung, smuk Page hen til Vogn-døren, hilste gratiøst og ærbødigt og sprang op paa Bukken til Kusken.

*

*

*

Paa Slaget 6 aabnede Vagten udklædt som gamle Kællinger Slotsporten paa Sophie Amalienborg for den kongelige svenske Gesandt, Baron Johan Gyldenstjerna, og lidt efter myldrede det med hæslige Fruentimmere om Vognen, der alle gjorde Honnør for ham lige til Marmortrappen, der førte op til Dronning Sophie Amalies Modtagelses-Saloner.

Arrigt bed og snærred han til alle Sider over de tjenstivrige Kvindfolk: „Ringe må drottningen vära stätt, när hon ej kan få andre än hela Danmarks aflägs fruntimmere til domestikker“. „Bliv mig fra livvet, I fula hekser“, raabte han.

Frøken Ellen Kirstine Ulfeldt traadte nu til, tog stilfærdigt hans Kappe paa Armen og fulgte bam ærbødigt. Godt Svensk talte hun, saa ingen fattede Mistanke.

Paa Trapperne stod opstillet unge, smukke Pager med Fakler i Hænderne. Baronen saa yderst forbavset paa alle de kvindelige Ansigter og sagde til Ellen

Kirstine: „Var de andra heksorna fula, så är för sanningen dessa pagerna vackra. — Men inte tål jag alt det mösscompagny här“.

Værre blev det, da de kom højere op. I Salen foran Dronningens Modtagelses-Salon myldrede det af Pager og unge Hofdamer, og da endelig Fløjdørene blev aabnede til allerhøjstsammes Trongemak, hvor lidt efter Majestæterne, Kong Kristian V, den unge Dronning Charlotte Amalie, Enkedronning Sophie Amalie og Prinsesse Ulrikka Eleonore viste sig, bestod deres Følge kun af kvindelige Pager, Enkedronningen havde paa Forhaand sat Kongen ind i Spøgen.

Efter de ceremonielle Hilsener gik de alle med Sophie Amalie i Spidsen ind i Spejlsalen for at se paa Brudeudstyret. I egen høje Person viste Enkedronningen Baronen alt, hvad der skulde forvares i de 20 ud-skaarne Brudekister. Og som hun stod der ved Siden af sin Søn, Kongen af Danmark, og sin unge, skønne Datter, der om kort Tid skulde være Dronning af Sverrig, svulmede hendes Bryst af Stolthed. Store Planer og Tanker dæmrede for hendes indre Syn, thi denne Forbindelse, som snart skulde blive en fuldbyrdet Kendsgerning, kastede Glans over hende som Konge- og Dronningemoder. — Med ét standsede hun foran Gesandten:

„Er Kong Karl endnu fager?“ spurgte hun.

Den unge Prinsesse saa forventningsfuld op paa Gyldenstjerna.

„Inte vet jag, hvad ert majestät och den nådiga prinsessa förmenar med fager, men det vet jag, att konung Karl är djefvul till karl i fält och på jagt.“

Dock tror jag inte hans näfvar är de ömmaste, när han tager et fruntimmer i famn“.*)

Prinsessen slog rødmende Øjnene ned.

„Baronen og Kong Karl er kan hænde hinanden derud i lig“, sagde Dronningen onskabsfuldt og maalte Gyldenstjernas svære, kæmpemæssige Skikkelse fra Fodsaal til hans store Hænder.

„Nä, kors för all del. Konungens näfvar är mycket större än mina“, svarede han og holdt sine Hænder frem for Dronningen.

Nu blegtede Prinsessen.

„Jag har här den äran öfverlämna prinsessan min nådige konungs konterfej“. Med en dyb Bøjning overrakte han Ulrikka Eleonora et Miniaturportræt af Karl XI.

Prinsessen saa længe paa det: „Jeg har set fagrere Brudgom“, hviskede hun stille hen for sig.

Dronningen saa forskende paa sin Datter, og der faldt ligesom et Drag af grusom Ubarmhjertighed over hendes Ansigt, idet hun sagde:

„Herren maa vide, om han er Dig god? Synderlig Hast har han allenfals ikke med at skikke Bud efter sin Brud, siden han har ladet Dig sidde her hos mig i Ensomhed Aar efter Aar. Kanske det endnu drøjer en Stund, inden Din høje Moder kommer til at bøje sig for den regerende Dronning?“**)

„Hvi taler min høje Moder saa haardt i Kvæld“,

*) Karl XI havde ualmindelige store Hænder.

***) Som bekendt kunde Sophie Amalie ikke forsone sig med, at hun som Enkedronning maatte vige i Værdighed for sin Svigerdatter Dronning Charlotte Amalie og senere for sin egen Datter, da hun blev Sverrigs Dronning.

sagde Prinsessen og saa med taarefyldte Øjne paa Dronningen.

Sophie Amalie strøg sig med Haanden over Panden, mens et vemodigt Smil jagede Haardheden bort.

„Tiderne er onde, min Datter, derfor bliver og Tankerne onde“. Hun klappede Prinsessen paa Kinden, idet hun gik videre med Gesandten.

„Sverrigs Dronningkrone for min kære Datter har voldet mig grumme Besvær. Medgift og Udstyr har været dyrt Lidkøb at udrede, saa ublu som Eders Herre og Konge har accorderet med os“, henkastede hun til Baronen.

„Tiderna ero och svåra i Sverige, höga drottning“. Og lidt efter kom det langsomt: „Konung Karls ätt gör ingen skam“.

Dronningen blev nu ængstelig for, hvor denne Samtale kunde føre hen, og søgte at slaa det hen i Spøg.

„Sverrigs Dronningkrone kan vel ikke købes for dyrt! Om Prisen vil vi ikke tinge. Der melder vor Hushovmester, at Taflet er beredt“.

En tyk Køgemester i struttende Skørter traadte nu frem og bød de kongelige Majestæter og de høje Gæster at gaa til Bords.

„Svårt så fruntimmerna regera i denna hofstat“, sagde Gyldenstjerna ligefrem, idet de gik ned ad Trapperne til Spisesalen fulgt af alle Pagerne, Frøknerne og Jomfruerne.

Sophie Amalie lo en stille Latter: „Jeg søger efter ringe Evne i Aften at give Eder Erstatning for det Savn, I maa lide ved ikke at have faaet Held til at

fæste Eders Husfrue og derved komme i angenemt Compagny“.

„Ta' mig tusan för angenämt compagny med fruntimmer“, snerrede Baronon ubehersket arrigt.

Dronningen vinkede ad den lille Gyrithe. „Vi har da foruden min Søn, vor høje Majestæt, og Eders Naade ogsaa andre Mænd nærværende“, sagde Dronningen, idet hun forestillede Puslingen for Gyldenstjerna.

„Ers Majestät har ju stor veneration för skådespel, kanske jag får lof att upföra en liten akt af David och Goliath“. Dermed tog han den lille Frøken uærbødigt i Nakken og slængte hende ind under Armen og bar hende paa den Maade ned ad Trapperne. Herunder faldt Baretten af, og Gyrithes lange Haar faldt ned over Skuldrene.

„För tusan! tror jag inte den liten personage är ett fruntimmer!“ Og som han havde brændt sine Fingre, kastede han hende lige i Favnen paa Enkedronningen, der nu kærligt maatte trøste den lille Pusling over den haardhændte Behandling.

Under Taflet blev der vist Gyldenstjerna den store Ære at sidde til Bords mellem begge Dronningerne. Kejtet og genert som han var i Dameselskab, stødte han i det uendelige an mod Hoftonen. De idelige Undskyldninger til højre og venstre resulterede i, at han ofte kom til at vælte et eller andet. Da han tilsidst væltede en Skaal med syltede Frugter og i sin Klodsethed kom til at give Sophie Amalie det meste af Indholdet i Skødet, sagde hun leende: „Jeg faar nok kræve en større Erstatning af den svenske Finanskasse for den udsendte Gesandts Ubehændighed“, svarede han

ulykkelig: „Nej — för all del, låt mig så hellere betala skadan genast“.

Efter Taflet var det Julespøgen skulde gaa for sig i Riddersalen, efter nøje Indstudering med alle Dronningens Hofdamer.

Med Santa Lucie Dag begyndte Julehøjtiden i Middelalderen. Skikken holdt sig langt ind i det syttende Aarhundrede, og den Nat kunde Fremtidens Slør løftes for de unge Jomfruer. Gik det rigtigt til, skulde Cereemonierne foregaa i Lønkammeret. Den unge Pige skulde ved Midnat tage et tændt Lys i hver Haand og stille sig foran Ruden eller et Spejl. Naar hun saa paa Slaget 12 fremsagde „Formularen rettelig“, viste den Mands Ansigt sig for hende, som hun skulde gives i Ægteskab til.

Dronningen, som helt op i den modne Alder havde bevaret sin Forkærlighed for Maskerader, Tableauer, Forklædninger og lignende Morskab og stadig var utrættelig i nye Paafund, havde nu faaet den franske Dansemester til at arrangere nogle Optog og Tableauer, hvori hun selv optraadte, og som allegorisk fremstillede Kvindernes Overtag og Kærlighedens Sejr over Mændene.

Paa en lille Scene foregik disse Spil. Først optraadte Sophie Amalie som Diana i en Jagtscene, hvor hun pudser Vildsvinet paa Adonis og dræber den skønneste Mand, der har levet. Saare skøn var de franske Kammerfrøkners Dans omkring den døde Adonis.

Dernæst som Juno, Frugtbarhedens Gudinde og Ægteskabets Beskytterinde, omgivet af Ungdom i alle Aldre, og hvor elskende Par vandrede om i evig Lyk-

salighed. Tableauet sluttede med, at Dronningen traadte frem og deklamerede:

„Som Lyset kommer fra Himlen ned
Og vide om Verden skinner,
Skal Mand og Kvinde i Kærlighed
Saalunde hinanden finde“.

Hvorefter Juno bredte Hænderne signende ud over alle de unge, knælende Par.

Under alt dette sad Gyldenstjerna og vred sig. Af Høflighed maatte han jo smile og sige Lovord til Kongen og Dronningen, der begge morede sig over al Maade ved disse yndede Skuespil.

Da det hele endelig var færdigt, var Klokken blevet henad 12. Han rejste sig for at tage Afsked, men blev af den unge Dronning gjort opmærksom paa, at det bedste endnu var tilbage. Lucienattens dybe Hemmeligheder skulde aabenbares.

Et Fløjlstæppe blev trukket for Scenen og herpaa anbragtes et Spejl, der hang saaledes, at det kunde drejes og derved afspejle det, man vilde, selv om det var fra Salens fjerneste Krog.

Nu traadte 6 unge, smukke Damer frem, knælede enkeltvis for Enkedronningen og modtog to tændte Lys, som de stillede sig op foran Spejlet med, idet de sang:

Lucie! Du blide
Skal fly mig at vide
Hvis Dug jeg skal brede,
Hvis Seng jeg skal rede,
Hvis Kærest jeg skal være,
Hvis Barn skal jeg bære,
Hvis Arm jeg skal sove i.

Et stærkt Lysskær faldt hen over Spejlet, og man saa tydeligt Billedet af Gyldenstjerna. „Santa Lucie spøker nok“, sagde han, idet han rejste sig fra sin Plads foran Spejlet og gik nogle Skridt tilbage i Salen. Men da det næste Billede i Spejlet viste sig, og det ogsaa var hans, trak han sig helt ind i en Vindues-nische. Nu befalede Dronningen, at den tredie unge Dame skulde gaa hen i Vinduet med Lysene, for der at tilspørge Santa Lucie, og da atter Gyldenstjernas Billede viste sig tydeligt for alle, vilde jo Latteren ingen Ende tage. Der var anbragt Spejlglass bagved alle Vinduesruderne.

Sophie Amalie gik leende hen til Baronen og sagde: „For Skæbnen raader Guderne! Der ser I, højbaarne Hr. Baron Gyldenstjerna, at I kommer til at tage Eder en Husfrue“.

Baronen skulde lige til at svare, da den fjerde unge Dame traadte foran Spejlet, — men nu vilde Skæbnen, at baade Dronning Sofie Amalies og Gyldenstjernas Billede viste sig i Spejlet.

Med et lunt Smil knælede Baronen foran Dronningen og kyssede hendes Haand: „När så högbåren brud gifves mig, då törs jag inte längre stå emot“.

Dronningen lo og sagde: „Min kære Baron, havde I blot ikke vist Eder saa vidtløftig og gjort mig den Malheur, ogsaa at ville have alle mine unge og skønneste Damer paa Købet, — kunde vi muligen have taget Eder paa Ordet, — om ikke for andet, saa for at gøre Rygtet til Skamme som siger, at I for Jer Død ej kan forliges med noget Kvindfolk“.

„Jag öfvergifver mig på nåd och onåd. Men i him-

lens navn l t mig d  inte fara från kunglig majestæts hof med hela skutan full af f stm er“.

„Ach, hvor kan I gøre mig den Malheur“, gentog Dronningen i komisk Alvor, da nu hans Billede viste sig i Spejlet baade femte og sjette Gang.

„Ja — jag skal gifva er „Malheur“, tænkte Gyldenstjerna og erindrede nu den unge Kvinde, der forklædt som Page havde fulgt ham til Slottet.

Saasart han fik øje p a hende i Pageflokken, hviskede han til hende:

„Nu  r tiden inne.  fverr ck drottningen er b nskrift, lemna salen genast och stanna i min vagn, tills jag kommer“.

Rystende af Angst nærmede Leonora Kirstines Datter sig Dronning Sophie Amalie og overrakte hende kn elende Papiret, — skyndte sig derp a ind mellem de unge Pager og forsvandt ubemærket ud af Salen *).

Gyldenstjernas  jne fulgte opmærksom Dronningen under L sningen. Han saa hvorledes hun blegnede under Sminken og ligefrem dirrede af Harmen; tilsidst lod hun B nskriftet falde p a Gulvet og sparke haanligt til det.

„Detta julsk mt tycker hon nog illa om“, mumlede han skadefro.

„Den Kvind i Taarnet kan endnu spinde R nker“, sagde hun til Kongen.

„Var Skrivelsen fra Grevinde Ulfeldt“, spurgte Kongen spagfærdigt, idet han tog Papiret op og l ste Leonora Kirstines unge Datters rørende og ydmyge

*) Senere søgte Frøken Ellen Kirstine officiel Foretræde hos Dronningen, men blev afvist og kort efter bortvist af Landet.

Forbøn for Moderen. Hans unge Dronning stod bøjet over ham og læste med.

„Ja — den Kvind har vovet“ — —

„Tys — betænk Eder, Moder kære“, hviskede Kongen. „Dette er jo kun en Datters Bøn og ydmyge Klage over det, der vederfares Moderen“.

„Aa, hun har for sandt Ret derudi“, sukkede den unge Dronning Charlotte Amalie.

„Vi faar unde hende Lempelser“, sagde Kongen, „og det kan bedst gøres nu Julehelgen stunder til, — ej sandt, min hjertekære Moder?“

Dirrende af Raseri var Sofie Amalie sunket ned paa Stolen. Aandenøden kom som altid, naar det heftige Sind tog hende. Hendes Damer havde nok at gøre med at stænke hende med lugtende Vande og holde hende i siddende Stilling.

— — — „Lugtende Vande! — Jo vist, der havde hun det! Fangen skulde faa Vederkvælgelse til Julehelgen“. — —

Hviskende fik hun givet Befaling til Overhofmesterinden, om at hente den Kasse med „lugtende Vande“, som stod i hendes Boudoir.

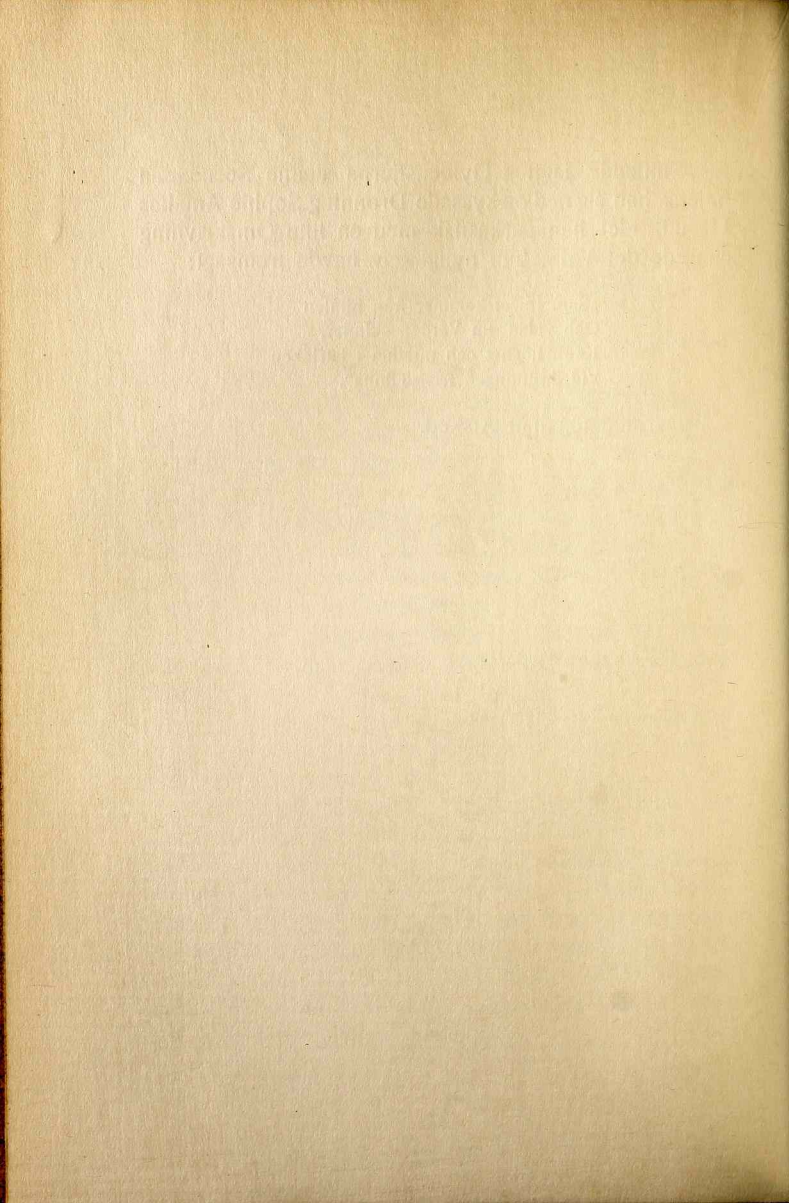
Da hun kom tilbage med den, strøg Sophie Amalie kælent Haanden hen over Kassens Laag, hvorover der var et Billede, forestillende Herodias med Johannes Døberens Hoved. „Dette skal være hende til en hjertegod Husvalelse i Julehelgen“, sagde hun og gav Befaling til, at Kassen skulde overbringes Leonora Kirstine i Blaa-Taarn.

Den unge Dronning Charlotte Amalie hviskede forfærdet: „Gud i Himlen og den milde Christ, tilgive vor høje Moder denne Julespøg“.

Smilende iagttog Gyldenstjerna denne Scene, saa bøjede han sig ned og kyssede Dronning Sophie Amalies Haand, idet han sarkastisk med en lille Omskrivning citerede det Vers, hun nylig selv havde fremsagt:

„Som ljuset kommer från himlen
Och vidan om Verden skinner,
Kann höghet och mildhet i kärleken
Vid drottningen fristad finna“.

Dermed tog han Afsked.

DA SØREN TJENTE
KONGEN

DA SORREN TILMATH
KONFEN

3

Underligt med disse Hjerneceller, med de aflaaede smaa Kamre, hvor Minderne ligger gemte og forladte, til en skønne Dag, ved en eller anden Tankeforbindelse, Laasen springer op, og det gemte og glemte pludselig vækkes til Liv, saa man har det hele Billede for sig fra den Gang, man var nær paa Livet af det, men hvorfra det senere gled ind i Glemselen.

Pludselig en Dag dukkede denne Livssaga frem, den, jeg i mangfoldige Aar ikke havde ofret en Tanke, fordi mit Liv var gledet ind i andre Strømninger, og jeg færdedes paa Veje langt fra det Sted, hvor alt det skete, som jeg her vil fortælle om.

At Mindets Dør sprang op, gik saaledes til:

Jeg var atter ført op til min Hjemegn paa en af disse Pilgrimsgange, Menneskene altid føler Trang til at foretage i Livets Kredsløb.

Som Aarene gaar, drager Hjemmet. Hellig Jord er det Sted, hvor man legede som Barn, og hvor Ungdomsdagene randt. — Tiderne skifte, Slægter dør, — Slægter fødes, selv Naturen skifter Karakter, tilsidst staar man som en fremmed selv paa Hjemmets Grund.

Der, hvor forhen Havet rullede i højtidsfuld Majestæt mod nøgne Klitter ved den øde Strand, der saa nu helt forandret ud. Ned over Skrænterne bredte sig

vakre Plantager af Birk og Gran. Stedet var „opdaget“. I Læ bag Træerne laa Villa ved Villa. Kun Havet, det evigt uforanderlige, rullede i skiftende Stemninger ind mod de nordsjællandske Klitter.

Hist og her saas dog endnu Veteraner af den gamle Stab fra Fiskerlejet, Skuderne med de brunbar-kede Sejl og med Flagkluden agter, som mod Sø og Strøm krydsede udad for at bjerge Fangsten paa den gammeldags Maner. Men som flest var det nu Motorbaade, der stævnedes ud, lige ret paa Anholt til Fiskebankerne Nord og Øst for Øen.

Oppe paa Klittens Top var rejst et mondænt Badehotel, og her var det, jeg som gammel Kending — men alligevel som helt fremmed — havde slaaet mig ned for en Stund for at forny Bekendtskabet med Kattegat, det Hav, som i Ungdomsdagene havde vugget og baaret mine Ønsker og Længsler langt, langt ud mod fjerne Maal og fremmede Kyster.

Det var inde i Spisesalen ved *Table d'hôte*, at det hændte, som fik Mindets Sluser til at aabne sig.

Jeg kendte ikke et Menneske blandt alle dem, der sad omkring mig. Der gik en og der gik flere Dage; det var saa velgørende at sidde taus og ukendt med Latteren og Støjen om sig fra disse fremmede Mennesker, med hvem jeg intet havde at skaffe.

Spise, drikke og sove, — og vandre ensom derude i Klitterne ved det blaanende Hav, det var et Liv, som tiltalte efter Døgnets Strid og Slid.

Ensomheden kan jo blive drøj i Længden, da der var gaaet otte Dage begyndte den at trykke mig, navnlig ved Maaltiderne, hvor jeg sad midt i Støjen og

Larmen, skilt ved en usynlig, utilnærmelig Mur fra de andre glade Mennesker.

Saa var det en Dag, at min gamle Ven fra Ungdomsdagene, Maleren, høj, slank og graasprænget, kom slentrende ind og satte sig ved min Side ved Bordets nederste Ende, der hvor de sidst ankomne Gæster altid fik anvist Plads. — Aarene havde hærget os begge, saa det varede en Stund, inden vi fandt hinanden.

„Det skulde da vel ikke være — —?“

„Jo vist er det mig!“

„Nej, skulde vi to virkelig løbe paa hinanden, det var da et hyggeligt Spil af Tilfældighed“, o. s. v.

Og saa kom Talen i Gang om alt det, der var levet, oplevet, slidt og gennemgaaet i de mangfoldige Aar, der laa imellem, da vore Veje krydsedes i Ungdomsdagene, den Gang, han som ganske ung Kunstner var dukket op i den lille By ved Isefjorden og var blevet optaget i mit Hjem og senere Aar paa Aar var vendt tilbage dertil.

„Husker Du — husker Du“ — lød det de hundrede Gange, mens alt blev gennemgaaet fra stort til smaat, indtil vi opdagede, at vi glemte at spise, og til sidst sad ganske ene ved det lange Spisebord.

Min gamle Ungdomsven slog sig ned paa Hotellet for en Stund, og senere, da Kramkisten fra Mindernes Verden blev lukket op, og de gamle Skitsebøger kom frem, blev de løst henkastede Billeder som en levende Illustration til vore fælles Erindringer.

Ak ja, — der kom de allesammen opmarscherende, gamle Ane og Fløjte-Fredrik, den gamle Barkmølle med de skæve Tage og Aarhundreders Støv under

Bjælkerne, Valdnøddetræet, den kinesiske Hane og den spanske Andrik i blodige Kampe med hinanden. Grisene med Krølle paa Halen i fuld Fart om den store Sten udenfor Vognporten, Hunden paa Hundehuset og Misse-graa-Kat kælent strygende sig op ad Mors Skørter, Kilian, min gamle Hest ved Vinduet for at faa sit Brødfoder, — og der, Far selv, gamle „Mester“ med Skødskind og Kalot staaende udenfor Garveriporten.

„Jamen husker Du ham her?“

Vi standsede begge ved en Tegning af vor lavloftede Spisestue, hvor Far tronede i Sofaen ved Klappbordet, og for Enden af dette sad en underlig, duknakket Fyr, med vandkæmmet Haar og flakkende Øjne, spisende af den forsvarlige Mellemmad med Øl og Snaps, som Mor havde sat foran ham. Nedenunder Tegningen stod:

„Mester husker nok, det var den Gang, jeg tjente Kongen!“ —

Da var det, Mindets Dør sprang op, og Erindringen om to Menneskers underlige Saga pludselig stod lyslevende for mig.

Da jeg den Aften havde forladt min Ven og atter sad hos mig selv ved Lampelyset, gav denne Erindring mig ikke Fred, før jeg tog Pennen og skrev ned, saadan som det skete, og som jeg her vil fortælle.

*

*

*

Han, den duknakkede med det flakkende Blik fra Skitsebogen, hed Søren Nilen og var Skomager. Han var en af min Fars Kunder, en Skikkelse, der fra Barn-

domsdagene træder tydeligt frem i Minderne fra den gamle Garvergaard.

Regelmæssig en Gang om Maaneden kom han i den lave Læderbutik og fik paa Kredit det Materiale, han behøvede til sit Behov for Kundekredsen derude mellem Kregome og Lyngby Skov, hvor han boede i et gammelt, faldefærdigt Hus i Læ under en Bakke, der skraanede ned mod Arresøen. Mer end en Maaned var han dog aldrig bag ud med Betalingen, saasart han selv fik Pengene ind, betalte han ærligt og redeligt, det han skyldte, saa Regnskabet med Kridtet paa Loftsbjælken i Butikken blev altid slettet, førend et nyt sættes op.

Han, saavel som alle Fars Kunder, blev grundigt beværtet med Mad og Drikke, naar de havde handlet. Var det udenfor Maaltiderne blev de trakterede med skaaren Smørrebrød, Øl, Snaps og Kaffe. Dette Traktament udenfor det reglementerede var for mig som Barn noget af en Fest, for der skulde altid købes Wienerbrød til Kaffen, og vi fik os da alle en Ekstrataar med. Far eller Mor maatte jo sidde og underholde Kunden, mens han spiste og drak langsomt og sindigt, helst under megen Nøden, og de Samtaler, som navnlig Mor var en Mester i at føre, eftersom hun ejede en uforlignelig Evne til netop at faa det paa Bane, som havde Interesse for Vedkommende, blev for mig, der i Reglen sad paa Forhøjningen ved Vinduet med mit Sytøj og lyttede i Taushed, til et Fond af Kultur- og Sjælebilleder, som jeg senere i Livet kunde øse af, naar jeg skrev mine Folkelivsbilleder.

Min første Erindring om Søren Nilen var fra en

Sommerdag vi alle sad ved Middagsbordet og hørte den skrattende Lyd af Butiksklokken. Jeg blev sendt ud for at se, hvem det var. Der stod en høj, mager Mand paa vel et halvt Hundrede Aar ved Disken. Hans Blik var paafaldende uroligt, heftede det sig et Sekund ved noget bestemt, fór det straks hen til den modsatte Side ved noget helt andet. Det var for Resten ret kønne, mørkeblaa Øjne, de laa dybt og var omgivet af svære, buskede, sorte Bryn. I det hele havde han regelmæssige, lidt skarpe Træk, kun Haaret var af en ubestemmelig graameleret Farve og hang i filtrede Tjavsner ned over Nakken, mens Forhaaret laa vandkæmmet og glat hen over den skaldede Isse.

„Er Mester hjemme?“ spurgte han lavt.

„Far spiser, nu skal jeg kalde paa ham“, svarede jeg.

„Aa nej da, lad ham bare spise færdig, — jeg har go'e Stunder og kan vente, til nærenstid det passer ham. Jeg kan ogsaa gaa hen og udrette et Par Ærinder i Byen saa længe. Sig blot til Din Far, at det var Søren Nilen, og at jeg om en Stund kommer igen“.

Dermed gik han sindigt og duknakket ud af Døren.

Jeg gav Beskeden fra mig, men fik straks Ordre til at løbe efter ham og bede ham komme tilbage for at faa lidt Middagsmad med.

Jeg erindrer endnu, hvad vi havde til Middag den Dag. Det var Krebsesuppe og Frikadeller, — jeg erindrer ogsaa, at jeg nær havde faaet mig en Dragt Prygl, fordi jeg kom til at le, da Søren i dyb Alvor gjorde sig de største Anstrengelser for at spise de fyldte Krebsehoveder. Hans Udtryk var saa uendelig komisk, da han tyggede løs paa de røde Skaller, mens han hjælpe-

løs saa paa Mor, og ikke vidste sine levende Raad for, hvordan han skulde faa dem ned. Jeg lo, saa det klukkede; men Mor, som ikke taalte Spøg, naar det gik ud over Smaafolk, fik mig hurtigt sendt fra Bordet under Paaskud, at jeg skulde hente mere Brød, saa rejste hun sig og gik hen til Søren og viste ham roligt, hvordan han med Kniv og Gaffel skulde pille Farcen ud og lade Skallerne ligge paa Kanten af Tallerkenen.

„Javel, — naa saa'en skal de ha' det, de Gavtyve! Hvad forstaa vi Bønder os paa den højere Madkunst. — Da jeg tjente Kongen, fik vi nu inte a' den Slags“, sagde han og opgav tilsidst Ævret med Krebshevederne, for det gik ikke saa godt for ham at bruge Kniv og Gaffel. — Frikadellerne derimod forstod han sig bedre paa.

„Det er ellers no'ne løjerlige Ævelskiver, men de smager spilleme helt godt“, sagde han og langede til Fadet med den femgaflede og spiste dem efterhaanden.

Nu spruttede Latteren fra mig igen, og atter blev jeg sendt fra Bordet med et strengt Blik.

„Hva' griner hun nu a'?“ spurgte Søren godmodigt.

„Aa, saadanne Tøse skal jo altid fnise“, sagde Mor, idet hun rejste sig og lagde alt til Rette paa hans Tallerken med Sauce og Kartofler ved Siden af Frikadellerne.

„Det smager nu bedre at spise dem saadan“, sagde hun og skar et Par Stykker i passende Bider af paa hans Tallerken.

„Ja, ser man det! Det er jo en hel anden Spise, naar man faar den lavet til paa den Fakson“, sagde han og stak nu sindigt og højtideligt til med Gafflen.

Bag efter, da Søren og Far var gaaet ud i Butikken for at handle, fik jeg mig en alvorlig Omgang Skænd med Løfte om Prygl, dersom jeg nogensinde oftere gav mig til at le af Folk, der var blevet budt til vort Bord. — Og Moder føjede lidt efter til: „Stakkels Søren Nilen, han har det saamænd ikke for godt. Livet har taget haardt paa ham. I Stedet for, at der skal gøres Løjer med ham, fortjener han al den Venlighed, der kan vises ham. Husk det for en anden Gangs Skyld“.

„Har da nogen været onde ved ham?“ spurgte jeg.

„Onde, — ja, det er jo ligesom man tager det.

Han har fejlet og lidt mere ondt end de fleste. skal jeg sige Dig. Og med den Slags Mennesker skal man fare varsomt. Hvert lille forfejlet Ord kan let blive til skarpe Naalestik, der river op i det endnu blødende Saar“.

„Har han da gjort noget?“

„Hans Brøde er sonet, — men den forstaar Du Dig nu ikke paa at dømme om“, sagde Mor, idet hun rejste sig og gik ud.

Nu havde jeg faaet noget at grunde paa. Fra den Dag lo jeg aldrig mere af Søren Nilen. Derimod spekulerede jeg paa, hvad det dog kunde være for noget mærkeligt, der klæbede ved Manden.

Der var ogsaa noget andet underligt, jeg lagde Mærke til, naar han sad og snakkede med Far eller Mor, og Samtalen kom til at dreje sig om det, der var hændet for flere Aar siden, Søren var da ligesom udenfor og sad helt uforstaaende overfor de Begivenheder, vi alle var saa godt inde i.

Hans Blik før da i flakkende Glimt fra Far til Mor og lavmælt kom det:

„Ja Mester, det maa være sket den Gang, jeg tjente Kongen“.

Aar efter Aar havde jeg hørt dette saa ofte, at jeg begyndte at undre mig over den urimelige lange Tid, han maatte have været Soldat, og da det ikke var i Krigstider, for vi var i første Halvdel af 70'erne, saa spurgte jeg en Gang Søren ligefrem om, hvor længe han egentlig havde tjent Konge?“

Far rømmede sig og saa yderst misbilligende hen paa mig. Sørens Øjne før endnu mere forvildede og flakkende om, end de plejede, mens han gned Haandfladerne op og ned ad Laarene saa underligt dirrende og længe.

„Det er nu saa'en sin egen Sag med den Tjeneste. — Men vil De vide det, saa var'et ungefær 20 Aar, jeg tjente Kongen“.

„Det var ellers en lang Tid udenfor Krigstider“, bemærkede jeg modigt, trods Fars strenge Blik.

„Det var'et, Jomfru, — men 64 laa nu ogsaa imellem“.

„Naa, saa forstaar jeg. De maatte døje Fangenskabet bagefter“.

Der gled et lysnende, men dog smertefuldt Glimt hen over hans skarpe Træk.

„Ja—a, det forstaar sig, — jeg fik Fangenskabet med!“ Han sukkede dybt, saa hjælpeløs hen paa Far, skød Tallerkenen fra sig, rejste sig lidt brat, bød Farvel og gik.

„Nu mister jeg nok den Kunde“, sagde Far be-

brejdende, „for Søren hører til de Folk, der ikke holder af at blive mindet om Fortiden“.

„Der var vel ikke noget ondt i det, jeg sagde, Far?“

„Tilsyneladende ikke, min Pige, men alligevel var der meget ondt og haardt i Dit Spørgsmaal, for jeg skal sige Dig, de 20 Aar Søren siger, han har tjent Kongen, var de 20 Aar, han sad i Tugthuset, fordi han havde slaet en Mand ihjel“.

„Er Søren Nilen en Morder?“ — Der gik en Gyssen igennem mig. „Men Far dog, — her sidder han i vor Stue, ved vort Bord, — og han har dræbt et Menneske. — Jeg kan næsten ikke forstaa det, for han ser slet ikke ud til at have gjort noget saa grufuldt“.

„Ja, det er nu saa, stakkels Mand! Han har et Mord, et veloverlagt Mord paa sin Samvittighed. Men det har han sonet ved de lange Aars trælsomme Fangenskab. Nu er han fri Mand og har rejst sig igen. Han er Hæderligheden og Godmodigheden selv. Ved et underligt Skæbnens Spil kom han i Ulykke. Hans Ungdomsaar er sørgeligt rundne, megen Lykke og Glæde af Livet er strøget ham forbi. — Ser Du, min Pige, der gives ulykkelige Mennesker, som trænger til en nænsom Haand og et godt Hjertelag, saa de kan mærke, at der gives milde og kærlige Mennesker, for hvem Brøden ikke hæfter og skæmmer for Livstid. — Heller ikke er det givet os Mennesker at dømmе, thi ingen kan jo granske Sjælens inderste Dyb og udrede de Bevæggrunde, som ledede til Brøden“.

Far rejste sig og gik ud. — Mine uoverlagte Ord havde givet baade ham og mig adskilligt at tænke paa.

Jeg var den Gang gammel og forstandig nok til at føle Sorg over, at jeg her var kommet til at røre ved det ømmeste Saar hos Søren Nilen. — Nu forstod jeg, hvorfor Mor viste ham en saa omhyggelig Opmærksomhed, naar han kom, og altid hjalp ham godt til Rette, naar han skulde gøre sine Indkøb til hans fattige Livs smaa Fornødenheder.

Gift var han, og det tilmed med sin Ungdoms Kærlighed, men hun var bleven en Stakkel, saadan ved en Side, efter at den frygtelige Ulykke var faldet i de to Menneskers Lod.

„Jeg maa hellere fortælle Dig det hele, saadan som det gik til“, sagde Mor samme Aften, da vi sad sammen i Skumringen.

*

*

*

„For nogle og tyve Aar siden var Søren Nilen en ung, rask og livsfrisk Karl. Han havde lært Skomagerprofessionen af sin Far, og da Forældrene døde, slog han sig ned i det gamle Hus, hvor han endnu bor, og som han arvede efter dem.

I Forhold til sine ringe Midler, var der nok lidt for megen Livslyst i ham, for det at være Skomager i en afsides Egn, giver jo ikke saa meget af sig.

Paa samme Tid tjente der hos Præsten i Sognet den kønne, „bitte Karen“, som hun kaldtes. Det var et lille livslysten Stykke Pigebarn med spillende brune Øjne og Smilehuller i de buttede Kinder, — ret en „Stadstøs af første Sort“, som Søren sagde.

Til at begynde med brød hun sig ikke synderligt om Søren, de dansede nok sammen til Gilderne og

traf hinanden ved Skovfesterne; men hun lo og smilte baade til Søren og mange andre, og gav dem ellers en god Dag.

Da Søren friede til hende, svarede hun hverken ja eller nej, hun lod ham blot forstaa, at hun ikke havde tænkt paa at gifte sig endnu. Hos Præstens havde hun det godt nok som Stuepige, Fruen var saa god og flink mod hende, og Præsten selv, den kønne, statelige Mand havde sagt, at hun skulde ikke kaste sig letsindig bort til den første den bedste, der bød sig til. Nøjes med at sidde som Skomagerkone derude i det lerklinede Hus under Bakken, det havde hun nu selv ikke rigtig Lyst til, — Søren kunde være god nok, men Herregud, det hastede jo ikke. Hun slog lidt overmodigt med Nakken ad hans Frieri: „Kom igen, naar Huset er af rødbrændte Sten og grundmuret, saa kan vi snakkes ved“, sagde hun leende og viste hele sin hvide, friske Tandække.

„Jamen, kærer Du Dig da slet ikke om mig?“ havde Søren spurgt.

„Jo, det gør jeg da. Men ser Du, Søren, jeg vil gerne ha' af de rigtig fine Kniple-Lin om Huen, røde Silkebaand om Guldnaakken — — og fin Klædeskjole til at staa Brud i, saadan som det hører sig til. — Det ene med det andet, Seng, Skab og Kommode, Kiste, Bord og Stole og rigtigt Bornholmeruhr med Slag i, — hvor skal det komme fra altsammen, naar ingen af os har noget?“

„Næ, det er sandt nok, naar mindre ikke kunde gøre det“, saa blev der nok lange Udsigter, forstod Søren.

Det mente bitte Karen med, saa det var nok bedst, de begge slog de Tanker af Hovedet.

Men Søren kunde ikke slaa de Tanker bort. Han syede de kønneste Sko til Karen, og han snakkede altid saa kønt og godt for hende, at hun ikke tog sig nogen anden Kæreste.

Fra den Stund spekulerede han blot paa at faa Penge til at bygge et nyt Hus, men dertil øjnede han ingen Udvej. Den Smule han tjente, forslog kun lige til hans eget Behov, og gik det højt, til lidt røde Silkebaand til Karens Hue.

Saa var det en Dag, han stod udenfor sit Hus. Rundt og rundt om det havde han gaaet for at tage Maal og udregne, om der ikke kunde bygges en Stue og et Kammer til Hytten. Resultatet var blevet, at det hele ikke var værd at røre ved; skulde der bygges, maatte det gøres lige fra Grunden, Hytten var ikke til at klistre paa.

I mismodige Tanker drev han hen ad Stien til Landevejen, og som han gik der, kom den gamle, sønderjyske Kniplingskræmmer vandrende fra Frederiksværk med Kassen paa Nakken og Knortekæppen i Haanden.

Han og Søren kendte lidt til hinanden, derfor standsede den gamle og sagde:

„Naa, Søren Nilen, skal vi slaa en lille Handel af om et fint Kniplelin til Kæresten? — Hun, den bitte, kønne Karen deroppe i Præstegaarden, hviskede til mig, at jeg skulde gaa ind om ved Dig og sige, at hun ikke vilde være ked af at faa lidt nyt Stads“.

„Naa, sa'e hun det“, sagde Søren og lo saa smaat, med et underligt bittert og sky Sideblik til Kræmme-

ren, for allerede paa lang Afstand, da han saa ham komme, var den Tanke slaaet ned i ham, at der kom kanske Manden, som kunde hjælpe ham.

Disse vandrende Kniplingskræmmere gik i Reglen med mange Penge paa sig. Manden var gammel og aflægs, Vejen ensom saa langt Øjet rakte, — her var alt at vinde og sikkert intet at tabe!

„Vi kan jo se paa Varerne“, mente Søren.

Den gamle vilde aabne for Kassen ved Landevejsgroften, men Søren foreslog ham at følge med til Huset omme bag Bakken, saa kunde de faa sig en Bid Brød og en Snaps som Lidkøb.

Dertil var den gamle villig, og snart sad de bænkedede derinde i den lave Stue og spiste Brød og Flæsk med mange Dramme til.

Rigtig ædru var vel ingen af dem, nok er det, da Kniplekræmmeren bøjede sig over Skrinet for at lukke det op, slog Søren ham bagfra saa voldsomt i Hovedet, at han næsten kløvede det paa den skarpe Kant over Kassen. Idet den gamle Mand segnede om, klemte Søren med al sin Kraft Fingrene om Struben paa ham, til han var kvalt.

Det gik, som Søren havde beregnet. Den gamle Kræmmer havde mange Penge paa sig, næsten 2000 Rigsdaler. En Del af de fine, tønderiske Kniplinger tog han forsigtig og lagde ned paa Bunden af sin Kiste. Uhret, Sølvkæden og Pengene lod han blive i Kassen og gemte den under en Bunke Kvas ude i Redskabskuret.

Der var en Stenkiste under Landevejen ikke langt fra Sørens Hus. Der igennem løb en dyb Grøft, som

førte Vandet fra Engene ud i Søen. Over Stensætningen var bygget en lille Bro. Derhen fik Søren slæbt Liget og puttet det ind under Spærerne langs Siderne, saa kunde det ligge der, til han senere fik spekuleret ud, hvor han sikkert kunde grave det ned. I Søen turde han ikke kaste det, for Søen gav jo tilbage, hvad den gemte, om kortere eller længere Tid.

De første Par Dage fik han ikke Liget fjernet, og jo længere Tid der gik, desto mere led blev han ved at røre ved det. Og saa fik det Lov til at ligge, Søren gik blot om ad den modsatte Side af Bakken, naar han skulde fra og til Huset, for han holdt nu ikke af at gaa forbi det Sted, hvor Kniplingskræmmeren laa.

Der gik Uger og Maaneder, ingen havde savnet den gamle Kræmmer. Disse Handelsvandringer kunde godt vare halve Aar ad Gangen, saa der var intet mærkeligt i, om han blev længe borte fra Hjemstavnen.

Men saa kom alligevel Rædselsbudskabet ud over Egnen et halvt Aar efter. Nogle Børn havde leget ude paa Engene, og da Grøften næsten var tør, havde en af dem fundet paa at skjule sig under Stenkisten. I Skrig og Rædsel var Drengen flygtet ud derfra. — „Der sidder en og griner under Spærerne“, havde han raabt i Dødsens Angst. Og de andre Børn havde listet sig til og set det samme.

Stenkisten blev undersøgt og Kniplingskræmmeren funden.

At der forelaa en Forbrydelse var man straks paa det rene med, hans Vareskrin, Uhr og Penge var jo borte.

Nogen Mistanke faldt dog ikke paa den skikkelige Søren Nilen, derimod blev en Del andre anholdt og

sat fast i den Anledning, for Egnen der omkring var ret berygtet i de Tider.

Det blev den bitte Karen, som uforskyldt kom til at lede imod Opdagelsen.

Søren havde jo ikke nægtet sig den Glæde ret ofte at give hende nye Kniplolin og andre kønne Ting fra Kræmmerens Kiste.

At bygge nyt Hus havde han endnu ikke вовet, særlig efter at Liget var fundet. Derimod fik Karen mange skønne Sager i Kjoletøj, Baand og Guldstads, og da hun stadig blev velforsynet med fine, kostbare Kniplinger, blev Præstens Datter opmærksom og bad en Dag om hun maatte se, hvad Karen gemte i sin Kiste, for med al den Stads kunde det vist ikke hænge rigtig sammen, mente hun.

Saa var det Karen blev lidt harm over al denne Mistro. Uden Blusel lukkede hun op for sit Gemme og viste Frøkenen alle de skønne Kniplinger, der laa i Læddiken.

„Hvor har Du dog faaet alt det fra?“ spurgte Frøkenen.

„Af min Kæreste!“ svarede Karen.

„Hvem er da Din Kæreste?“

„Det er Skomager Søren Nilen ude bag Bakken ved Søen“, bekendte hun ærligt, — skønt hun egentlig aldrig havde givet Jaord til ham.

„Ja saa!“ sagde Frøkenen og blev saa underlig hvid i Ansigtet.

„Saa Du er Kæreste med Søren Nilen bag Bakken. — Hvor monstro han har faaet alle disse kostbare Sager fra, som han har givet Dig?“

„Er da alt dette saa grumme kostbart?“ spurgte Karen. Over det havde hun jo aldrig tænkt. Nu var det pludseligt, som følte hun Lede ved det, der hidtil havde glædet hende saa meget, for kanske Søren slet ikke havde Raad til at give de mange Penge ud, som alt dette havde kostet.

Da Frøkenen var gaaet ud af Kammeret, følte Karen sig saa underlig til Mode, det var ligesom, der laa en Ulykke i Luften, og bedre blev det ikke, da hun kort efter saa Præsten i dybe Tanker gaa ud af Gaarden og tage Vejen ned mod Sognefogdens til.

Saa rejste hun Hovedet og smilte. Der var jo intet at være mismodig over, for med Rette kunde de ikke tyvte hende. Hun havde da ærligt og redeligt faaet det altsammen af Søren.

Det eneste hun kunde bebrejde sig, var, at hun kanske havde været for ublu i sine Krav til Søren? Men Herregud, han havde da ogsaa selv sagt, at saadan en Stadspige som hun, nok var værd at hænge Knipleværk og Guldstads paa. — — Et nyt Hus dernede under Bakken havde han ogsaa lovet hende, — og det kom saamænd nok altsammen, Søren var ikke den Mand, der lovede mere, end han vilde holde. Nu skulde han ogsaa faa hendes ærlige Ja-Ord, kunde hun faa fri i denne Aften, løb hun ud til ham. — Kors, hvor glad han da vilde blive, naar hun sagde, at det skulde være til Orden og Redelighed imellem dem! Den skinnende blanke Guldring skulde han faa Lov til at sætte paa hendes Finger, — hun vidste godt, at han gemte Ringene i Læddiken i Kisten derude i Huset, det havde han jo ikke kunnet lade være med at fortælle hende.

Dagen gik til Ende, og Karen bad om Forlov til at gaa en „lille Vending“ bort den Aften.

Præsten var i Dagligstuen, da Karen kom ind for at bede sig fri. Han gik saa uroligt op og ned ad Gulvet, syntes Karen.

„Hvor skal saa Karen hen i Aften?“ spurgte han og standsede lige foran hende.

Hun blev blussende rød og stammede i det. Hun turde ikke rent ud sige, at hun vilde gaa ud til Søren Nilen, for det saa jo ikke saa pænt ud, naar en ung Pige gik paa Besøgelse hos en ensom Karl ved Aftenstid.

„Du faar vente lidt. Her kommer nogen og vil snakke med Dig“, sagde Præsten.

I det samme rullede en Vogn ind i Gaarden. Det var Sognefogden.

„Er der nogen, der vil snakke med mig“, sagde Karen og saa ængstelig spørgende op paa ham.

„Ja. — Sæt Dig ned her i Stuen. Det er Sognefogden. Nu kommer han straks“. Præsten gik ud for at tage imod ham.

Karen blev saa ræd, at hun rystede som et Espeløv. De troede nok alligevel, at hun var en Tyv, og at alle de kønne Kniplinger og Guldstadsen var købt for stjaalne Penge. — Hjertet begyndte at hamre, og Blodet svandt fra hendes Ansigt. — Præstefruen sad taus henne i Armstolen og strikkede. Hjælpeløs saa Karen hen paa hende, men ikke saa meget som et medfølede Blik mødte hun fra det sløve Ansigt.

Karen styrtede hen til Fruen og kastede sig ned foran hende, tog hendes Hænder og knugede dem fast i sine:

„Jeg har ikke stjaalet noget, — aa, De maa ikke tro ondt om mig, — jeg har faaet det altsammen til Givende. — Hvorfor vil I saa gøre mig ulykkelig?“ Taarerne styrtede hende ud af Øjnene, mens hun stadig knugede Fruens Haand.

„Hvad er det, Du siger, min Pige?“ — Har Du gjort noget? — Jeg ved saamænd ingen Ting! — Naar Du siger, Du ikke har stjaalet, saa er det nok rigtigt. Rejs Dig op, for jeg er ikke vred paa Dig!“

Det var rigtigt nok. Præstens Frue var sløvet med Aarene, hun vidste intet. Uden Tegn paa Forundring over det, som var sket, rejste hun sig og gik ud af Stuen. Lidt efter kom Præsten og Sognefogden ind.

Et Slags Forhør blev nu holdt over Karen; men hun blev blot ved at gentage, at hun var en ærlig Pige, der ikke havde stjaalet noget af al den Stads hun havde.

„Vær blot rolig, Karen, vi beskylder Dig jo heller ikke for at være en Tyv“, sagde Præsten.

„Du har altsaa faaet alle de skønne Sager af Søren Nilen ude under Bakken?“ faldt Sognefogden ind.

„Ja, hver evige Smule, og det er saa sandt, som jeg staar her“, forsikrede Karen.

„Kanske Du vil vise os det altsammen?“

„Ja, det vil jeg gerne, gaa blot med ud i mit Kammer“. —

Her krammede Karen al Stadsen ud. Foruden Linene var der flere Stykker fine og kostbare Kniplinger, brogede Silkebaand, Kjøletøj og Guldstads.

„Kan Du huske, naar Du har faaet det af Søren Nilen?“ Det var Sognefogden, der spurgte.

Karen tænkte sig om. — „Jo — dette herre“, hun pegede paa en sølvnakked Hue med fint Lin om, „det fik jeg 8 Dage før Grundlovsdagen i Sommer“.

Præsten og Sognefogden vekslede et meget sigende Blik med hinanden. Det kunde lige passe paa den Tid, at Kniplingskræmmeren havde været der paa Egnen.

„Alt det andet har jeg faaet lidt efter lidt. — Dette sidste Stykke Knipleværk fik jeg for 3 Uger siden“, sagde Karen.

„Han har altsaa givet hende det meste af det nu i det sidste halve Aar“, sagde Præsten.

„Det passer godt nok“, svarede Sognefogden.

Karen kunde næsten ikke faa Vejret for Hjerteangst. Hun satte sig paa Sengekanten og hulkede.

„Der kan da ikke være noget saa rent galt eller ondt i, at jeg har faaet det af min Kærrest“, kom det stille.

Sognefogden fløjtede en lang Tone: „Naa, saa Du er Kæreste med Skomager Søren Nilen!“

„Ja — a — saadan paa en Maade. Jeg har rigtig nok ikke endnu gi'et ham Ja-Ord til Redelighed. Vi er bare stiltiende overens. —

— Ja-Ordet havde jeg nu tænkt paa at give ham i Aften, — det var derfor jeg havde bedt om at gaa bort en lille Vending“, føjede hun undseligt til.

Præsten gik hen og lagde sin Haand beskyttende paa hendes Skulder:

„Saa vil jeg rigtig alvorlig raade den bitte Karen til at give Stunder lidt endnu“, sagde han mildt.

Karen saa op. — „I tror da vel ikke, at Søren har stjaalet al denne Stads til mig? — Jeg ved nok,

det har været rent forkert af mig at tage mod alt dette; men nu skal I ogsaa vide, at jeg har ligefrem tippet og plaget ham om at give mig Stadsen. — Stjaalet det har han ikke, — nej, det kan han ikke ha' gjort, for saadan er Søren Nilen ikke. Han holder bare saa forskrækkelig meget af mig, og derfor har han købt alle disse fine Sager til mig for alle sine Penge“.

„Ja, vist Karen, saadan er det nok“, sagde Præsten beroligende.

„Vi vil nu foreløbig opbevare disse kønne Sager“, sagde Sognefogden og samlede alle Kniplingerne sammen og bandt dem ind i sit rødtærnede Lommetørklæde.

Lidt efter kørte han og Præsten ud af Gaarden.

Da Karen havde sundet sig lidt oven paa den Forskrækkelse, var hendes første Tanke at varsko Søren Nilen; for at de mistænkte ham for at have stjaalet Sagerne, var hun ikke i Tvivl om.

I Hast fik hun knyttet et Sjal om sig, og nu gik det i fuld Fart af Sted ad en Genvej over Mosen ud til Landevejen, som førte ad Søren's Hus til bag Bakken.

Da hun naaede derud, saa hun, at hun alligevel kom for sent, Vognen, som Præsten og Sognefogden var kørt afsted i, holdt udenfor.

En grulig Angst kom over hende, Benene nægtede at bære hende. Hun satte sig ned paa en Huggeblok ude bag Gavlen.

Højrøstede Stemmer naaede til hende fra Stuen. — „Aa Gud Fader i Himlen, hvor talte de haardt til ham derinde! — Mon hun alligevel ikke skulde gaa ind for at hjælpe ham?“

Vaklende rejste hun sig og listede hen til Døren.

Som hun stod der med Haanden paa Klinken hørte hun Sognefogdens skarpe Røst skære igennem:

„Bekend nu hellere lige rent ud, at Du er Knipplingskræmmerens Morder, for ser Du her, disse Sager vidner alt for meget imod Dig, Søren Nilen, til at Du kan knibe uden om“.

Det sortnede for Karens Øjne, Ordet „Morder“ blev det Kølleslag, som fik hende til at segne bevidstløs om der uden for Døren.

Hendes Legemes Fald fik dem alle til at fare sammen.

„Var det den døde, myrdede Mand, der nu kom selv for at vidne imod ham“, tænkte Søren, mens han gullig bleg greb sig til Hovedet, idet alt Blodet forlod Hjernen og næsten gjorde ham stiv.

Sognefogdens Øjne slap ham ikke, og som hypnotiseret af Rædslen og det skarpe Blik, knyttede han hjælpeløst Hænderne fast sammen og sagde med lav, brudt Stemme:

„Ja — saadan var det! — Jeg slog ham til han døde, — for jeg vilde jo gøre det saa godt for bitte Karen. — Og han, den gamle Kræmmer havde jo saa mange Penge“.

Der gled et bredt Smil over Sognefogdens Ansigt; Synderen havde bekendt i et Vidnes Nærværelse, — og han selv var bleven en stor Mand ved denne lette Bekendelse.

„Gud være lovet, at Du fik lettet Dit Sind“, sagde Præsten, idet han gik ud af Døren for at se, hvad der havde foraarsaget det pludselige Fald. Der fandt han Karen liggende. Mildt og kærligt strøg han hen over

hendes blege Kinder, mens en Smerte dyb og inderlig greb ham ved Tanken om, at denne lille, gode og tro-skyldige Pige kunde være Medvider eller mulig Medskyldig“.

Nu kom Sognefogden støjende til:

„Ja, Deres Velærværdighed hørte ham vel bekende derinde?“ Han pegede med Tommelfingeren bagud mod Stuen, hvor Søren mere laa end sad sammenfalden henover Langbordet. —

Men hvad er det? Ligger Tøsen her?“

„Ja vist, hørte jeg det, Sognefoged“, sagde Præsten. „Men lad os nu hjælpes ad med at bære hende ind paa Sengen, for hun har nok hørt mere, end hun har kunnet fatte“.

Da de bar Karen ind, brød der en hjælpeløs Hulken frem fra Søren Nilen.

„Aa — bitte Karen, er det Dig, der har forraadt mig?“

„Naa saadan, — I har kanske været to om det?“ busede det ud af Sognefogden.

„I mener da vel ikke, at Karen var med til at slaa Kræmmeren ihjel. Aa nej — aa nej, den bitte Karen kunde nok ikke rumme en saa grum Tanke“.

„Hvad mente Du da med det, at hun har forraadt Dig?“

„Jeg ved saamænd ikke, hvad jeg mente med de Ord! Jeg ved jo blot, at jeg har gi'et hende lidt vel rigeligt af Kniplestadsen, — og, det er nok det, der har forraadt mig?“

„Saadan er det“, sagde Præsten. „Min Datter blev opmærksom paa al den Stads, Karen havde, og da hun

saa fortalte, at hun havde faaet de fine, kostbare Kniplinger af Søren Nilen, blev vor Mistanke vakt, — for det kunde jo ikke hænge rigtig sammen med alle de dyre Sager, hun havde i sine Gemmer. — Og Gud bedre, her klæber nok ogsaa en frygtelig Gerning ved dem. Men forhaabentlig er Karen selv uskyldig og ikke vidende om, hvorfra Søren har skaffet hende Stadsen“.

Karen, som nu var kommet til sig selv igen, satte sig paa Sengekanten. Med de knyttede Hænder foran sig, bad hun i yderste Vaande for ham, hun havde kær.

„Det I siger ham paa, kan ikke være sandt. — Er der nogen, som har Skyld, saa er det mig, for jeg har været som tosset efter Pynt og Stads. Tit og ofte har jeg tigget og plaget Søren til at give mig det. Det skulde jo være saa fint og stort altsammen, — jeg har fristet ham over Evne. — Se, saadan er det, det faar I tro“.

Præsten satte sig hen ved Siden af hende:

„Karen — lille Karen, vidste Du om den gruelige Gerning, Søren har bekendt for os?“

Karen tog sig forvirret op til Hovedet.

„Morder! — Morder! — jo, saadan var det, jeg hørte det! — Var det Jer, som sagde det?“ — Aa, I stygge og onde Mennesker, som tror saa slet om Søren. Han har jo blot villet gøre det godt for mig, — og taget noget fra Jer, det har han ikke, det er jeg sikker paa“.

Søren kom næsten krybende hen til Sengen.

„Karen — bitte Karen, jeg slog Kniplekræmmeren ihjel for at Du kunde faa Stads, og for at jeg kunde

faa Penge til at bygge et nyt Hus for til os begge. — Det var en grulig Gerning, — men nu er det sagt. Herinde, hvor det har någet og pint, har det nu ligesom lettet; — Herren forbarme sig over mig og lade mig lide min Straf for det, som jeg selv har forskyldt“. Han lagde sit Hoved op til hende og famlede efter hendes Haand.

Over Karens Ansigt gled der et underligt Smil, idet hun sagde:

„Ja — nyt Hus lovede Du mig, og Stads gav Du mig, — derfor skal jeg nok vente tro og ærligt paa Dig, til Du faar bygget det“. — Hun faldt tilbage paa Sengen, der laa hun stille og stirrede frem for sig med det kønne, underlige Smil om de ligblege Læber.

Mens Præsten sad paa Vagt over dem begge, undersøgte Sognefogden den lille Stue fra Kiste til Skab for at finde Kniplingskræmmerens Penge.

„Denne Ulykke er vist blevet Karen for streng. Blot det ikke har taget hendes Forstand“, sagde Præsten.

„Er det sket, saa er mit Liv kun for ringe at regne til at sone min Skyld“, sagde Søren.

„Nu faar Du komme frem med Kræmmerens Penge, hans Kasse og hvad ellers Du har af det, der har hørt ham til“, raabte Sognefogden og slog sin brede Haand haardt ned paa Sørens Skulder for at faa ham til at rejse sig.

„I skal faa det altsammen“, svarede han sagtmødig og ravede som en beruset ud i Redskabsskuret ved Siden af Stuen. Der skubbete han noget Gran-Kvas til Side og skovlede nogle Spadestik Jord bort, og Kassen med Kniplingerne, Kræmmerens Uhr og Skind-

pungen med Pengene blev forsigtigt taget i Forvaring af Lovens Haandhæver. Lidt efter sad Søren Nilen med bundne Hænder ved Siden af Sognefogden i Vognen, og afsted gik det til Arresten inde paa Frederiksværk.

Søren virrede blot med Hovedet og blev ved at gentage, mens de kørte:

„Bitte Karen -- aa, bitte Karen“.

„Ja, — nu kan Du faa Stunder til at angre og fortryde“, sagde Sognefogden, mens han i Triumf svingede op foran Thing- og Arresthuset og blev Dagens Helt, indtil en anden Begivenhed tog Sindene.

Ved Præstens Side vaklede Karen hjem til Præstegaarden, hvor hun fik Lov til at blive. Men fra det Øjeblik, da hun saa sin Ven, Søren Nilen, med bundne Hænder, som en Forbryder køre bort, svandt Smilet, og Glansen i de kønne Øjne slukkedes. Noget var bristet i det lille Menneskehjerte. Hendes Forstand sløvedes og formørkedes. Vekselvis talte hun om det nye Hus, Søren skulde bygge, og om hvor fint de skulde have det med Skab, Kommode og Egetræskiste. Naar hun havde sine lyse Øjeblikke, og Ulykken i hele sin Gru gik op for hende, græd hun og anklagede sig selv og sagde, at hun var den, der havde ført Søren i Ulykke, men derfor skulde hun ogsaa nok trofast vente paa ham, hvis Vorherre vilde lade hende leve, til han havde sonet sin Brøde og lidt sin Straf.

Sørens Dom lød paa 20 Aars Tugthus. Formildende Omstændighed var det, at han bekendte straks, og at han havde øvet Udaaden af Kærlighed til den bitte Karen, som saa gerne vilde have Stads og et nyt Hus. —

Og Mor sluttede sin Beretning om Søren Nilen, der tjente Kongen i 20 Aar, med den moralske Bemærkning: „Frist aldrig en Mand over Evne, min Pige; thi deraf kan komme megen Ulykke!“

* * *

Tilbage er kun at fortælle, at da Søren Nilen kom ud af Fængslet, slog han sig atter ned i den gamle, faldefærdige Hytte bag Bakken, klinede lidt paa den og pudsede den op efter Evne. Sin gamle Profession optog han, og da Folk deromkring havde Medfølelse med ham for den bitte Karens Skyld, fik han en Del Arbejde fra Bønderne. Skab, Kommode og Dragkiste kom der ogsaa i de smaa Stuer, og saa hentede han Karen. Som Mand og Kone gik de ind i Hytten. Trolig havde hun ventet paa ham i de lange Aar, saa godt som hun formaaede havde hun samlet til Hjemmets Behov af Uldent og Linned, en hel Kiste fuld. Men hermed var ogsaa den sidste Rest af Forstanden sat til. I lange Tider ad Gangen var hun „ved en Side“, men hun gik stille med det. Naar Sindets Tryk kom over hende, krøb hun hen i en Krog og sagde:

„Nu venter jeg paa min Fæstemand. Han skal komme og hente mig til det nye Hus“.

„Ja, saa faar vi rigtig se, at ta' godt imod ham. Du maa nok mande Dig lidt op, ordne Stuen og heje Dig“, sagde Søren Nilen.

Og Karen fik travlt med at skure og skrubbe Dagen lang, til Hytten var som blæst i hver en Krog.

Saa tog Søren Stadsklæderne paa og Kæppen i Haanden, vandrede en lille Vending omkring Bakken og kom med stor Anstand og Højtidelighed ind ad Halvdøren gennem Forstuen, bankede paa til Stuen, hvor den bitte Karen sad i sølvnakket Hue og hvidt Lin med røde opsatte Silkebaand og ventede ham.

„Jeg vidste nok, Du maatte komme, bitte Søren“, sagde hun og smilte saa godt til ham. —

*

*

*

„Ak ja, — saadan lød Sagaen. Nu ligger de to forlængst under Mulde, — de to stakkels brøstholdne Mennesker, der var svage i saa meget, men stærkere end de fleste i det, som knytter Menneskene i Kærlighed og Overbærenhed til hinanden, — og som var tro imod hinanden til det sidste“.

„Ja Du, man kan nu være saa blaseret man vil, men bøje sig for det, der er Grunddriften i et Menneske, maa man; særlig naar det er Troskab og Sammenhold i Ulykke som i Lykke“, sagde min Ven, Maleren.

„Det gaar med Livet som med Kunsten, Du. Troskab i stort som i smaat maa være Drivfjederen. — Derfor har Du vel forsaget at male Mennesker, som forhen var Dit Maal, og nu slaaet Dig paa det, der staar gennem Tiderne. — Himmel og Hav?“

„Ja Du, — min Erfaring var bitter. Jeg har ikke fundet Troskab og Overbærenhed, — Menneskene sveg mig og viste sig ikke et ærligt Penselstrøg værd.“

Saa gik jeg til Dyrene, — de var mere lige til, og jeg var længe trofast mod dem.

Men nu har jeg kastet Anker ved det store Hav, det viser sig altid, som det er, foranderligt i Uendeligheds Uendelighed. Der er Solglimt over Bølgebruset, og der findes Dag efter Uvejrsnætterne, — Omskiftelser og Blikstille! — — Som nu denne Aften. — Ser Du Solglitteret derude, — se hvor det veksler i Lys og Skygge, isprængt en gylden Klarhed, der ligesom kaster noget af Ungdommens forjættende Haab tilbage. — Kan Du huske, da jeg malede Dig saadan en lys Aften, da Du gik ved Havet og saa overlegen og dybsindig ud?“

„Ja — jeg mindes de lyse Sommeraftener med de fagre Drømme!“

„Den Gang ejede vi Tro og Haab til Livet!“

„Ja — den Gang — den Gang“ — —

„Du gav mig Indvielsen!“ —

„Men Du — Du kendte ikke Din Besøgelsestid“. —

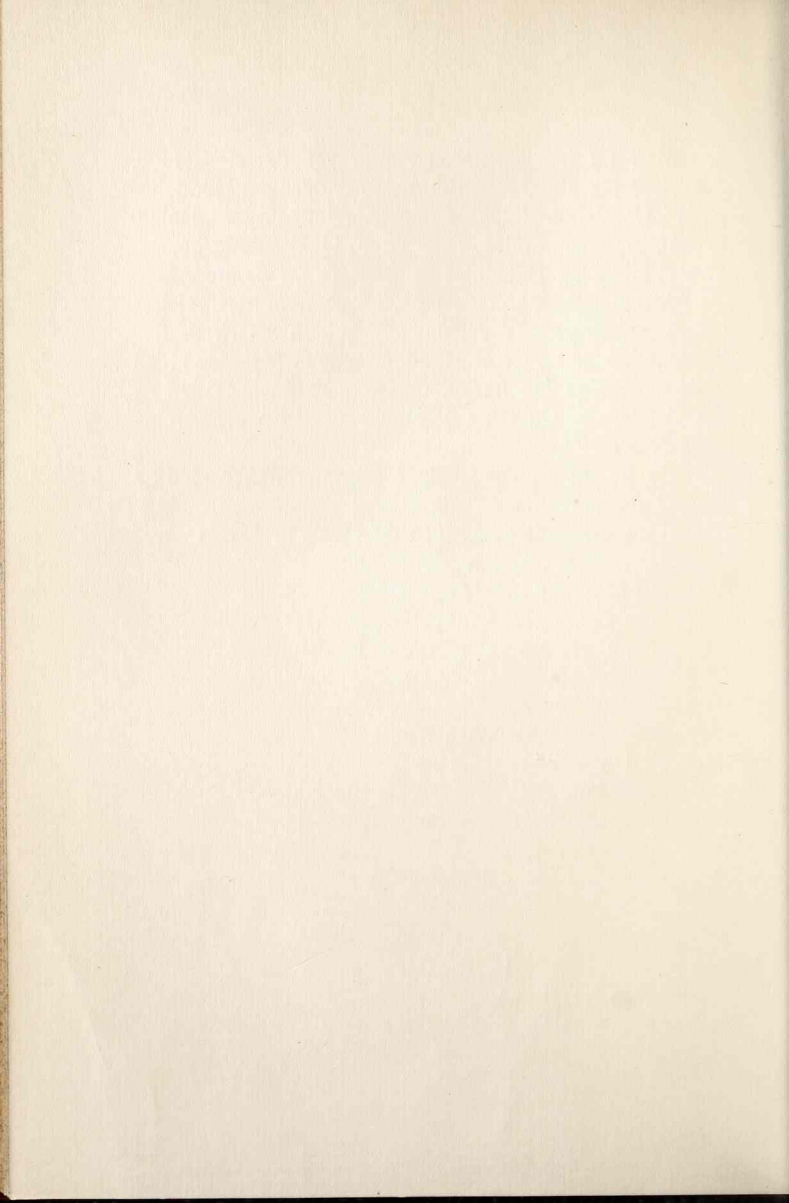
„Hvem kender vel den? — En Kunstner bør ikke heller kende den!“ —

„Du har kanske Ret?“ —

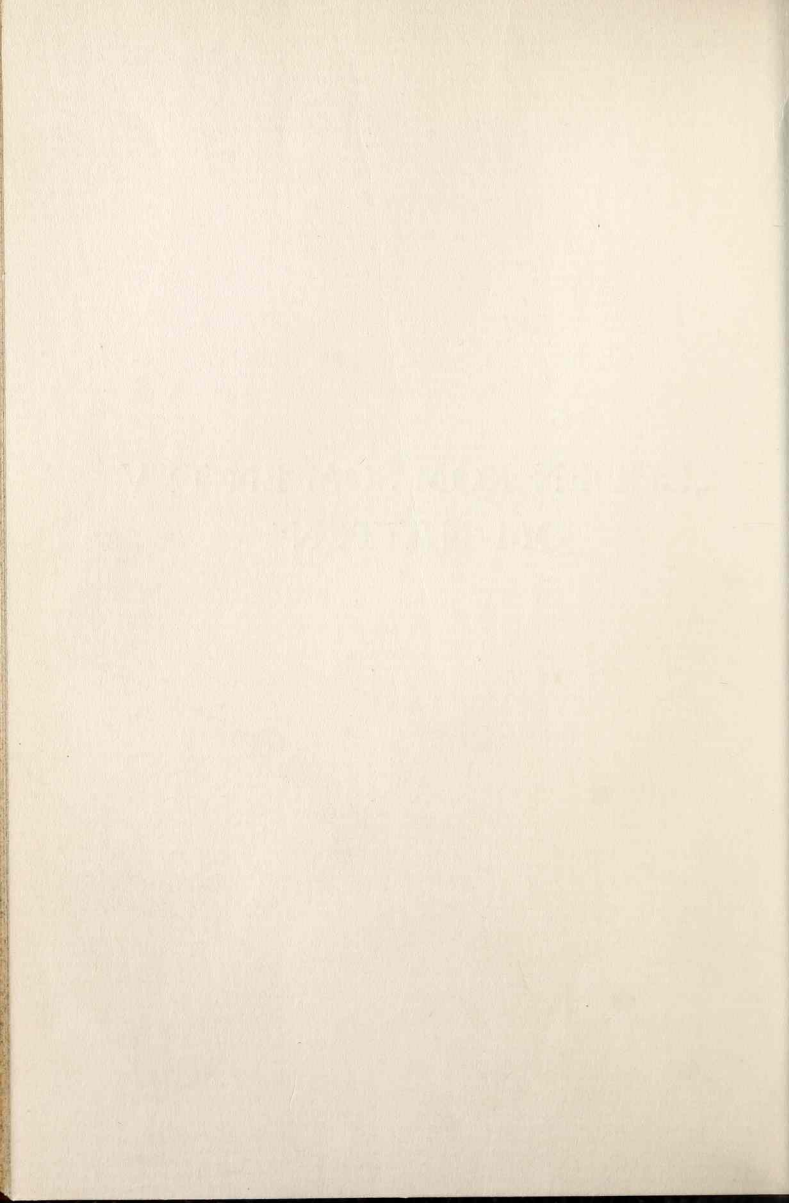
„Men nu vil jeg være tro —“

„Mod hvad?“

„Mod Himmel og Hav, — de glidende Snekker derude, og det evigt — foranderlige —!“

„DØDEN KOM SOM EN TYV
OM NATTEN“

Naar man saa hen paa Markerne, der laa om den store Konservesfabrik, fik man Indtryk af et lyst og fornøjeligt Billede, skiftende som Solglimtet mellem Septemberbygerne. De uendelige lange Rækker af Aspergesbede strakte sig næsten milevidt langt ud i Horisonten, hvor det lyse, fjeragtige Grønne svajede let for Vinden. Agurkemarken var endnu gulplettet af Blomster, og fra det store Ærteskifte stod et fint, hvidgrønt Skær fra de slyngede Ærteranker, der støttende sig til Risene stræbte op mod Lyset. Langt i det fjerne stod Kaalen saftiggrøn flankeret af de krydsende Stager til Snittebønnerne. Her var det Høsttid hele Sommeren, selv nu i September kunde der plukkes grønne Ærter, gule Voksbonner og smaa Agurker til Henkogning og Eksport.

Inde imellem Ærterisene lyste det med al Verdens brogede Farver. 20—30 Kvindeskikkelser saa man bevæge sig dukkende og rejsende sig mellem Raderne, Underkrop og Ben saa man ikke, de lignede overskaarne Lilleputter med røde, hvide, gule, grønne og blaa Hovedklæder over ligesaa mange brogetfarvede Trøjer. Det var polske Piger. Pludren gik lystigt imellem dem, indtil det blev Forpigen Katharina for

muntert, — hun rejste Hovedet, saa sig blot om i Kredsen, idet hun tyssende hævede Haanden, og straks nedstemtes Tonen, og der arbejdedes i mere behersket Stilhed. Katharina var en stor, kraftig Pige med spillende Øjne over en brutal kluntet Næse og en svulmende Mund, der lod ane, at hun ikke gik af Vejen for denne Verdens Glæder. Naar hun spiste, gjorde hun det grundigt og længe; hun var forlængst kommet ud over den nøjsomme Sparsommelighed, der ellers prægede de polske Arbejdspigers Levesæt.

„Far og Mor derhjemme i Galizien, har nu de andre Aar faaet baade til Hest og Køer, saa nu vil jeg ikke spinke og spare mere“, sagde hun til Pigerne, naar de i al Ærbødighed tillod sig at gøre en Bemærkning om Katharinas Flothed, naar hun i Spidsen for Flokken hver Lørdag Aften vandrede til Byen for at gøre Indkøb af Fødevarer til hele Ugen. De billige Pølser og det overgemte Hvedebrød hos Bageren var et forlængst tilbagelagt Stadium. Nu blev der købt lækkert Paalæg af baade salt og ferskt, Kager og Fintbrød skulde der ogsaa til, lidt Chocolate og Kaffe maatte heller ikke mangle ved Helligholdelsen af Søn- og Festdage. I det Hold, hvor Katharina var Forpige, var der baade i Levemaade og flere andre Retninger sket en Forandring, som just ikke lovede helt godt.

Alle de 30 undergivne Piger fulgte, som det nu en Gang var Skik og Brug, trolig deres Forpige efter. — Følte Katharina sig fornærmet eller forurettet af Forvalter eller Aufseheren, nedlagde hun straks Arbejdet for den Dag og gik stolt og bevidst foran alle Pigerne hjem fra Marken. Prøvede nogen en Indvending eller

krævede en Forklaring over det forefaldne, blev de afviste med den lakoniske Bemærkning: „I ved jo, at hvad jeg gør, det plejer at være rigtigt og til Jert Bedste“. Saa traskede de troskyldigt i hendes Kølvand hjemad til „Polakhuset“, spiste, drak og var glade i Bevidstheden om, at Katharina nok klarede for dem.

Katharina pudsede sig, skiftede Hovedtøj og Trøje, gik op paa Direktionskontoret og fremførte sin Klage. Uden Grund klagede hun aldrig, og Kontoret forlod hun ikke, førend hun var blevet hørt, og der var sket hende og hendes Piger deres Ret. Hun klarede for sig og sine, dette var hendes Stolthed! Men stejl var hun, havde hun sat sig noget i Hovedet, var hun ikke til at rokke. Det var baade hendes Styrke og hendes Svaghed.

Katharina var som alle de polske Piger Katholik, men ikke særlig from. Hun havde faaet den Idé, at nu hun var saa langt borte fra sin Hjemstavn, behøvede hun ikke at tage det saa nøje, hun vilde more sig, ligesom den danske Ungdom, der gav Kirken en god Dag og hellere gik til Fest og Fjas saa ofte Lejlighed gaves. Hun havde nu ogsaa paa det sidste begyndt at pynte sig, hun købte dyre Kamme til Haaret, Halløjhat med røde Roser til Stads, og brogede Silkebaand, som hun bandt paa alle mulige og umulige Steder. Efter Arbejdstid holdt hun af at gaa lidt ud alene, og dette var jo nok til, at der ymtes om, det var for en dansk Karls Skyld, som tjente paa en af Nabo-gaardene. Sandheden var den, at Katharina nok havde et stort og rummeligt Hjerte, men over Stregen gik hun ikke, sin Værdighed holdt hun paa ogsaa i Erotik.

More sig vilde hun, og nu havde hun besluttet at lære at danse „paa dansk“, og saa skulde de andre Piger ogsaa danse. Hver Aften blev der holdt Øvelsestimer efter endt Arbejdstid udenfor Huset paa Grønsværet.

„Der skal nok være Høstfest med Dans ude i Skoven i Morgen“, sagde Katharina til den nærmeste Pige ved Ærteplukningen.

„Hvad kommer det os ved“, svarede den anden.

„I — i — jo, vi vil med til Festen“.

„Jamen, det kan Pateren ikke li'. Du ved jo, han kommer og holder Messe og Kommunion med os i Forsamlingsstuen i Morgen. Alle Pigerne fra Herregaardene heromkring møder tidligt for at hjælpe os med at pynte op med Blomster, rejse Alteret og bære Stole og Bænke ind“.

„De kan gaa til Messe hvem der vil, men i Morgen gaar jeg til Dans og Fest i Skoven. Hvorfor skal vi polske Piger altid knæle og bede om Søndagen, naar alle andre i dette Land morer sig?“

Katharinas Ord gik fra Mund til Mund og vakte skiftevis Modsigelse og Billigelse. De unge, som gerne vilde more sig, sagde, at saa gik de heller ikke til Messen, de ældre rystede paa Hovedet og sagde, det var en stor Synd at misbruge Helligdagen til saadan verdslig Tant, naar det traf sig paa en af de sjældne Dage, deres egen, kære Pater kom for at holde Messe for dem og tage dem til Kommunion. Ingen vovede dog at tale Katharina til rette, de vidste jo af gammel Erfaring, hun gik sine egne Veje og gjorde kun det, hun nu en Gang havde sat sig i Hovedet; men det pinte de ældre ikke saa lidt, at de ogsaa i dette Stykke

skulde være nødt til at gøre fælles Sag med hende. Selv i dette store, vigtige Spørgsmaal var ingen af dem for at gaa imod hende, hun fordrede Lydighed, — og hvem der brød ud, straffede hun i Reglen paa en eller anden Maade. Herude mellem Ærterisene var Sindene sat i den heftigste Bevægelse, Sagen drøftedes grundig. De fleste troede dog, at i Morgen, naar alle de andre Polakker fra Egnen samledes, ogsaa hun gik til Messe sammen med dem.

*

*

*

Søndag Morgen myldrede det med polske Arbejdere og Arbejdersker fra hele Omegnen omkring Fabrikken. Mange mødte allerede frem ved 6 Tiden. Det var jo deres egen Præst og gode trofaste Ven, der kom for at drøfte deres smaa og store Anliggender, hjælpe dem med Raad og Daad, skrive Breve for dem, — og modtage deres Skriftemaal før Kommunionen. —

Det undrede de Polakker, der kom fra de fjernere liggende Herregaarde, at Laden, som var overladt dem til Forsamlingsaal ved de kirkelige Handlinger, ikke som den ellers plejede, var pyntet med Blomster og Grønt.

„I har det saa underligt fattigt i Dag“, sagde Pateren, da han kom ind i Laden for at ordne sit Rejsealter og sætte de hellige Kar frem.

„Det er Katharina Forpige, som hverken vil til

Messe eller Kommunion i Dag, og saa har vi ikke vovet at gøre noget af det, som hun ellers plejer at staa for“, sagde en af de ældre Piger stiltfærdig.

„Hvorfor vil hun ikke til Messe?“

„Hun og alle de unge Piger i hendes Hold vil til Skovfest i Stedet for i Dag“.

„Og I andre, som dog misbilliger dette, — I har ikke fundet Jer beføjet til at gaa imod hende og alligevel smykke dette fattige Gudshus efter Evne! Det undrede mig jo, at hverken Katharina eller nogen af hendes Piger var til Skrifte i Dag. Skam Jer! — Gaa og hent Katharina, jeg vil tale med hende.“

Katharina gik ind til Pateren. Hendes høje Skikkelse stod rank og trodsig for ham. De brogede Blomster i hendes Hat og de røde Silkebaand om Hals og Liv virkede yders brutalt i det store, øde Rum, hvor den eneste Pryd, kun var de tændte Lys paa Alteret. Grupper af polske Piger og Karle stod rundtom og iagttog nysgerrigt Pateren og Katharina. Hun vendte sig og saa sig udfordrende om, ikke faa spottende Blikke mødte hun, — for nu gjaldt det jo, om hun eller Pateren skulde bøje sig. — I samme Øjeblik hun mødte Paterens faste Blik følte hun, at hun mulig her blev den lille. Hans bestemte og myndige Øjne huede hende ikke rigtig. Uvilkaarligt rykkede hendes egne Piger lidt nærmere bag hende, de stod nu og ligesom flankerede hende, et Par af dem trak hende lempeligt og ligesom advarende i Kjolen. Hun slog brutalt deres Hænder væk, hun skulde nok hævde sin Stilling og beholde sin hidtil uovervundne Autoritet overfor dem og alle andre.

Pateren gik lige til Sagen: „Jeg hører, Du og Dine Piger ikke vil til Messen i Dag, Katharina?“

Hun bøjede Hovedet lidt, det var alligevel ikke saa let at møde hans faste Blik ved dette direkte Spørgsmaal.

En stille, undertrykt Latter fra en af Grupperne hørte hun tydeligt. Hun vendte sig pludseligt og maalte dem med et knusende Blik, drejede saa langsomt Hovedet om mod Pateren og saa stift paa ham i Taushed.

„Svar, Katharina. Du ved vel, at Du har Ansvar baade for Dig selv og de Piger, hvis Forpige Du er?“

„Jeg tør da heldigvis ogsaa ta' det“, lød det trodsigt.

„Hvorfor vil Du ikke til Messe i Dag?“

„Vi vil til Fest i Skoven. Vi vil være ligesom alle de andre Unge i dette Land. Her morer man sig om Søndagen, — og det vil vi ogsaa“.

„Som Katholik har Du større Pligt overfor Gud og hans hellige Naademidler, end overfor dette Lands tilfældige Skikke, hvor Du dog selv kun er en Fremmed. Er Du bleven saa lunken og ligegyldig, at Dine Tanker blot er fyldt med verdslig Tant og Fjas? Du ved vel, det er den hellige Gudsmoders Fødselsstund, vi skal fejre i Dag?“

„Ja, jeg ved det, — og den vil jeg fejre ved at gaa til Skovfest“.

„Saa er Du ingen god Katholik“.

„Det bryder jeg mig heller ikke om at være. Nu vil jeg være Protestant, mens jeg er i dette Land“.

„Du kan ikke være begge Dele. Vil Du være Protestant kan Du ikke være Katholik, — vælg nu?“

„Jeg vil være Protestant, saalænge jeg er her. Naar jeg igen kommer hjem til Galizien, skal jeg nok gaa til Skrifte og Messe og blive en god Katholik igen“.

„Du tager fejl, Katharina. En god Katholik bliver Du ikke. Vil Du nu være Protestant, bliver Du aldrig mere Katholik, mærk Dig det og vælg saa!“ —

„Kathrin — Kathrin“ — lød bedende Stemmer bag hende.

„Jeg vil være Protestant, saalænge det huer mig, — og jeg vil more mig ligesom alle de andre Unge heromkring. I Dag gaar jeg til Fest i Skoven!“ — Hun vendte sig hurtig bort fra Præsten og gik med Sejrsminde mod Udgangen. I Døren vendte hun sig om:

„Kom nu allesammen. Vi vil ikke til Messe i Dag!“ Hun forlod Laden, og én efter én listede Pigerne bag efter hende. Den sikre Optræden havde imponeret dem. Sin Ære havde hun reddet, hun var stolt over sig selv.

Pateren stod rolig og saa efter dem, saa gik han hen til Alteret, knælede ned og bad en kort Bøn.

* * *

Udenfor Laden havde Pigerne flokket sig om Katharina, nogle græd, andre skændte og var vrede, men de fleste stod blot og stirrede beundrende op paa hende.

Stille og sagtmødig kom Pateren gaende hen imod dem, da han gik forbi Katharina sagde han:

„Husk, Døden kommer som en Tyv om Natten“, uden at standse gik han videre.

Messen blev holdt. Enkelte af de ældre Piger listede ind og overværede den, men de fleste fulgte Katharina og holdt sig borte.

*

*

*

Hen ad Eftermiddagen, da de kirkelige Handlinger var endte, tog Pateren til Stationsbyen, og derfra rejste han videre til næste By, hvor han skulde slutte Dagen med en Aftenandagt for en anden Afdeling Polakker. Da han var færdig med den, blev han kaldt til Telefonen. Det var Bud fra Katharina. Hun var bleven heftig syg, — han maatte endelig komme tilbage, hun vilde tale med ham, — skrifte, — han *maatte* komme“. —

Ud paa Aftenen naaede Pateren Polakhuset ved Fabrikken. Paa Vejen til Stationen mødte han en Flok grædende Piger. De knælede ned, kyssede hans Haand og bad ham ikke være vred paa dem, fordi de havde været saa ulydige mod Gud og ham.

„Hvor er Katharina?“ spurgte han.

„Ak Pater — hun er død!“ —

„Død“, — det sortnede for Præstens Øjne. „Herren lader sig ikke spotte“, hviskede han.

„Hvordan gik dette til?“

„Vi fulgte med hende til Skovfesten. Vi kom tidlig der ud og gik omkring i Skoven og legede. Glade var vi ikke, vi lod, som vi var det, blot for at forslaa Tiden. Der saa vi nogle kønne, røde Svampe, de lignede aldeles dem, der vokser i Galizien, som vi spiser og

holder saa meget af. Katharina plukkede af dem, vi hjalp hende, og da vi kom hjem, stegte vi dem. De smagte nu ikke rigtig som dem derhjemme, men alligevel spiste flere af os lidt af dem, Katharina spiste mest, hun sagde, de var gode. Fire Piger ligger nu derinde og er meget syge. Doktoren tror dog, de kan komme sig, men Katharina maatte dø. — Aa Pater, hvor var hun syg, og hvor hun kaldte paa Dem og tiggede os om at faa kaldt Dem tilbage. Og nu De er kommet, — er det forsent“.

„Døden var hurtigere end jeg. Stakkels Katharina, der stod saa stædig paa sit og satte saa høj en Indsats derpaa. — Nu har I andre vel lært, at Gud og hvad hans er ikke lader sig spotte?“

„Ja — nu har vi lært det, — men Kathrin — Kathrin“ — —

„For hendes Sjæl kan vi kun bede“.

Pateren og de polske Piger knælede ned ved hendes Dødsleje. Paa deres eget Sprog gentog de efter ham Bønnen for de døde:

„Herre giv hende den evige Hvile og lad det evige Lys lyse for hende med Dine Hellige i al Evighed, thi Du er naadig“. — „Amen“, lød det med svag, skælvende Røst fra de andre Syge.

„Hun var da ikke Protestant, Pater, blot fordi hun sagde det?“

„Ethvert Menneske maa staa til Ansvar for sine Ord og Handler“.

„Bliver hun nu evig fordømt?“ lød det fra en af de Syge.

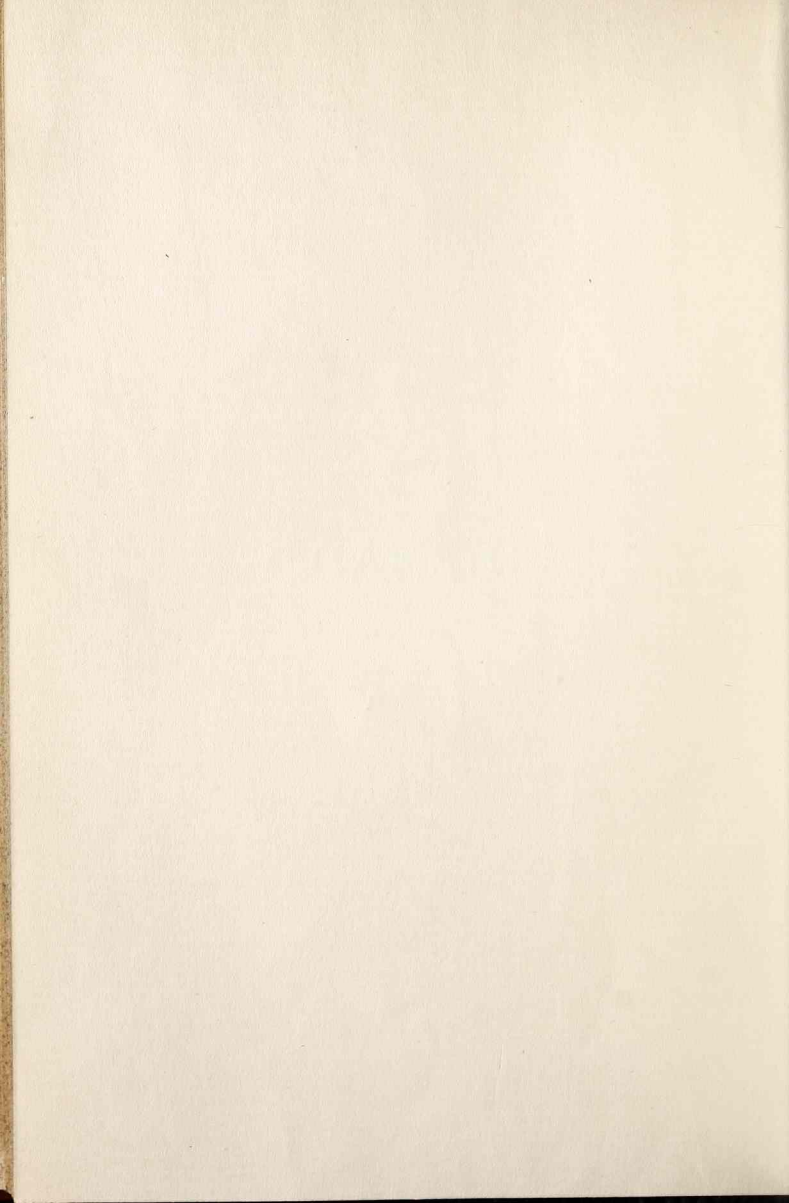
„Katharina døde ikke som Katholik, saa den hel-

lige katholske Sjælemesse kan ikke læses over hende“.
— Pigerne hulkede højt.

„Livet laa saa let for Katharina, derfor glemte hun, at det ogsaa er nødvendigt at have noget at dø paa. — Men Guds Naade er uendelig, den svigter ikke, og derfor har vi Lov til at haabe, Herren ikke vil fordømme hende, men i sin Godhed forbarme sig over hende og udfri hendes Sjæl fra Mørket. — — Det er kun saa svært for mig, at jeg her ved dette Dødsleje *ikke* kan sige: — „Velsignet være den, der kommer i Herrens Navn“.

The first part of the book is devoted to a general
 introduction of the subject, and to a description of
 the various methods which have been employed
 for the purpose of determining the true
 nature of the matter in question. The second
 part is devoted to a detailed account of the
 experiments which have been made, and to a
 discussion of the results which have been
 obtained. The third part is devoted to a
 summary of the whole, and to a few remarks
 on the progress of the science.

HJEMAD

I en af de smaa Lejligheder i en Sidegade paa Islands Brygge sad „lille Fru Olsen“ — som hun altid blev kaldt af Naboerne — og syede. Lampen blev tændt, saa snart Mørket faldt, der var ikke Raad til at spille nogen Tid med et lille Mørkningspust.

Hun var bleven tidlig Enke. Hendes Mand var, som 1ste Maskinmester om Bord paa en Islandsdamper, gaaet under i en Orkan deroppe ved Sagaøen. Tilbage sad hun med 5 Børn, hvoraf den ældste var 13 Aar, da Faderen døde.

Kampen havde været svær at tage op, men hun tog den, og det tilmed uden at faa knækket sit Livsmod. Med lidt Hjælp hist og her fra stred hun sig fremad og klarede for sig og sine.

Nu var Børnene fra Haanden, de fleste var spredt ud i Verden, hvor de hidtil havde artet sig vel. Den yngste 17-aarige Datter boede endnu hjemme hos Moderen. Hun var Naadlerske paa en Fabrik for Skomagerartikler og tjente allerede sine 14—15 Kroner om Ugen. Lille Fru Olsen og lille Mathilde havde det saa inderlig godt sammen, og ikke mindst tegnede denne Jul til at blive frydefuld og god.

Der var netop kommet saadant et godt Budskab.

Fru Olsen sældste Søn, den 27-aarige Herman, der fra sit 16de Aar havde været i Amerika, havde nu skrevet til hende, at han vilde komme hjem til denne Jul. Med „Det Forenedes“ Juleskib *United States* kunde han ventes. —

Nu skulde der pyntes op og gøres festligt i det lille Hjem! Derfor snurrede Symaskinen med dobbelt Kraft, for at nogle ekstra Skillinger kunde tages ind.

Hvor erindrede lille Fru Olsen ikke hin Stund for 11 Aar siden, da hendes Dreng drog ud fra Hjemmet. Det var kommet saa pludselig — næsten ligesom Brevet fra Amerika for et Par Dage siden.

Hendes Broder, der som ganske ung Smedesvend var udvandret til det fjerne Vesten, havde arbejdet sig frem til at blive en rig Mand og sad nu som Ejer af en stor Maskinfabrik i Iowa. Da han hørte, Herman var sat i Smedelære, skrev han til Søsteren og foreslog hende at sende Drengen over til ham. Rejsepenge fulgte der med, saa der var intet at betænke sig paa. Men drøjt var det for lille Fru Olsen at skiiles fra sin Dreng, mange Nætters Søvnløshed og Overvejelser kostede det. Det endte med, at hun syntes, hun ikke turde staa Barnets Lykke i Vejen.

Udrustet ham til Rejsen fik hun, tarveligt og ringe var det.

„Hans lille Rejsekiste indeholdt ikke mange Herligheder, foruden hans Salmebog og en ny, billig Bibel ellers kun det allernødvendigste. Det, der havde pint hende mest ved Afskeden var, at hun ikke havde kunnet give ham en god, tyk Kappe til Rejsen over Atlanten. Der var kun bleven Raad til en billig og tynd Regnkappe. —

„Jeg klarer mig nok, Mor“, havde han sagt. Men kanske han alligevel ikke havde klareret det saa helt godt paa Overfarten i den kolde November Maaned. Forkølet var han blevet, og den slemme Hoste, han klagede saa ofte over i Brevene de første Aar, stammede nok derfra. — Det pinte lille Fru Olsen altid saa meget at tænke paa, at hendes Dreng havde frosset slemt paa den Overfart.

Ellers var det gaet ham godt. Teknisk Uddannelse havde han faaet, og udlært som Fagmand var han blevet paa Onklens Fabrik. Rejst om derovre paa egen Haand havde han ogsaa prøvet Graden som Diplom-Ingeniør var erhvervet med Glans. I de sidste Aar var han vendt tilbage til Onklens Fabrik og indtog der en større, betroet Stilling. For sine Søkende havde han været en god Broder. Saa meget han formaaede, havde han hjulpet til med deres Uddannelse. Lys og banet laa nu Fremtiden for ham.

I de sidste Aar var Brevene kommet noget sparsomt, men nu var Traaden mellem ham og Hjemmet atter knyttet. Han havde skrevet oftere, og skønt der gik en lidt vemodig og længselsfuld Tone igennem Brevene, havde de dog gjort Moderen saa godt, for det var jo kun Længsel efter hende og Hjemmet, hun læste mellem Linierne.

Og nu skulde han komme. Saa god en Jul de skulde have! En rigtig fin og flot Fyr var han sikkert blevet, — for han var jo saadan en køn Dreng! — Smilet bredte sig, og atter snurrede Symaskinen.

Linnedbunken fra det store Udstyrsmagasin blev større og større, der skulde nok blive Raad til baade

Gaasesteg, Æblekage og et lille Pynte-Juletræ paa Bordet ved denne Julefest.

Herregud, som Børnene var blevet større, var Juletræet blevet mindre Aar for Aar.

* * *

„*United States*“ laa med Damp oppe udfor 17. Avenue ved Hoboken i New-York.

Dampspillet raslede ustandselig, febrilsk Hast var der over hele Agter- og Mellemdæk. Dragerne løb frem og tilbage med Rejsekufferter paa Nakken, Avisdrene vrælede op, højrøstede Handelsmænd med alt muligt og umuligt mellem Himmel og Jord tilbød nu paa Falderebet deres Varer. Automobilerne hvæste og tudede, hæse Raab, — og over al Larmen lød skingrende Kommando-Ordre, mens Lastvognene kørte frem, Heste trampede og stejlede.

Et skarpt Pift fra Dampfløjten, det var det første Signal til Afgang.

Venner og Bekendte, som havde fulgt Passagererne om Bord, begyndte at røre paa sig og trække sig tilbage over Landgangsbroen, tilsidst stod de som en tæt pakket Masse og stirrede fra Land op mod Skibet. To skarpe Pift lød anden Gang, nogle sidste Afskedsord blev vekslet mellem Folk paa Skibet og dem i Land, det lød som hæse Brøl over al anden Larm. Ankerspillet gik, Trosserne blev gjort klare til at løftes af Standerne, Kaptajnen, 1ste Styrmand og Lodsens stod paa Kommandobroen — men endnu var der forsinkede

Passagerer, som hastede frem og løb op over Landgangen.

Endelig blev der lidt Stilhed.

En Automobil svingede langsomt gennem Mængden tæt op foran Landgangsbroen. Den havde holdt sig lidt i Baggrunden til den værste Trængsel var over. Chaufføren sprang ned og lukkede Vogn døren op. En ung Dame hoppede ud. Frisk og indtagende var hun, som hun stod der og gav nogle Ordre til de nærmeste Dragere. Den friske Vind satte det mørkeblaa Automobilsør i bølgende Bevægelse om hendes Hoved — et Hoved, der blev baaret stolt og frit over den slanke Skikkelse. Hun nikkede og smilede til ham, der sad ubevægelig, som en bleg Skygge derinde i Vognen.

Hurtig løb hun op paa Udvandrerdamperen, hen over Promenadedækket og ind i Salonen. Der fik hun fat i en Stewart og spurgte ham om, hvor Kahyt Nr. 12 var. Han gik foran hende og lukkede op for en 1ste Klasses Enekahyt, smukt og komfortabelt udstyret. Den unge Dame tog fra sin Citytaske et lille Termometer og hang det op over Skrivebordet.

„Den Passager, som skal bo her, maa aldrig have under 16 Graders Varme“, sagde hun. „Vil De love mig at gøre, hvad De kan, for at overholde dette?“ Hun stak ham en Guld 10 Dollars i Haanden. Tjeneren bukkede dybt.

„Jeg skal gøre, hvad jeg formaar, for at regulere Varmen. Vedkommende er maaske ikke rask?“ Spørgsmaalet kom hastigt, ligesom lidt forsigtigt. Den unge Dame vendte sig hurtigt om og saa skarpt paa ham.

Hun vidste, at meget syge Passagerer altid blev nægtet Rejsetilladelse. Det var Udvandrerens Reglement.

„Aa — videre syg er min Fætter ikke. Han er kun lidt træt og overanstrengt efter en lang Jernbanerejse“. Hun sagde dette i en ligegyldig Tone. — „Er her ikke bragt nogle Blomster ombord under Adresse: Ingeniør Herman Olsen?“

„Jeg skal forhøre“.

„Aa hør — naar jeg nu gaar fra Skibet, gaar han om Bord. Gør mig den Tjeneste, at være ved Landgangen. Bliv i Nærheden af ham. Giv ham en Haandsrækning, dersom han trænger til lidt Hjælp“. Atter gled en Guldmønt ned i hans Haand.

„De kan stole paa mig, Miss“.

Lidt efter kom han tilbage med en stor Buket hvide Roser.

„Det maa være dem“.

„Ja, det er rigtigt“. Hun tog to Krystalglas op af sin Taske, fyldte dem med Vand og ordnede Blomsterne deri.

„Tak, det er godt. Lad mig være ene et Øjeblik“.

Stewarten forsvandt med et elegant og ærbødigt Buk. Hurtigt tog hun et smukt broderet Pudevaar frem af Tasken og krængede det over Hovedpuden i Køjen. Nænsomt strøg hun med Haanden over det og glattede ligesom kærtegnende hen over Lagenet. Borede saa et Øjeblik sit Ansigt ned i Pudens, en undertrykt Hulken rystede det fine Legeme. Men hurtigt tørrede hun Taarerne bort, — han maatte jo ikke se, at hun havde grædt. Sit eget Fotografi i elegant Ramme

stillede hun op paa Skrivebordet, bøjede sig ned over de hvide Roser og kyssede hver enkelt. „Hils ham fra mig“, hviskede hun. Et langt dvælende Blik — og Døren lukkede sig efter hende. —

Da hun kom hen til Landgangsbroen, lød det sidste, skingrende Afgangssignal, de tre Stød i Dampfløjten. Som et brutalt Dødsskrik lød det, — uvilkaarligt for hun sammen.

„Vent lidt. De maa ikke tage Landgangen. Der er endnu en Passager, der skal ombord“.

„Well, Madame!“

„Du faar saadan en god og smuk midtskibs Kahyt, Herman. Nu, da jeg har set den, ved jeg, hvordan Du vil faa det paa hele Rejsen. — Det er ligesom jeg selv kan være med Dig, — og — Herman — Du ved jo, at jeg *er* med Dig!“

„Tak, Amy. — Tak for alt — *alt!*“

I et kort Sekund saa de to paa hinanden.

„Amy — Du maa ikke køre, førend Skibet er langt — langt borte. — Du skal være den sidste jeg ser — af — denne — Verden —“.

„Du mener denne Verdensdel. Du ved jo, at jeg til Sommer kommer til Danmark. Og saa, Herman, er Du nok helt rask“.

Han rystede sørgmodigt paa Hovedet. Et langt, dvælende Haandtryk, og han gik saa hurtig og spændstig, som det var ham muligt, ene op ad Landgangen. Da han stod om Bord, greb han med begge Hænder om Jernstanderen, og støttet til Rælingen stod han ubevægelig og stirrede paa den unge Dame i Land. Da Broen blev taget bort, gik der et smerteligt Stød

igennem ham, — det var, som hans Livstraad brutalt blev overskaaren.

Han saa kun paa hende, som stod dernede lidt tilbage fra Mængden — hans Livshaab, — hans Kærlighed, — alt laa nu bag ham, med et skvulpende Vand imellem. — Foran ham — Døden! Han vidste, hvor det bar hen! Hun, den unge, livsglade Kvinde skulde blot ikke se ham gaa Opløsningen i Møde.

En kold, klam Havgus slog om ham. Kun faa Minutter efter, at Skibet var gledet fra Land, blev alt hyllet ind i dette graa Dødslagen. Han saa intet mere, — hun, der var ham kær, forsvandt i Taagen.

Han lukkede Øjnene. — Aa, kunde han blot nu selv glide spurløst og stille bort, — forsvinde som et Atom ind i den store — Evighed. —

En Haand lagde sig varsomt paa hans Skulder. „Vil Herren ikke ta' min Arm, saa skal jeg følge Dem ned i Deres Kahyt?“

„Tak — Tak for Deres Venlighed. — Men der kommer jeg tidsnok“. — Herman Olsen drog et dybt Suk. Det var alligevel ikke saa let at glide over til Skyggerne.

„Den unge Dame, der stod dernede og vinkede til Dem, har pyntet saa kønt op dernede“.

Han gjorde uvilkaarligt et Par Skridt frem, men standsede ligesaa pludselig. Et Par Timer endnu maatte han kæmpe en Kamp med Livet. Før Lodsens var gaaet fra Borde og sejlet bort i Lodsbaaden, turde han ikke forlade Dækket. Kom han først ned i Køjen, rejste han sig maaske aldrig mere. Nu havde han kun *ét* Maal, — *én* Kamp at stride, — den at naa hjem,

— hjem for at dø hos Mor. — Traf Skibslægen ham syg og elendig dernede, kunde han risikere at blive sendt retour i Land med Lodsbaaden. — Han maatte blive heroppe, til Lodsens var klar af „*United States*“.

„Tak, jeg vil nyde den friske Luft lidt endnu“. Herman Olsen slog afværgende ud med Haanden og greb atter fast om Jernstangen ved Rælingen.

„Taagen er saa raa og klam. Herren skulde hellere gaa ned“.

„Jeg kommer — jeg kommer“, hviskede han.

I henved 3 Timer stod han deroppe, Farten var langsom, hæse Taagebrøl skar uafsladelig ud gennem Stilheden. Det lød som Kæmpedyr jamrende vred sig i Dødskamp. Sveden perlede frem over hans Pande, og Pulsens slog i rasende Tempo. Med al sin Kraft dæmmede han op for de Hosteanfald, der nu næsten var ved at kvæle ham. — Kom dog den Lodsbaad aldrig klar af Damperen? —

Han vidste, han var dødsmerket. Han havde været det fra hin Vinterdag for 11 Aar siden, da han som 16aars Dreng, i det tynde Tøj, paa Dæksplads var gaaet over Atlanten til den nye Verden i „*the far West*“.

Undertiden saa det ud til, at Ungdommen, Kraften og Livsmodet skulde sejre over den Tuberkulose, der da begyndte at spire. I aarevis havde han ogsaa været bedre. En lang Tid var han tilsyneladende helt rask. De gode Forhold og den gode Kost i Onklens velhavende Hjem i Iowa bevirkede, at han kunde gaa støt frem. Han fuldendte sine Læreaar og tog sine Eksaminer. — Saa havde Livet og Lykken for en kort Stund smilet til ham. En god Livsstilling var ham sik-

ker som Onklens Svigersøn. Intet bindende Ord var for Resten udtalt mellem ham og hans unge, kønne Kusine Amy, de haabede blot begge paa, at de Haand i Haand kunde vandre Livsvejen sammen.

For et halvt Aar siden brød atter Sygdommen frem i sin farlige Styrke. Der blev gjort, hvad der kunde gøres, for at dæmme op for den. Nu havde Lægerne raadet til Luftforandring, for om muligt det kunde gøre et Underværk.

Saa var Længslen efter Barndomshjemmet, Moderen og Fædrelandet kommet over ham. Han *maatte* hjem, se dem alle endnu en Gang for enten at dø hos dem — eller finde Helbredelse? Det sidste troede han ikke rigtig paa, — og dog haabede han inderst inde, haabede, som Ungdommen altid gør, naar Livet synes at ligge godt og lyst for dem. — Døden er jo saa svær en Gæst at tage imod, naar man er 27 Aar. —

Og nu bar det hjemad. Efterhaanden som Skibet stævnedes ud gennem Taagen, steg hans Mors Billede frem for ham. Han mindedes hende, den lille vævre Mor, som gennem Strævet i Barndomsaarene altid havde Smilet parat, og under Spøg og Latter fik dæmmed op for deres smaa Sorger og Bekymringer. Hvor kunde hun i en ledig Stund lege med dem og synge for dem. De gamle Træer paa Christianshavns Vold kunde snakke med om al den Morskab, han og de smaa Søskende havde haft deroppe imellem dem i de lange Sommeraftener, naar Madkurven blev pakket ud. — Og han mindedes hendes forgrædte, rødkantede Øjne den Gang, hun for de mange Aar siden maatte tage de sene Nattetimer til Hjælp for at faa syet hans sølle

Pjuds færdigt til Afrejsen. Naar hun saa endelig lagde Sytøjet til Side og gik til Hvile, hørte han hende indeluttede sin store Dreng i Aftenbønnen. „Bevar ham ærlig og god for mig, Herre“, lød det. Et stille, ømt Kys paa hans Pande følte han som i Drømme! — Den store Dreng slog saa Armene om hendes Hals og lovede dyrt og helligt, han ikke skulde glemme sin Gud eller hende.

Og nu stod her et stakkels Vrag af hendes store Dreng!

I den sidste Tid var hendes Billed dukket saa tit og ofte frem.

Han maatte se hende — han maatte hjem til Mor, — den ejegode lille Fru Olsen, der havde slidt og kæmpet saa tappert for ham og de andre Søskende. — Kanske ogsaa et dansk Sanatorium kunde redde ham? Ung og livskraftig var han da endnu! — Det livsalige Haab kunde ikke holdes helt borte. —

Damperen sagtnede Farten. Falderebstrappen gled ned. Det var Lodsens, som gik fra Borde. Da Baaden drev agter, lysnede det i hans Sind. Nu kunde han ikke sendes tilbage.

Taagen littede, og Solen brød frem. Kysten fortonede sig langt i det Fjerne, — det sidste Glimt af hans andet Fædreland.

Men nu var ogsaa Kræfterne udtømte, han var faldet om paa Dækket, hvis Stewarten ikke var sprunget til og havde støttet ham.

„Nu *maa* De gaa ned og hvile Dem“, sagde han.

„Aa — vent lidt, — lad mig blot se Solen endnu en Stund“, bad han. Stewarten fik ham anbragt i en

Longchair og dækket ham godt til med Skindtæppet. Saa løb han af Sted efter Skibslægen. De to fik i Forening baaret ham ned i Kahytten. Den unge Læge tog straks Affære. Han saa ved Undersøgelsen, at det var en Patient, der var meget syg. En hæftig Blodbrækning fulgte kort efter han var afklædt og kommet i Køjen. Omtrent uden Bevidsthed laa han de første Døgn, Feberen var høj, Døden kunde ventes naar som helst.

Lidt efter lidt sank dog Temperaturen, han vaagnede op til fuld Klarhed, men ogsaa til svære Smerter. Den unge Læge, der var paa samme Alder som Herman Olsen, var rørende god og omhyggelig overfor ham. Der var heldigvis saa lidt Sygdom om Bord, da Vejret var godt de første otte Dage. Doktoren kunde ofre sig for ham, og han gjorde det. Timer ad Gangen sad han ved Hermans Sygeseng, fik ham til at tage Næring til sig, læste for ham, sang for ham, opmuntrede ham alt det, han formaaede. Der udviklede sig hurtigt et Venskabs- og Kammeratskabsforhold mellem den dødssyge, unge Mand og den livsfriske Læge.

Naar Herman Olsen kunde taale at løftes lidt op i Puderne, fik han Amys hvide Roser hen til sig. Han maatte føle de kølige Blomsterkalke mod sin Kind, indaande Duften, kysse de sarte Blade. Da de var visnede, sang den unge Læge „Den sidste Rose“ for ham.

„Er hun ikke dejlig?“ sagde Herman og pegede paa Amys Billede.

„Jo — hun er dejlig“, gentog Lægen og saa lige-saa forelsket som Herman paa hende.

I de lange Nattevagter fik den unge Læge Patientens Livshistorie. Den var hverken lang eller ualminmindelig. En Kamp for at naa fremad, en Kamp i Troskab og Pligt, det var den røde Traad, der slyngede sig igennem de smaa Oplevelser. Og han hørte om hans Moder, den lille Fru Olsen, der nu ventede sin Dreng hjem, uden at ane han var syg. Og han hørte om, hvor denne Dreng glædede sig til Gensynet. Han fortalte om de smaa Oplevelser fra Barndomsdagene, kønt og enfoldigt, som Minderne steg frem. Et Liv levet i en lille, fattig Verden, fra hvis hellige Skønhed der nu i Afskedsstunden stod Glans.

Det var som de 11 Aar derovre i Vesten helt blev udslettet af Hermans Erindring. Nu, da han nærmede sig Hjemmet, var det kun Moderen, han talte om.

„Var hun bleven gammel og graa? — Mon hun holdt ligesaa meget af ham som af hans andre Søskende? — Nej, det kunde hun vist ikke. Hun kendte jo ikke sin Dreng mere“. —

Saa rakte han Haanden ud efter de visne Roser.

„Læg dem ved mit Hjerte, naar jeg dør“, sagde han.

„Glød Dem nu blot over, at De for hvert Stempel­slag fra Maskinen gaar fremad og hjemad til dem, der længes efter Dem og venter paa Dem“.

Herman rejste sig lidt op og greb Doktorens Haand.

„Tror De, jeg naar saa langt?“

„Javist naar De det. Der er jo kun faa Dage igen“.

„Dagene og Nætterne er saa lange, — og herinde i Brystet er der noget, som bruser og smerter saa

vaandefuldt. — Doktor, i Nat hørte jeg Kirkeklokkerne, — det var Klangen fra Frelserens Kirketaarn derhjemme — — og jeg hørte Mor synge. — Mor sang saa kønt, ingen i hele Verden kunde synge en Vuggesang som hun! — Naar jeg kommer hjem, skal hun synge dem alle sammen for mig igen“.

Et Hosteanfald afbrød ham. Udmattet faldt han tilbage i Puderne. Resten af Natten laa han hen i en Døs.

Doktoren havde næste Formiddag ladet Døren staa paa Klem, mens han inde i Salonen satte sig til at fantasere paa Pianoet over nogle Julesalmer og gamle danske Sange. Julestemningen begyndte at brede sig overalt paa Skibet. Fra den smukke, ungdomsfriske Baryton lød det:

„Perler og Guld har Østerland,
Klenodier har vi hjemme;
men Perler og Guld ej lignes kan
ved det, som Hytten mon gemme:
af alle
vi kalde
dog denne den herligste Skat.

Doktoren kiggede ind til Herman.

„Syng — syng lidt mer“, hviskede han.

Han satte sig ved Sengen og sang — sang med Sordine over den store Stemme, — sang som en Moder synger for sit lille Barn:

„Nu skal du kønt dig putte ned
og lukke Øjnenes Laage!
Imens du sover, du jo ved,
din Moder vil over dig vaage.

Du var den første, som jeg bar
til Livet med Angst og Smerte;
derfor er du en Skat, jeg har,
den kæreste for mit Hjerte“.

„Ja — den sang Mor for mig, da jeg var en lille
Dreng. — —

„Nu skal du sove fast og trygt
og drømme Drømme saa smukke!
Der er en Jakobsstige bygt
fra Himmerig ned til din Vugge:
Ad den Guds Engle komme ned
og lære dig deres Lege
og vise dig en Herlighed,
som Barnet en Gang skal eje“.

„Nu kommer jeg, Mor“. — Din Dreng vil lege
med Dig, — Du skal tage mig ved Haanden“ — —

„Nu skal du sove godt og sundt
og vinde Nemme og Kræfter
og trippe snart i Stuen rundt
og nynne mig Sangen efter!
Og en Gang skal du se dig om
i Verden og Kundskabs Rige,
men altid være god og from
og altid — — — — —“

Herman lagde sin feberhede Haand over Doktorens.
„Lidt af Verden har jeg set, — — men Mor, —
lille Mor, god og from, det var jeg nok ikke“ — —
Doktoren strøg blidt og nænsomt over hans hede Kind.
Atter faldt han hen i Feberblund. Saadan gik de
sidste Dage i vaandefuld Kamp med Døden.

Juleaftens Dag stod „*United States*“ ind gennem Sundet. Det var en klar Frostdag. Solen sendte et Par muntre Straaler ind gennem Koøjet, de faldt over et dødblegt Ansigt derhenne i Køjen.

Doktoren gled stille ind. Herman slog Øjnene op et kort Øjeblik.

„Om en halv Time er vi hjemme“.

„Hjemme — ja, nu er jeg snart hjemme. — — Se, — se Solen“. —

„Den første Hilsen fra Fædrelandet!“ sagde Doktoren.

*

*

*

Atter lød Raab og Støj. Kættingerne raslede, Ankeret gik, det knagede i Skrog og Bolværk, da det store Skib lagde til i Frihavnen. Raab og forvirret Støj. Velkomsthilsener svirrede, Dragerne var ved at falde over hinanden, Vogne og Automobileer kom og gik.

Lille Fru Olsen stod i Læ under Pakhusets Halvtag, hun saa spejdende op mod Promenadedækket, hvor Passagerernes Rækker tyndedes mer og mer ud:

„Mon jeg kan kende ham?“ havde hun de utallige Gange spurgt sig selv, og ligesaa mange Gange havde det lydt beroligende: „Jo vist kender jeg ham! En Morta'r nok ikke fejl af sin Dreng“. — Men nu begyndte hun alligevel at tvivle. Underligt at hun slet ingen saa, som i fjerneste Maade kunde ligne hendes store Dreng. Han maatte da staa deroppe og ganske rolig vente paa hende, — han vidste jo nok, hun var paa Pletten, naar Skibet lagde til. Flere Timer havde hun gaet herude.

Frem og tilbage — frem og tilbage, hun var lidt træt og forfrossen.

Hun maatte om Bord og forhøre. En Stewart viste hende ind i Salonen, der traf hun den unge Læge.

„De kan vel ikke sige mig, om min Søn er gaaet fra Borde?“

Det gav et smerteligt Stød gennem Lægen.

„Deres Søn?“

„Ja — undskyld, det er nok ikke godt for Dem at vide, hvem min Søn er! — Det er Ingeniør Herman Olsen, kanske De saa kender ham?“

Det var altsaa hans Moder, — den lille Fru Olsen! — Hendes Øjne lyste ham saa glad og fortrøstningsfuldt i Møde.

Han kunde intet svare hende, saa kun paa hende med et Blik, der sagde mer end Ord.

„Min Dreng — han er da med?“ —

Han nikkede og strøg hende uvilkaarlig sagte hen over Kinden.

„Der — er da — ikke sket en Ulykke?“

„Nej, — men han er syg — meget syg“.

Lille Fru Olsen gled som en Skygge ned paa Sofaen, den hun stod og støttede sig til.

„Aa, sig ikke mere, — sig ikke mere“, bad hun.

„Han ligger derinde — tæt herved. — Er De stærk nok til at gaa ind til ham?“

„Er det saa galt fat? — Herregud, min Dreng, — min egen Dreng! — Aa, jeg som var saa glad!“

Doktoren blev ved at stryge hendes Kind.

Hun græd ikke. Livet havde givet hende saa mange haarde Slag. Hun var hærdet i dets strenge Skole.

Doktoren tog hende ved Haanden og førte hende ind til Sønnen.

Bleg og stille laa han. Øjnene var lukkede. Nu bævede det om lille Fru Olsens Mundvige, da hun sank ned ved hans Leje og kyssede hans Pande.

„Mor!“ —

„Min Dreng!“ —

„Syng for ham“, hviskede Doktoren.

Hun saa op. — „Synge?“ — — —

„Ja, — en Vuggevise fra Barneaarene“.

„Synge — mens mit Hjerte er ved at briste?“

„Aa — hvis De kan?“

Med en tynd og sprukken Stemme sang hun:

„Sov mit Barn, sov længe,
jeg rører Vuggens Gænge,
vifter Fluen fra din Kind,
kalder Drømme til dit Sind;
sov, mit Barn, sov længe!“

„Ja — nu er jeg hjemme“, — — han knugede Moderens Haand i begge sine.

„Frodig som en Ranke
du vokser før min Tanke,
vokser fra din Moders Arm,
ud i Verdens vilde Larm,
frodig som en Ranke!“

„Godt at jeg kom hjem til Dig, Mor“. —

„Lykkens Roser røde
kun mellem Torne gløde;
Tornen tager jeg for mig,
Rosen gemmer jeg til dig:
Lykkens Roser røde!“

Lille Fru Olsen kunde ikke synge det sidste Vers. Hendes Stemme var helt knækket over.

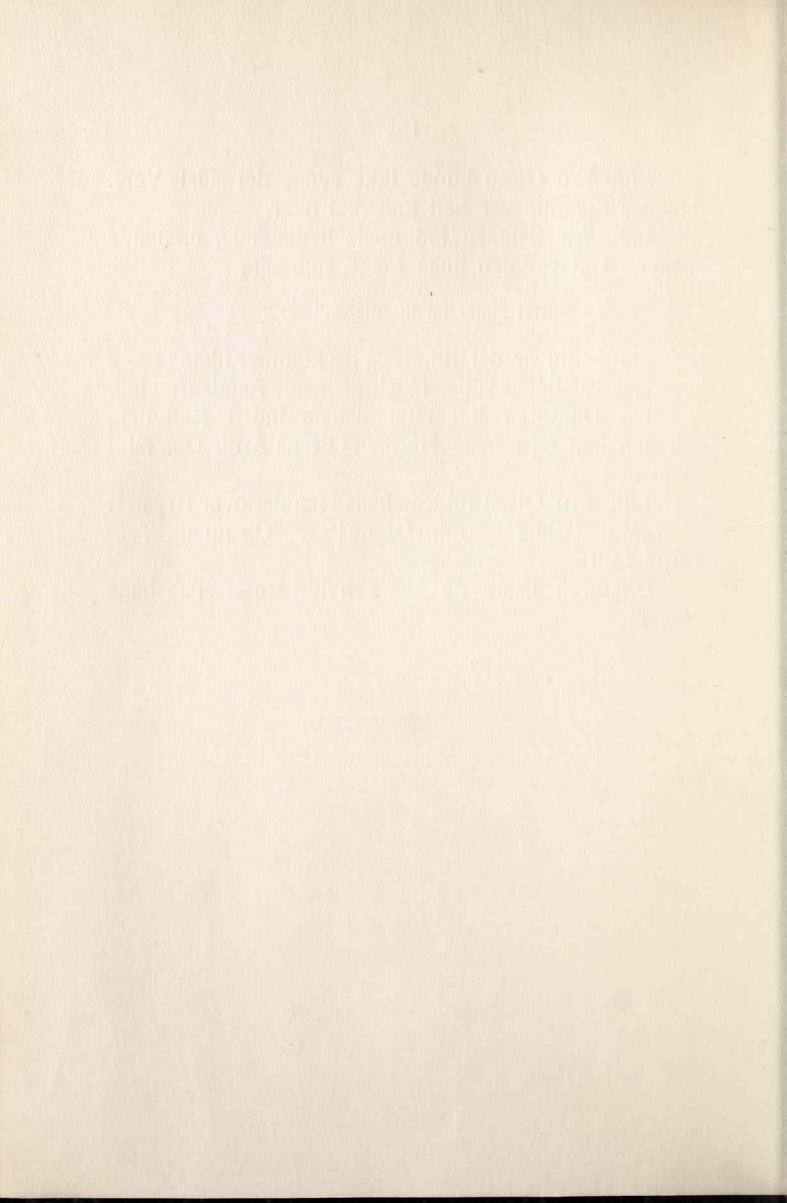
Inde fra Salonen lød nogle hendøende, bristende Toner. Det var den unge Læge, som sang:

„Det kimer nu til Julefest“ — —

„Ja — nu er det Jul, — og jeg kommer hjem“ — —
Der var længe stille. Nogle gispende Aandedræt lød.
Da Doktoren lidt efter listede ind i Kahytten, gik han hen og løftede Herman Olsens Arm. Den faldt slapt ned.

Lille Fru Olsen foldede hans Hænder over Brystet:
„Min Dreng — min Dreng!“ — Og nu fik Taa-
rerne Luft! —

Doktoren lagde de visne hvide Roser paa hans Bryst.

INDHOLD

	Side
Fredløs (en Legende om Pontius Pilatus *)	5
Et Møde	45
Santa Lucie Festen	69
Da Søren tjente Kongen	89
Døden kom som en Tyv om Natten	121
Hjemad	135

*) Hovedpunkterne optegnet efter et gammelt latinsk Manuskript.

106	Index
107	Index
108	Index
109	Index
110	Index
111	Index
112	Index
113	Index
114	Index
115	Index
116	Index
117	Index
118	Index
119	Index
120	Index
121	Index
122	Index
123	Index
124	Index
125	Index
126	Index
127	Index
128	Index
129	Index
130	Index
131	Index
132	Index
133	Index
134	Index
135	Index
136	Index
137	Index
138	Index
139	Index
140	Index
141	Index
142	Index
143	Index
144	Index
145	Index
146	Index
147	Index
148	Index
149	Index
150	Index

Af **Rose Bruhn** er tidligere udkommet:

Mor Sara til Hoel

Fortælling fra Trøndelagen i Halvfjerdserne

Pris 2,50; indb. 4,00.

Sælsomme Magter

Fortælling

Pris 2,75; indb. 4,25.

Under Hjemmets Tag

Pris 3,00; indb. 4,50.

Kærlighedens Veje

Pris 2,75; indb. 4,25.

Naar Jord og Hjerter gløder

En Kærlighedshistorie fra Italien

Pris 2,25; indb. 3,75.

Anne Lykke

Historisk Roman

3. Oplag. Pris 3,25; indb. 4,75.

Fru Anne Lykke

Historisk Roman

3. Oplag. Pris 3,50; indb. 5,00.

Mors Arv

2. Oplag.

Solglimt

Pris 2,25; indb. 3,75.

Landsbyoriginaler

8 lystige Fortællinger

Pris 2,00; indb. 3,50.

Faas i alle Boglader.

**H. Hagerup's Forlag,
København, K.**

DEN ENESTE —
en Kærlighedshistorie
af KRISTJAN KJÆR

Pris 2 Kr.

Der hviler en Duft af ægte Romantik over hele Fremstillingen, saavel naar det gælder Udviklingen af de to Unges gensidige Forhold, som naar Forfatteren fortæller om deres Kamp for Fremtidslykken.

(C. A.) Aftenposten.

I et smukt Udstyr foreligger her en Debutbog af en mærkelig fin og soigneret Støbning. — Det er alt i alt en ublandet Glæde for et ungtfølede Sind at læse Kjærs lille Bog. Hans Sprog er let og lydefrit, og hans Kærlighed til Musikken klinger som en Klokketone fra Bogens første til dens sidste Blad.

(S. S.) Kristeligt Dagblad.

Der er baade Farve og Personlighedspræg over den, og den er fortalt saa ukunstlet, saa jævn og stilfærdigt, at den alene derigennem virker tiltalende og forfriskende. — Hr. Kristjan Kjær synes at have gode Betingelser og Evner for den stilfærdige og hyggelige Fortælling, der ikke spænder Vingerne til Himmelflugt, men som kan finde den jævne stille Vej til Hjemmenes Hjerter.

(E. E.) København.

— — meget underholdende, en allerkæreste Julefortælling, født af en Pen, der elsker Livet og alt godt og tror paa Kærlighedens Magt og alle ædle Følelsers Værdi.

(F. O.) Ekstrabladet.

— — Det tør nok siges at være en lovende Debut. —

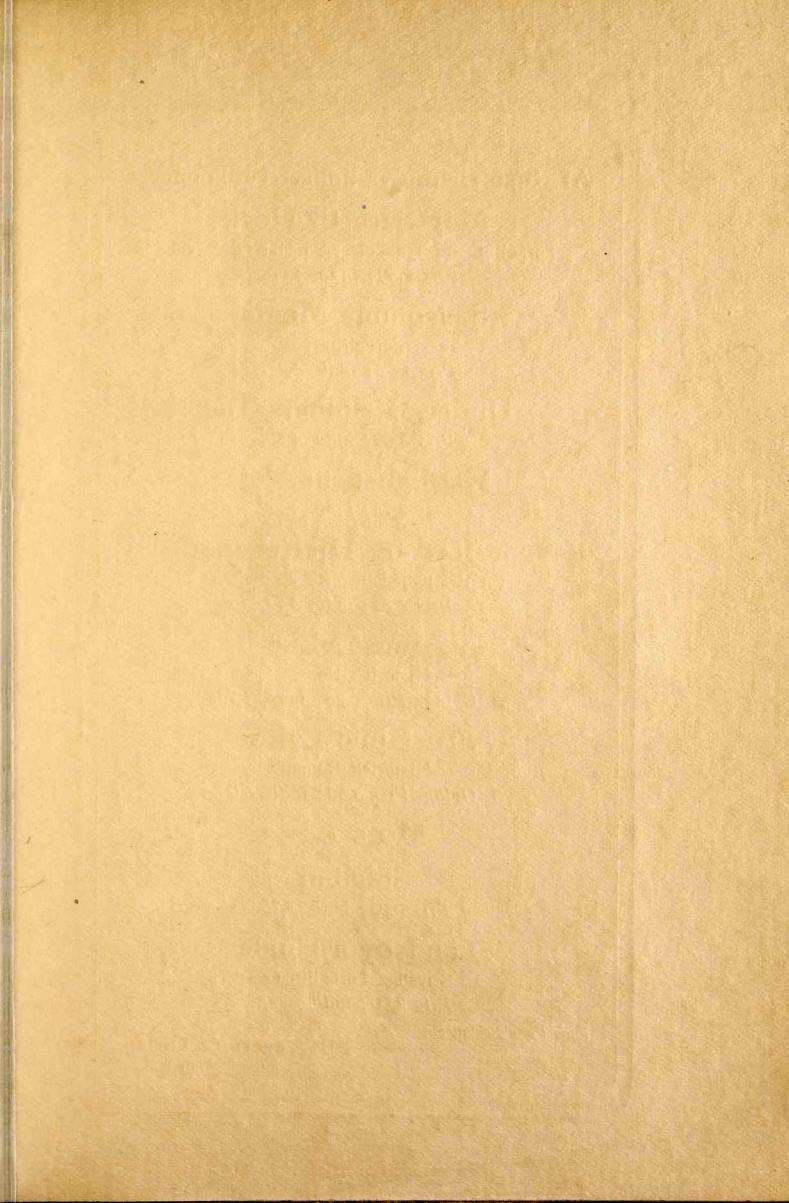
(A. H.) Djursland.

Det er en Debut-Bog — og en lovende Debut. — En umiskendelig og fin Poesi toner igennem den lille Bogs Linier og skaber derved en Resonnansbund, der klinger kønt og ægte.

Aarhus Stiftstidende.

Faas i alle Boglader.

H. Hagerup's Forlag,
København, K.

Af **Rose Bruhn** er tidligere udkommet:

Mor Sara til Hoel

Fortælling fra Trøndelagen i Halvfjerdserne

Pris 2,50; indb. 4,00.

Sælsomme Magter

Fortælling

Pris 2,75; indb. 4,25.

Under Hjemmets Tag

Pris 3,00; indb. 4,50.

Kærlighedens Veje

Pris 2,75; indb. 4,25.

Naar Jord og Hjerter gløder

En Kærlighedshistorie fra Italien

Pris 2,25; indb. 3,75.

Anne Lykke

Historisk Roman

3. Oplag. Pris 3,25; indb. 4,75.

Fru Anne Lykke

Historisk Roman

3. Oplag. Pris 3,50; indb. 5,00.

Mors Arv

Solglimt

Pris 2,25; indb. 3,75.

Landsbyoriginaler

8 lystige Fortællinger

Pris 2,00; indb. 3,00.

Faas i alle Boglæder.

H. Hagerup's Forlag,
København, K.

